

Київський національний торговельно-економічний університет

Кафедра фінансового аналізу та аудиту

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

***«Організація і методика контролю використання основних засобів
споживчого товариства»***

Студентки 2 курсу, 6 групи
спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
спеціалізації «Фінансовий контроль»

підпис

Цап Вікторії
Віталіївни

Науковий керівник
к.е.н., доц.

підпис

Копотієнко Тетяна
Юріївна

Гарант освітньої програми
д.е.н., проф.

підпис

Симоненко Валентин
Костянтинович

Київ 2018

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО – МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ КОНТРОЛЮ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ.....	10
1.1. Економічна сутність та класифікація основних засобів як об’єкти контролю.....	10
1.2. Економіко-правовий аналіз та огляд нормативної бази і спеціальної літератури.....	20
1.3. Передумови організації контролю використання основних засобів на підприємстві «Бориспільське споживче товариство».....	27
РОЗДІЛ 2. ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНТРОЛЮ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ.....	36
2.1. Організаційно-інформаційна модель контролю основних засобів.....	36
2.2. Формування облікової інформації щодо основних засобів з метою контролю їх використання.....	41
2.3. Особливості облікового відображення операцій з основними засобами суб’єкта господарювання.....	49
2.4. Аналітичні процедури в контролі використання основних засобів.....	56
РОЗДІЛ 3. ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА КОНТРОЛЮ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ.....	68
3.1. Організація процедур контролю основних засобів суб’єкта господарювання.....	68
3.2. Методика внутрішнього контролю основних засобів підприємств.....	76
3.3. Контроль основних засобів в умовах використання сучасних інформаційних технологій.....	84
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....	95
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	100
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Актуальність теми дослідження зумовлюється тим, що у будь-якому підприємстві, у тому числі й у споживчому товаристві від використання всіх наявних ресурсів збільшується ефективність його діяльності. Для того, щоб здійснити виробничу діяльність споживчого товариства необхідні основні засоби, від яких залежить як мета суб'єкта господарювання, так і перспективи його розвитку. Від раціональної та ефективної організації контролю основних засобів у споживчому товаристві залежить загальна ефективність управління. У зв'язку з низкою зовнішніх чинників, які негативно впливають на діяльність більшості суб'єктів господарювання контроль за всіма ланками виробництва стає головною передумовою успішності діяльності.

Контроль є системою постійного спостереження і перевірки роботи підприємства, однією із основних функцій управління. Він використовується в цілях оцінки обґрунтованості прийнятих управлінських рішень, виявлення відхилення і несприятливих ситуацій, своєчасного інформування керівництва для ухвалення рішень по усуненню, зниження ризиків його діяльності і управлінню ними. У сучасних умовах господарювання контроль може збалансувати та захистити інтереси держави, населення та суб'єктів господарювання, зокрема в частині обліку доходів. Ефективність і надійність функціонування існуючої системи контролю потребує повнішого інформаційного забезпечення та подальшого вдосконалення.

Формування ефективної системи контролю основних засобів є важливим етапом удосконалення всієї системи управління, що може стати також вагомим чинником підвищення ефективності діяльності. На сьогодні важливою проблемою є вибір підходу до формування системи контролю та її формалізація на підприємствах різних юридичних форм, в тому числі і на споживчих товариствах. Саме тому проблеми розроблення й застосування методів формалізації системи контролю основних засобів підприємства є актуальними.

Рівень дослідженості теми. У сучасних наукових джерелах, присвячених контролю, досліджуються особливості формування системи контролю на підприємствах різних форм власності. Так, ці проблеми знаходять відображення у працях таких вітчизняних і зарубіжних науковців, як Бутинець Ф.Ф., Вістяка Т., Бортняк В.А., Виговська Н.Г., Максимова В.Ф., Пантелєєв В.П., Горбунов І.А., Ентоні Р.Н., Говіндараян В тощо. Однак, аналіз сучасних досліджень і публікацій показав, що, по-перше, відсутнє чітке тлумачення сутності формування системи контролю й обґрунтування окремих його етапів. По-друге, представлені підходи до формування системи контролю не враховують потреби торговельної сфери. По-третє, недостатньо дослідженими є можливі методи формалізації системи контролю доходів та витрат торговельного підприємства.

Метою дослідження є науково-методологічне обґрунтування специфіки контролю використання основних засобів у споживчому товаристві та розробка пропозицій практичного характеру щодо його вдосконалення.

Для реалізації поставленої мети в роботі поставлені такі **завдання**:

- визначити економічну сутність та класифікацію основних засобів як об'єктів контролю;
- здійснити економіко-правовий аналіз та огляд нормативної бази і спеціальної літератури;
- розглянути передумови організації контролю використання основних засобів на підприємстві «Бориспільське споживче товариство»;
- навести організаційно-інформаційну модель контролю основних засобів;
- розглянути напрямки формування облікової інформації щодо основних засобів з метою контролю їх використання;
- дослідити особливості облікового відображення операцій з основними засобами суб'єкта господарювання;
- провести аналітичні процедури в контролі використання основних засобів;

- розглянути організацію процедур контролю основних засобів суб'єкта господарювання;
- навести методику внутрішнього контролю основних засобів підприємств;
- розглянути особливості контролю основних засобів в умовах використання сучасних інформаційних технологій.

Об'єктом дослідження є процес організації контролю основних засобів в споживчому товаристві.

Предметом дослідженням виступають теоретико-методологічні основи організації контролю використання основних засобів на підприємстві СТ «Бориспільське споживче товариство».

Інформаційною основою випускної кваліфікаційної роботи є документація, реєстри обліку, документація СТ «Бориспільське споживче товариство». Також в процесі написання роботи було використано ряд видань спеціальної літератури (монографії, підручники, періодичні видання та автореферати дисертацій), нормативно-правові акти України та джерела Інтернет.

Елементи наукової новизни. Рівень наукової новизни дослідження полягає у науковому обґрунтуванні теоретико-методичних підходів та виробленні практичних рекомендацій щодо удосконалення системи контролю основних засобів.

Методичною основою випускної кваліфікаційної роботи є використання сучасних методів: порівняння базисних і ланцюгових відхилень, індексний, ланцюгових підстановок, методу різниць.

Структура роботи. Робота складається з вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, що налічує 92 найменування, та додатків. Робота містить 15 таблиць, 14 рисунків, 6 додатків. Загальний обсяг роботи складає 90 сторінок.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО – МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ КОНТРОЛЮ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

1.1. Економічна сутність та класифікація основних засобів як об'єкти контролю

Для розкриття економічної сутності основних засобів необхідно розглянути різноманітні підходи до визначення сутності необоротних активів. Розглянемо основні підходи до визначення основних засобів різними авторами.

В економічній літературі під основними засобами розуміють вилучені підприємством з господарського обороту власні кошти, які продовжують опубліковуватись на балансі. Основні засоби являють собою частину виробничих засобів у вигляді сукупності засобів праці, які беруть участь у процесі виробництва протягом тривалого періоду, зберігаючи при цьому свою натуральну форму і властивості, а також переносячи свою вартість на вартість готового продукту частинами, у міру спрацьовування [21, с. 163-164].

Борисюк О. під основними засобами розуміє засоби праці, які беруть участь у процесі виробництва упродовж тривалого періоду, при цьому не змінюють своєї натурально-речової форми і переносять свою вартість на вартість виготовленої продукції частинами [4, с. 206]. Даний підхід автора формує загальну картину розуміння сутності основних засобів та виокремлення їх з загального капіталу. Але, дане визначення може бути використане тільки до підприємств виробничого профілю.

На нашу думку, даний підхід відбиває функціональний зміст поняття основних засобів, однак прикріплення автора до вартісних параметрів оцінки основних засобів є нелогічним. Дане визначення є вже застарілим, оскільки з 2013 року внаслідок інфляційних тенденцій змінилися основні параметри вартісної оцінки основних засобів та малоцінних швидкозношуваних предметів [3].

З цією метою розглянемо визначення основних засобів науковцями Д. І. Юрків [84, с. 60-62], Гуренко Т.О. [26, с. 18-19]. На думку науковців, основні засоби – це економічні ресурси підприємства, які знаходяться в процесі кругообігу, що перевищує один операційний цикл підприємства та частинами переносять свою вартість на продукцію або послуги.

Бутинець Ф.Ф. визначає сутність основних засобів, виходячи з бухгалтерського підходу [10]:

Основні засоби - матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік).

Найбільш чітко розмежування основних засобів навела Чабанова Н.В. в своїй статті [82, с. 203]. Вона виділяє, що у бухгалтерському обліку до основних засобів відносяться активи, призначені для використання протягом періоду більше одного року (або операційного циклу, якщо він перевищує один рік). Тобто вони обслуговують декілька циклів виробництва, не змінюючи при цьому своєї натуральної форми.

Так, Н. А. Іванова, А. А. Славгородська, Л. В. Білявська [38, с. 547] визначають зміст основних засобів наступним чином: основні засоби - це матеріальні цінності, що використовуються у виробничій діяльності підприємства понад один календарний рік з початку введення їх в експлуатацію, а також предмети вартістю за одиницю понад 500 гривень (за ціною придбання).

До основних засобів науковці пропонують не відносити [39, с. 154-155]:

- 1) предмети терміном служби менше одного року незалежно від їх вартості;
- 2) предмети вартістю до визначеного рівня за одиницю (за ціною придбання) незалежно від терміну служби. При цьому гранична вартість

предметів, що не належать до основних засобів, може змінюватися Міністерством фінансів України;

3) спеціальні інструменти і спеціальні пристосування підприємств серійного і масового виробництва певних виробів або для виготовлення індивідуального замовлення незалежно від їхньої вартості;

4) спеціальний одяг, спеціальне взуття, а також постільні речі незалежно від їхньої вартості і терміну служби;

5) формений одяг, призначений для видачі працівникам підприємства, незалежно від вартості й терміну служби.

Згідно з П(С)БО №7 основні засоби — це матеріальні активи, які підприємство утримує, щоб використовувати у виробництві або при поставці товарів, наданні послуг, здавати в оренду іншим особам або здійснювати адміністративні та соціально-культурні функції, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (чи операційного циклу, якщо він перевищує рік) [62].

Простіше кажучи, до основних засобів у бухгалтерському обліку належать практично всі матеріальні активи зі строком експлуатації більше року (операційного циклу, якщо він перевищує рік). Відповідно, вони потраплять під дію П(С)БО 7 і не важливо, який напрямок використання таких активів (виробничий, адміністративний, соціально-культурний тощо) і як підприємство придбало їх у власність (за компенсацію чи безоплатно).

Об'єкт основних засобів визнають активом згідно п. 6 П(С)БО №7, якщо виконуються 2 умови [62]:

1) є ймовірність, що в майбутньому підприємство одержить економічні вигоди від його використання;

2) його вартість можна достовірно визначити.

Одиниця обліку основних засобів — конкретний об'єкт основних засобів.

Під ним треба розуміти:

- закінчений пристрій з усіма пристосуваннями і приладдям до нього;
- конструктивно відокремлений предмет, призначений для виконання

самостійних функцій;

- відокремлений комплекс конструктивно з'єднаних предметів однакового або різного призначення, що мають для їх обслуговування загальні пристосування, приладдя, керування та єдиний фундамент, унаслідок чого кожен предмет може виконувати свої функції, а комплекс — певну роботу тільки в складі комплексу, а не самостійно;

- інший актив, що відповідає визначенню основних засобів, або частина активу, яка контролюється підприємством.

Під основними засобами Радіонова Н. Й. розуміє джерела утворення господарських засобів підприємства, до яких відносяться статутний капітал, резервний капітал, прибуток та інші джерела, які відображаються в пасиві балансу [67].

На нашу думку, даний підхід відбиває функціональний зміст поняття основних засобів, однак прикріплення автора до вартісних параметрів оцінки основних засобів є нелогічним. Дане визначення є вже застарілим, оскільки з 2006 року внаслідок інфляційних тенденцій змінилися основні параметри вартісної оцінки основних засобів та малоцінних швидкозношуваних предметів [3].

Таким чином, узагальнюючи вищенаведені підходи до характеристики змісту основних засобів, враховуючи їх переваги та недоліки, сформулює наступне авторське визначення основних засобів:

Основні засоби - ресурси підприємства, в матеріальній або нематеріальній формах, що використовуються ним для потреб виробничого та невиробничого розвитку впродовж як мінімум одного операційного циклу та частинами переносять свою вартість на додану вартість товарів та послуг, які сформовані в процесі господарської діяльності підприємства.

Процес виробництва здійснюється за умови поєднання робочої сили і засобів виробництва. Засоби виробництва складаються із засобів праці та предметів праці (рис.1.1) [53, с. 54-56].

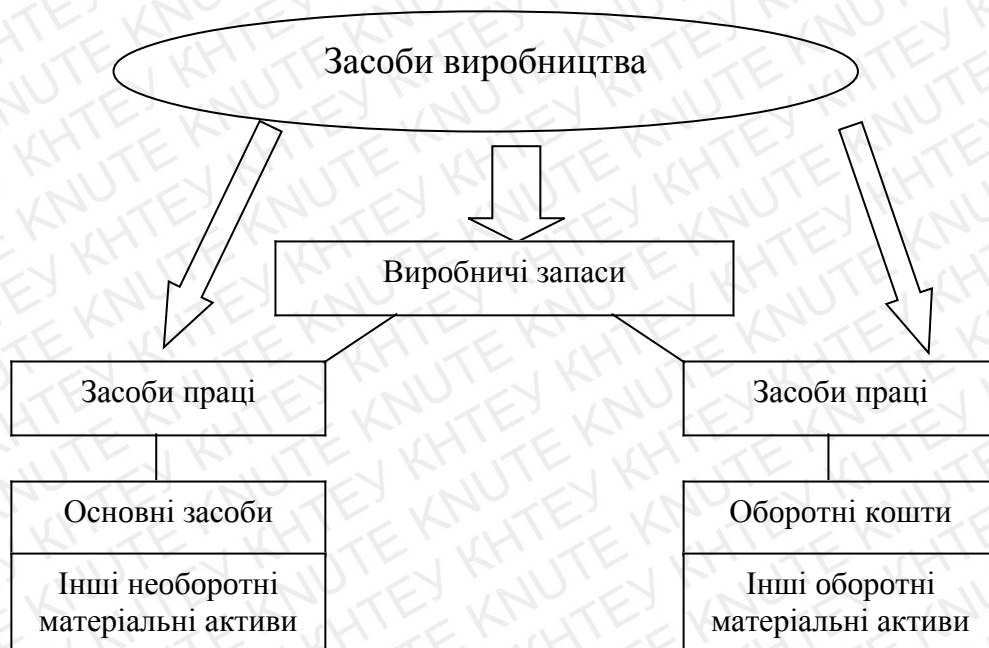

Рис.1.1. Склад і взаємозв'язок засобів виробництва і основних засобів [53, с. 54-56]

Головними ознаками основних засобів є термін їх експлуатації (більше одного календарного року), вартість і спосіб її перенесення.

Кожна організація чи підприємство, що створюються, повинні забезпечити себе необхідними виробничими засобами, які у міру розвитку підприємства чи організації поповнюються та оновлюються.

Засоби повинні постійно перебувати в русі, бо рух — це єдина можлива умова їх функціонування та використання. В процесі руху засоби проходять три стадії — грошову, виробничу і товарну.

Під час грошової стадії підприємець (підприємство), авансувавши певну кількість грошей (певний капітал), формують фактори виробництва: купують засоби виробництва (речовий фактор) і наймають робочу силу (особовий фактор). Змістом виробничої стадії є сам процес виробництва, під час якого засоби переносять свою вартість на вартість виробленої продукції (основні — частками; оборотні — повністю), а робочою силою створюється нова вартість, в т.ч. додаткова. Під час товарної стадії відбувається процес реалізації виробленої

продукції (товарів, послуг), завдяки чому підприємець (підприємство) мають можливість за рахунок виручки від реалізації повернути авансований капітал, відшкодувавши витрати на виробництво, і отримати додаткову вартість (прибуток, доходи).

Процес, коли засоби послідовно змінюючи три стадії руху, повертаються на вихідну позицію отримав назву "кругообіг". Так, засоби в грошовій стадії починають свій рух з грошей і закінчують грошима, в товарній — починають з товару і завершують товаром; у виробничій — починають з виробництва і завершують виробництвом.

Радіонова Н. Й., Ременюк Л. М., Дем'яненко О.М. відображають грошову стадію кругообігу (рис.1.2.) [67, с. 163-164; 30, с. 88]:

ЗВ

$$T - Г < \dots B \dots T' - Г'$$

РС

Г – гроші виступають як капітал, авансований підприємцем (підприємством) для придбання засобів виробництва і найму робочої сили;

Т – товар, придбаний підприємцем (підприємством), який складається із засобів виробництва ("ЗВ") та робочої сили ("РС");

В – процес виробництва, під час якого виробляються товари (надаються послуги);

Т – вироблений товар, вартість якого складається не тільки з вартості авансованого капіталу, але й містить знов створену вартість, в т.ч. додаткову;

Г' – гроші, отримані після реалізації продукції, які також містять не тільки вартість авансованого капіталу, але й додаткову вартість.

Рис. 1.2. Грошова стадія кругообігу виробничих засобів підприємства [67, с. 163-164; 30, с. 88]

Основні засоби в Україні можна згрупувати за їх функціональним призначенням, за галузевою ознакою, за використанням, за ознакою належності, за натурально-матеріальним складом (Додаток А).

За функціональним призначенням:

1) Виробничі – основні засоби, що безпосередньо беруть участь у виробничому процесі або сприяють його здійсненню (будови, споруди, силові машини та обладнання, робочі машини та обладнання), що діють у сфері

матеріального виробництва;

2) Невиробничі основні засоби, що не беруть безпосередньої або побічної участі у процесі виробництва та призначені в основному для обслуговування комунальних і культурно-побутових потреб трудящих;

3) Будови, споруди, обладнання, які використовуються у невинробничій сфері.

За галузевою ознакою основні засоби поділяються на: промислові, будівельні, сільськогосподарські, транспортні, зв'язку.

Для правильної організації обліку основних засобів важливе значення має єдиний принцип їх оцінки. Питання оцінки основних засобів розглядають такі автори, як Бутинець Ф.Ф. [10, с. 131], Свідерський Д.. [76, с. 230], Ткаченко Н.М.[78, с. 207], Голов С.Ф., Костюченко В.М., Кравченко І.Ю., Ямборко Г.А. [17, с. 88]. Розрізняють такі види оцінки основних засобів: первісна, залишкова, відновна, справедлива, балансова і ліквідаційна.

Основні засоби підприємства й організації в бухгалтерському обліку відображають за первісною вартістю під якою розуміють фактичну собівартість спорудження, виготовлення або придбання об'єктів основних засобів, включаючи витрати на доставку й установку на місці використання з урахуванням страхових платежів під час перевезення, державну реєстрацію та інші витрати, тобто фактичну собівартість, яку об'єкти основних засобів мали на час введення в експлуатацію.

Згідно з Положенням (стандартом) 7 до первісної вартості придбаних (споруджених) основних засобів включаються витрати [62]:

- суми, що сплачують постачальникам засобів праці (продавцям) та підрядникам за виконання будівельно-монтажних робіт;
- реєстраційні збори, державне мито та аналогічні платежі, що здійснюються у зв'язку з придбанням (отриманням) прав на об'єкти основних засобів;
- суми ввізного мита;
- суми непрямих податків у зв'язку з придбанням (створенням)

основних засобів (якщо вони не відшкодовуються підприємству);

- витрати зі страхування ризиків доставки основних засобів;
- витрати на транспортування, установку, монтаж, налагодження основних засобів;
- інші витрати, безпосередньо пов'язані з доведенням основних засобів до стану, у якому вони придатні для використання із запланованою метою.

У випадку, якщо об'єкт основних засобів придбано в результаті бартерного обміну (або обміну з частковою доплатою грошовими коштами), його оцінка залежить від того, відбувся обмін подібними чи неподібними активами.

Подібними вважаються об'єкти основних засобів, які виконують однакову функцію і мають однакову вартість.

Первісна вартість основних засобів, придбаних в результаті обміну на подібний об'єкт, дорівнює залишковій вартості переданого об'єкта основних засобів. Проте якщо залишкова вартість переданого об'єкта перевищує його справедливую вартість, то такий об'єкт приймається на облік за його справедливою вартістю з включенням різниці до фінансових результатів (витрат) звітного періоду [62].

При придбанні основних засобів у порядку обміну на неподібний об'єкт переданий об'єкт основних засобів приймається на облік за його справедливою вартістю, збільшеною (зменшеною) на суму доплати, яка була передана (одержана) під час обміну.

Первісною вартістю безоплатно отриманих основних засобів, а також отриманих у результаті об'єднання підприємств є їх справедлива вартість на дату отримання.

При цьому під справедливою вартістю розуміють суму, через яку може бути здійснений обмін активу або оплата зобов'язань в результаті операцій між поінформованими, заінтересованими і незалежними сторонами.

Первісною вартістю об'єктів основних засобів, внесених до статутного капіталу підприємства, визнається узгоджена засновниками (учасниками) підприємства їх справедлива вартість [62].

Зміна первісної вартості основних засобів допускається тільки у разі:

- ⊖ реконструкції, добудови, дообладнання, технічного переозброєння;
- ⊖ переоцінки балансової вартості основних засобів;
- ⊖ часткової ліквідації відповідних об'єктів.

Первісна вартість основних засобів, за вирахуванням суми зносу, нарахованої за час експлуатації їх, називається залишковою вартістю. Вона є показником реальної вартості основних засобів на звітну дату.

Критерії визнання основних засобів аналогічні критеріям визнання, які застосовуються для всіх активів, а саме:

Об'єкт основних засобів визнається активом, коли:

- існує ймовірність того, що підприємство отримає в майбутньому економічні вигоди, пов'язані з використанням цього об'єкта, і його вартість може бути достовірно визначена.

Крім того, у визначенні основних засобів наведені такі критерії їх визнання, як:

- матеріальність (мають матеріальну форму);
- призначення (утримуються з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій);
- термін корисного використання (більше року або операційного циклу, якщо він довший за рік).

Додатковий критерій визнання – критерій вартості – використовується при виділенні тільки однієї групи основних засобів: малоцінних необоротних основних засобів, які обліковуються на рахунку 112. Відповідно до П(С)БО 7 підприємства можуть самостійно установлювати вартісні ознаки предметів, що входять до складу малоцінних необоротних основних засобів. До основних

засобів, які визнані малоцінними, підприємства можуть застосовувати спрощені методи нарахування амортизації.

Одиницею обліку основних засобів, відповідно до П(С)БО 7, є об'єкт основних засобів.

Об'єкт основних засобів – це закінчений пристрій з усіма пристосуваннями і приладдям до нього або окремий конструктивно відокремлений предмет, що призначений для виконання певних самостійних функцій, чи відокремлений комплекс конструктивно об'єднаних предметів одного або різного призначення, що мають для їх обслуговування загальні пристосування, приладдя, керування та єдиний фундамент, унаслідок чого кожен предмет може виконувати свої функції, а комплекс – певну роботу тільки в складі комплексу, а не самостійно або інший актив, що відповідає визначенню основних засобів, або частина такого активу, що контролюється підприємством.

Якщо один об'єкт основних засобів складається з частин, що мають різний строк корисного використання, то кожна з цих частин може визнаватися в бухгалтерському обліку як окремий об'єкт основних засобів.

Таким чином, основні засоби - ресурси підприємства, в матеріальній або нематеріальній формах, що використовуються ним для потреб виробничого та невиробничого розвитку впродовж як мінімум одного операційного циклу та частинами переносять свою вартість на додану вартість товарів та послуг, які сформовані в процесі господарської діяльності підприємства. Основні засоби класифікуються за різними ознаками. Різні вчені економісти та обліковці в основу класифікації основних засобів вкладають їх функціональні ознаки, строки корисного використання, способи експлуатації. Основною і найбільш поширеною в обліковій та аудиторській практиці нині є класифікації основних засобів відповідно до прийнятого Податкового кодексу, згідно з яким усі основні засоби поділяються на 16 груп. Також в Податковому кодексі визначені основні правила оцінки первісної вартості основних засобів та їх амортизації.

1.2. Економіко-правовий аналіз та огляд нормативної бази і спеціальної літератури

Основні нормативні документи, що регламентують процедури контролю використання основних засобів підприємства, наведено у додатку Б.

У Господарському кодексі визначено основні нормативні засади формування та функціонування акціонерного товариства. Зокрема наводиться повний перелік нормативних та розпорядчих документів, які необхідні для створення акціонерного товариства, визначено мінімальний розмір статутного фонду та порядок його формування учасниками. Відповідно до даного нормативно-правового акту в процесі перевірки, визначається відповідність фактичних параметрів сформованих засновницьких документів встановленим вимогам і процедурам. Здійснюється перевірка повноти статутного фонду, відповідність первинних документів стосовно розподілу основних засобів документальним та обліковим даним [28].

Досить важливими нормативними документами в процесі обліку, контролю та аналізу використання основних засобів є Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» та наказ МФУ «Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [55]. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [66] визначає загальні організаційно-методичні засади формування та ведення системи бухгалтерського обліку основних засобів. Відповідно, даний нормативний акт використовується контролером в процесі обліку, контролю та аналізу використання основних засобів в плані правильності організації облікової політики [66].

Принципи бухгалтерського обліку — це базові концепції, які кладуться в основу відображення в обліку та звітності господарської діяльності підприємства, його активів, доходів, витрат, фінансових результатів.

Всього в Законі виділено 10 таких основних принципів:

1) обачність — застосування в бухгалтерському обліку методів оцінки, які повинні запобігати заниженню оцінки зобов'язань та витрат і завищенню доходів підприємства.

2) П
овне висвітлення — фінансова звітність повинна містити всю інформацію про фактичні та потенціальні наслідки господарських операцій та подій, здатних вплинути на рішення, що приймаються на її основі.

3) ав
тономність — кожне підприємство розглядається як юридична особа, відокремлена від її власників, у зв'язку з чим особисте майно та зобов'язання власників не повинні відображатись у фінансовій звітності підприємства.

4) П
ослідовність — постійне (із року в рік) застосування підприємством обраної облікової політики. Зміна облікової політики можлива лише у випадках, передбачених національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, і повинна бути обґрунтована та розкрита у фінансовій звітності.

5) бе
зперервність — оцінка активів та зобов'язань підприємства здійснюється виходячи з припущення, що його діяльність буде тривати далі.

Принцип передбачає, що установа постійно функціонує і продовжуватиме свою діяльність у майбутньому. Тобто вона не має ні наміру, ні потреби у ліквідуванні чи скороченні масштабів своєї діяльності. Якщо ж установа передбачає, що в наступному звітному періоді буде ліквідована одна чи кілька філій, або продані активи, необхідно врахувати ці активи за їх реальною вартістю продажу. Якщо реальна вартість продажу менша ніж залишкова вартість (первісна вартість за мінусом зносу), установі необхідно врахувати потенційний збиток і відобразити його у звіті про прибутки та збитки;

6) нарахування та відповідність доходів і витрат — для визначення фінансового результату звітного періоду необхідно порівняти доходи звітного

періоду з витратами, що були здійснені для отримання цих доходів. При цьому доходу і витрати відображаються в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності в момент їх виникнення, незалежно від дати надходження або сплати грошових коштів.

Безумовно, що принцип методу нарахування має застосовуватися в межах принципу обережності, метою якого є недопущення переоцінки активів чи доходів, з однієї сторони, і недопущення недооцінки видатків чи пасивів, з іншої;

7) превалювання сутності над формою — операції обліковуються відповідно до їх сутності, а не лише виходячи з їх юридичної форми.

Такі операції, як фінансовий лізинг, облік векселів відображаються в Плані рахунків відповідно до їх економічної суті, тобто як кредитні операції;

8) історична (фактична) собівартість — пріоритетною є оцінка активів підприємства, виходячи з витрат на їх виготовлення чи придбання;

9) єдиний грошовий вимірник — вимірювання та узагальнення всіх господарських операцій підприємства у його фінансовій звітності здійснюється в єдиній грошовій одиниці;

10) періодичність — можливість розподілу діяльності підприємства на певні періоди часу з метою складання фінансової звітності [2].

Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [55] відіграє центральну роль в процесі обліку, контролю та аналізу використання основних засобів підприємства. Так, в НП(С)БО 1 визначено сутність основних складових основних засобів, наведено форму звіту про власний капітал та розкрито їх зміст і порядок визнання у бухгалтерському обліку складових основних засобів.

В НП(С)БО визначено сутність особливості відображення інформації про основні засоби у фінансовій звітності підприємства.

Податковий кодекс України регламенту основні засади оцінки, нарахування амортизації та зносу основних засобів, облікові процедури їх введення та вибуття.

Всі групи основних засобів, які зазначені в п. 145.1 ПКУ, повністю скопійовані з П(С)БО 7 «Основні засоби», для яких передбачені спеціальні бухгалтерські рахунки (в тому ж порядку, в якому вони перераховані в ПКУ та П(С)БО 7) [62].

Положення (стандарт) бухгалтерського обліку. Затверджено наказом Міністерства фінансів України № 92 від 27.02.2000 р. (zareestrovano в Міністерстві юстиції України 18 травня 2000 р. за № 288/4509). Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 "Основні засоби" визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про основні засоби та інші необоротні матеріальні активи, а також розкриття інформації про них у фінансовій звітності.

Норми Положення (стандарту) 7 застосовуються підприємствами, організаціями та іншими юридичними особами всіх форм власності (крім бюджетних установ) [62].

Положення (стандарт) 7 не поширюється на відтворювані природні ресурси та операції з основними засобами, особливості яких визначаються іншими положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку.

З затвердженням в Україні П(С)БО 7 «Основні засоби» формування амортизаційної політики стало можливим на рівні підприємства, незважаючи на вимоги податкового законодавства. При цьому з'явилася необхідність в уточненні багатьох аспектів, пов'язаних із установленням строків служби основних засобів, застосуванням методів нарахування амортизації, віднесенням витрат на ремонти та ін.

Інструкція з інвентаризації основних засобів, неосновних засобів, товаро-основних засобів, засобів та документів, розрахунків з дебіторами та кредиторами, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 11.08.94 року № 69 (зі змінами та доповненнями). В даній інструкції визначені основні

напрямки щодо проведення інвентаризації основних засобів, терміни проведення, наслідки, правила оформлення результатів інвентаризації [64].

Інструкцією із застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств та організацій № 291 від 30.11.99 р. (zareestrovano в Міністерстві юстиції України № 893/4186 від 21.12.99 р.). Інструкція, в якій розкривається характеристика 10 рахунка та його субрахунків, та визначається можлива кореспонденція даного рахунка з іншими рахунками [65].

План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств та організацій, затверджений наказом Міністерства фінансів України № 291 від 30.11.99 р., в якому вказаний рахунок основних засобів, який використовується в бухгалтерському обліку, та його субрахунки.

Загальні вимоги до порядку проведення аналізу та контролю основних засобів з позиції організації контрольних процедур наведено у Міжнародних стандартах аудиту [30].

Слід зазначити, що це лише основні нормативні акти, що використовувались під час написання роботи. Крім того, для більш детального, поглибленого вивчення теми, під час написання даної дипломної роботи дуже важливим є перегляд і обробка спеціальної літератури, що висвітлює питання обліку, контролю та аналізу використання основних засобів в установах різних форм власності. Основні, оглянуті мною, джерела представлені в додатку В.

У статті Радіонова Н.Й. та Ременюк Л.М. розглянуто основні проблеми обліку основних засобів, запропоновано вирішення розглянутих проблем, визначено завдання для удосконалення обліку і контролю основних засобів. На думку автора контроль основних засобів потребує удосконалення в методико-організаційних аспектах, а також узгодженості законодавчо-нормативних документів. Крім того, у П(С)БО 7 наявні істотні розбіжності із міжнародними стандартами. Тому запропоновані шляхи удосконалення нормативної бази бухгалтерського обліку основних засобів дозволять гармонізувати вітчизняний

облік з міжнародними стандартами та зменшити невідповідності й проблемні питання обліку основних засобів [67].

У праці Ратушенко О.І. розглянуто актуальні питання обліку основних засобів. Вивчено питання збереження основних засобів в організації. У роботі розглянуто впровадження внутрішнього контролю за збереженням основних засобів, а також наведені напрямки підвищення ефективності використання основних засобів. На думку автора, ревізія і контроль основних засобів на підприємстві є важливою. Дана робота ревизора є трудомісткою та має свої специфічні особливості. Ревізор повинен дотримуватись чинного законодавства, порядку перевірки основних засобів, обрати джерела інформації для ревізії, провести контроль за відображенням основних засобів та нарахованої амортизації на рахунках бухгалтерського обліку, а також враховувати реалії при здійсненні перевірки [68].

Ільїна С.Б. зазначає, що реалізація суб'єктами контролю результатів проведених досліджень операцій з капітальними інвестиціями передбачає розробку заходів з усунення виявлених недоліків та порушень та контроль за їх усуненням. Такі заходи включають усунення виявлених недоліків при перевірці документів, вказівки щодо усунення недоліків та порушень, обговорення недоліків з керівництвом та розробку відповідних управлінських рішень. Контроль за усуненням виявлених недоліків і порушень передбачає вивчення виконання рішень, прийнятих за результатами контролю працівниками відділів, в яких були допущені порушення та недоліки, а також вивчення усунення недоліків і порушень при проведенні наступних перевірок [40].

Григораш І.О. визначив зміст та основні поняття контролю активів та результатів господарської діяльності підприємства. В тому числі приділено увагу методиці організації процедур контролю основних засобів.

Блоха А.В. [23], Бойчук Є. [3], Борисюк О. [4], Венгерук Н.П. [13] досліджували питання поліпшення забезпечення матеріально-технічними ресурсами підприємства. Вони визначили зміст поняття матеріально-технічних

ресурсів та їх класифікацію, особливості формування облікового механізму з відображення операцій по консервації основних засобів.

Гончарова В. Г. [19], Гуменюк А. Ф. [24], Гуренко Т.О. [25], Гуцайлюк З. [27], Пантелєєв В.П. [63], Рудницький В. С. [72] запропонували напрямки щодо удосконалення фінансово-економічного інструментарію оцінки основних засобів підприємства в процесі формування системи їх контролю. Розглянуто основні проблемні аспекти, пов'язані з нарахуванням амортизації основних засобів та їх передачі від одної юридичної особи до іншої. Також ними було розглянуто проблемні аспекти переведення об'єктів основних засобів до складу інвестиційної нерухомості. Охарактеризував структуру та зміст капітальних вкладень. Визначив специфіку бухгалтерської оцінки основних засобів. Запропонував зміну процедур переведення об'єктів основних засобів до складу інвестиційної нерухомості.

Дем'яненко І.В. [30], Радіонова Н.Й. [67], Ременюк Л.М. [67], Юрків Д. І. [84] здійснили дослідження особливостей приведення національної системи фінансової звітності у відповідність до МСБО, визначили поточні досягнення від реформування національного податкового та облікового законодавства та окреслив ряд проблемних питань, що потребують подальшого вирішення.

Задорожний З. [36], Іванова Н.А. [39], Джаферова Л.Р. [32] розглянули теоретичні аспекти відображення результатів переоцінки основних засобів в обліку та фінансової звітності підприємства. Визначили проблеми документального оформлення результатів переоцінки та запропонували напрямки удосконалення звітних форм.

Перелічена в (додатку В) література відображає далеко не повний перелік оглянутих джерел з даної теми, а лише їх частину. В наш час з'явилося багато нових посібників, які висвітлюють питання обліку, контролю та аналізу використання основних засобів, але дуже стисло. Також варто зазначити, що в літературі є інформація стосовно організації системи аудиту у відповідності до міжнародних стандартів.

Таким чином, необхідно відмітити, що нормативна база та спеціальна література з методології проведення контролю використання основних засобів задовольняє користувачів, але сучасний розвиток ринкових відносин, перехід на міжнародні стандарти бухгалтерського обліку та аналізу, постійне оновлення та зміна законодавства потребує більш поглибленого дослідження даної проблеми, яка є дуже актуальною для підприємств на сьогодні і буде в майбутньому. Спеціальна література з методології контролю використання основних засобів в цілому задовольняє користувачів, але сучасний розвиток ринкових відносин, перехід на національні стандарти бухгалтерського обліку, постійне оновлення та зміна законодавства потребує більш поглибленого дослідження даної проблеми, яка є дуже актуальною для підприємств на сьогодні і буде в майбутньому.

1.3. Передумови організації контролю використання основних засобів на підприємстві «Бориспільське споживче товариство»

В даному питанні доцільно спочатку обґрунтувати основні організаційно-економічні засади здійснення діяльності підприємства СТ «Бориспільське споживче товариство». Досліджуване підприємство спеціалізується на здачі торговельних та складських площ в оренду. СТ «Бориспільське споживче товариство» має добре сформований штат працівників близько 9 осіб. На рис. 1.3. представлена організаційна структура підприємства.

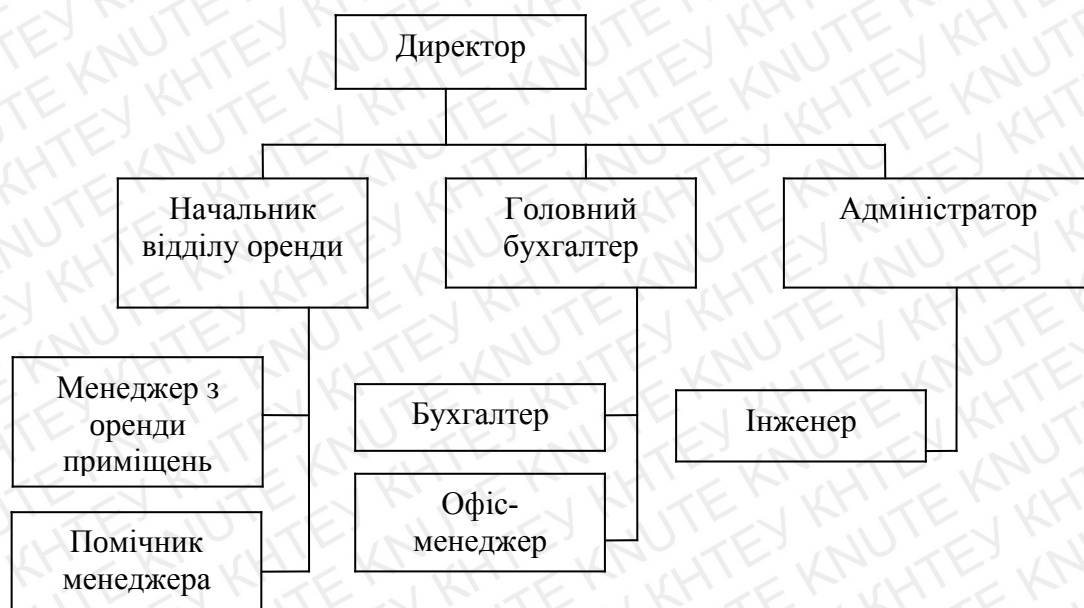

Рис. 1.3. Організаційна структура підприємства СТ «Бориспільське
споживче товариство»

Дивлячись на рис. 1.3. можна простежити, що загальне керівництво і розробку загальної стратегії фірми здійснює генеральний директор. Керівництво по всім фінансовим та комерційним питанням та контроль діяльності керівників структурних підрозділів здійснює директор.

Розглянувши особливості здійснення управлінської діяльності на підприємстві визначимо основні показники фінансового стану консалтингового підприємства. Для цього проаналізуємо формування його доходів, витрат, майнового потенціалу та капіталу.

В таблиці (додатку Г) наведено аналіз особливостей господарської діяльності підприємства СТ «Бориспільське споживче товариство». У (додатку Д) наведено дані фінансової звітності.

Згідно з п. 5 ст. 8 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність В Україні» підприємство СТ «Бориспільське споживче товариство» самостійно визначає свою облікову політику, відобразивши її у відповідному наказі (додаток Ж). При цьому підприємство самостійно обирає і відображає в наказі про облікову політику наступне:

- вибирає форму бухгалтерського обліку як певну систему реєстрів обліку, порядку і способу реєстрації та узагальнення інформації в них з дотриманням єдиних принципів, установлених Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність», але з урахуванням особливостей своєї діяльності і технології обробки облікових даних;
- розробляє систему і форми внутрішнього господарського (управлінського) обліку, звітності і контролю господарських операцій, визначає права працівника на підписання бухгалтерських документів;
- затверджує правила документообігу і технологію обробки облікової інформації, додаткову систему рахунків і реєстрів аналітичного обліку.

Основною метою облікової політики є забезпечення достовірною інформацією про фінансовий стан підприємства, результати його діяльності користувачів звітності, на основі якої будуть прийматись рішення.

За формою, облікова політика підприємства має вигляд наказу керівника (додаток Ж). Безпосередньо наказ про облікову політику затверджує вибір методів та способів ведення обліку здійснених на основі професійного судження. Кваліфікована розробка Наказу про облікову політику дозволяє вибрати підприємству оптимальний варіант обліку, який максимально відповідатиме меті діяльності підприємства та поставленим завданням.

Велике значення для оформлення облікової політики мають також проектні документи з організації бухгалтерського обліку, які оформлюються додатками до наказу про облікову політику, зокрема: графік документообігу, робочий план рахунків, посадові інструкції тощо.

Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» встановлено, що відповідальність за організацію бухгалтерського обліку та забезпечення фіксування фактів здійснення всіх господарських операцій у первинних документах, збереження оброблених документів, реєстрів і звітності протягом встановленого терміну, але не менше трьох років, несе власник підприємства [10].

Керівник зобов'язаний створити необхідні умови для правильного ведення бухгалтерського обліку, забезпечити неухильне виконання усіма підрозділами, службами і працівниками, причетними до бухгалтерського обліку, правомірних вимог бухгалтера щодо дотримання порядку оформлення та надання до обліку первинних документів. Проте, організацією бухгалтерського обліку на підприємстві повинен займатися не тільки керівник підприємства, але й головний бухгалтер.

Бухгалтерський облік на підприємстві СТ «Бориспільське споживче товариство», як система впорядкування інформації, ґрунтується на застосуванні безперервного документування, тобто відображення всіх господарських операцій, які здійснює підприємство.

Господарська операція - це дія або подія, яка зумовлює зміни в структурі активів, зобов'язань, власного капіталу підприємства. Облікова інформація відображається в документах, облікових регістрах, формах звітності. Відповідальність за відображення здійснених операцій в бухгалтерському обліку несе власник підприємства. Основним видом носіїв облікової інформації на етапі первинного обліку є документ.

Бухгалтерський документ - це письмове підтвердження факту здійснення господарської операції певної форми й змісту. Підприємство може самостійно обирати первинні документи, які забезпечують відображення операцій, на основі типових документів. До бухгалтерських документів ставлять наступні вимоги:

- 1) наявність обов'язкових реквізитів :
 - назва документа;
 - дата і місце складання;
 - назва підприємства;
 - зміст і обсяг господарських операцій, одиниця вимірювання господарської операції;
 - посади осіб, відповідальних за здійснення операції, і правильність її оформлення;
 - особистий підпис та інші дані, що ідентифікують особу.
- 2) забезпечення контролю за господарськими операціями;
- 3) чіткість;
- 4) компактність;
- 5) можливість обробки.

Порядок відображення надходження основних засобів в бухгалтерському обліку та формування їх первісної вартості залежить від того, яким чином і на яких умовах вони придбані.

Основні засоби можуть надійти на підприємство декількома шляхами, а саме через їх:

- 1) придбанням підприємством за грошові кошти;

- 2) придбанням підприємством за рахунок кредитів банку;
- 3) отримання підприємством безоплатно;
- 4) внесення до статутного капіталу підприємства;
- 5) створення підприємством власними силами;
- 6) зарахування підприємством з виготовленої продукції, товарів тощо;
- 7) отримання підприємством у результаті обміну на подібний об'єкт;
- 8) отримання підприємством у результаті обміну на неподібний об'єкт основних засобів або інший актив.

Первісна вартість об'єктів основних засобів, зобов'язання за які визначені загальною сумою, визначається розподілом цієї суми пропорційно до справедливої вартості окремого об'єкта основних засобів.

До первісної вартості не включаються:

- 1) витрати на сплату відсотків за користування кредитом при придбанні (створенні) основних засобів, повністю або частково за рахунок позичкового капіталу;
- 2) адміністративні та інші витрати, які не відносяться безпосередньо до придбання основного засобу або доведення його до стану, придатного до експлуатації.

Безкоштовне отримання об'єктів основних засобів для цілей бухгалтерського обліку розглядається, як збільшення додаткового капіталу, причому на суму, що дорівнює на суму справедливої вартості безоплатно отриманого об'єкта основних засобів, без урахування інших обов'язкових витрат і платежів. При безоплатному одержанні об'єктів основних засобів виникає дохід в сумі амортизації таких об'єктів одночасно з її нарахуванням.

Переоцінка основних засобів проводиться за рішенням керівництва та оформляється наказом підприємства. Частота проведення переоцінки залежить від коливань справедливої (реальної) вартості основних засобів, тобто якщо їх справедлива вартість суттєво (більш ніж на 10 відсотків) відрізняється від балансової вартості.

Операції з переоцінки основних засобів включають операції зі збільшення первісної вартості об'єкта основних засобів та їх зносу – уцінку.

При переоцінці основних засобів накопичена амортизація повинна бути скоригована. Це пов'язано з тим, що в результаті переоцінки балансової вартості доводиться до справедливої вартості з врахуванням ступеню зносу об'єкту на дат переоцінки.

Переоцінена сума первісної вартості та зносу об'єкта основних засобів визначається відповідно як добуток первісної вартості або зносу та індексу переоцінки. Індекс переоцінки визначається діленням справедливої вартості об'єкту, який оцінюється, на його залишкову вартість.

У разі переоцінки об'єкту основних засобів здійснюється переоцінка всіх об'єктів групи основних засобів, до якої належить цей об'єкт.

Відображення в бухгалтерському обліку результатів переоцінки вартості основних засобів залежить від результатів попередніх переоцінок.

Для цілей бухгалтерського обліку подальші заходи щодо переоцінки вартості об'єкта основних засобів залежатимуть від результатів попередніх переоцінок, а саме:

1) якщо підприємство проводить уцінку раніше дооціненої вартості об'єкта основного засобу, то суму такої уцінки буде відображено:

А) у зменшення суми додаткового капіталу, сформованого ти дооцінці такого об'єкта основних засобів;

Б) якщо сума оцінки перевищує суму додаткового капіталу (в частині до оцінки такого основного засобу), то сума такого перевищення включається до складу витрат.

Якщо на момент уцінки вартості об'єкта основних засобів, який раніше переоцінювався сальдо по рахунку 423 “Дооцінка активів” відсутнє (внаслідок його покриття попереднім уцінкам), всю свою уцінку буде відображено у складі витрат звітного періоду;

2) якщо підприємство здійснює уцінку раніше усуненої вартості основних засобів, то суму такої уцінки буде відображено:

А) у складі доходів у сумі, що дорівнює сумі витрат, показаних при попередніх уцінках;

Б) у сумі перевищення над витратами попередніх уцінок – у складі додаткового капіталу.

Якщо на момент дооцінки вартість основного засобу, який раніше переоцінювався, суму витрат повністю покрито попередніми дооцінками, всю суму здійснюваної дооцінки буде показано у складі додаткового капіталу.

При дооцінці вартості основного засобу, який раніше тільки дооцінювався, всю суму переоцінки було віднесено до складу додаткового капіталу.

При уцінці вартості основного засобу, який раніше тільки уцінювався, всю суму уцінки його буде віднесено до складу витрат.

Дані про переоцінку відображаються у регістрах аналітичного обліку основних засобів – в інвентарній картці обліку основних засобів.

Після отримання основних засобів кожне підприємство несе витрати, пов'язані з їх утриманням та експлуатацією. Відображення цих витрат в бухгалтерському обліку залежить від їх впливу на майбутні економічні вигоди.

Витрати на утримання та експлуатацію основних засобів можуть бути спрямовані на поліпшення стану об'єкта для продовження строку корисної експлуатації та (або) підвищення продуктивності нормативних показників його функціонування, підтримання об'єкта в робочому стані для збереження або відновлення майбутніх економічних вигод, що очікуються.

Прикладом витрат на покращення стану об'єкту є витрати на модифікацію, удосконалення машин і обладнання, а також впровадження нових виробничих процесів, які забезпечують значне скорочення операційних витрат (підвищення продуктивності основних засобів).

Ремонт об'єктів основних засобів виконують трьома способами, а саме:

1) господарським способом, коли роботи виконуються власними силами і на нього витрачаються власні будівельні матеріали підприємства, на балансі

якого ці об'єкти обліковуються, тобто підприємство не користується послугами сторонніх організацій для виконання ремонту своїх об'єктів основних засобів;

2) підрядними способом, коли ремонтні роботи виконують стороні організації або підрозділи цієї організації;

3) внутрішньопідрядним способом, коли ремонтні роботи виконують спеціалізовані структурні підрозділи підприємства.

Отже, проаналізувавши управлінську діяльність та характерні особливості персоналу підприємства «Бориспільське споживче товариство», до його сильних сторін можна віднести наступні: компетентність керівників, налагоджена система заробітної плати, ефективні методи добору та підвищення кваліфікації, молодий і перспективний колектив, сприятливий внутрішній клімат в колективі, спільність в цінностях, що розділяються всіма членами колективу; слабкі сторони: недостатній рівень кваліфікації персоналу, недорозвиненість системи нематеріальних винагород, недостатнє використання наявних засобів покращення організаційної культури. Аналіз основних показників фінансового стану та рентабельності використання ресурсів підприємства свідчить про зниження загальної ефективності її роботи впродовж останніх 5-ти років років.

Висновки до розділу 1

Отже, за результатами дослідження можемо зробити наступні висновки:

Основні засоби - ресурси підприємства, в матеріальній або нематеріальній формах, що використовуються ним для потреб виробничого та невиробничого розвитку впродовж як мінімум одного операційного циклу та частинами переносять свою вартість на додану вартість товарів та послуг, які сформовані в процесі господарської діяльності підприємства. Основні засоби класифікуються за різними ознаками. Різні вчені економісти та обліковці в основу класифікації основних засобів вкладають їх функціональні ознаки, строки корисного використання, способи експлуатації. Основною і найбільш поширеною в обліковій та аудиторській практиці нині є класифікації основних

засобів відповідно до прийнятого Податкового кодексу, згідно з яким усі основні засоби поділяються на 16 груп. Також в Податковому кодексі визначені основні правила оцінки первісної вартості основних засобів та їх амортизації.

Нормативна база та спеціальна література з методології проведення контролю використання основних засобів задовольняє користувачів, але сучасний розвиток ринкових відносин, перехід на міжнародні стандарти бухгалтерського обліку та аналізу, постійне оновлення та зміна законодавства потребує більш поглибленого дослідження даної проблеми, яка є дуже актуальною для підприємств на сьогодні і буде в майбутньому. Спеціальна література з методології контролю використання основних засобів в цілому задовольняє користувачів, але сучасний розвиток ринкових відносин, перехід на національні стандарти бухгалтерського обліку, постійне оновлення та зміна законодавства потребує більш поглибленого дослідження даної проблеми, яка є дуже актуальною для підприємств на сьогодні і буде в майбутньому.

Проаналізувавши управлінську діяльність та характерні особливості персоналу підприємства «Бориспільське споживче товариство», до його сильних сторін можна віднести наступні: компетентність керівників, налагоджена система заробітної плати, ефективні методи добору та підвищення кваліфікації, молодий і перспективний колектив, сприятливий внутрішній клімат в колективі, спільність в цінностях, що розділяються всіма членами колективу; слабкі сторони: недостатній рівень кваліфікації персоналу, недорозвиненість системи нематеріальних винагород, недостатнє використання наявних засобів покращення організаційної культури. Аналіз основних показників фінансового стану та рентабельності використання ресурсів підприємства свідчить про зниження загальної ефективності її роботи впродовж останніх 5-ти років років.

РОЗДІЛ 2

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНТРОЛЮ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

2.1. Організаційно-інформаційна модель контролю основних засобів

Метою контролю основних засобів підприємства є пошук шляхів і резервів зростання ефективності їх використання та забезпечення на цій основі високої ефективності та прибутковості фінансово-господарської діяльності. Стандартна організаційно-інформаційна модель контролю основних засобів складається з п'яти взаємопов'язаних блоків (рис. 2.1).

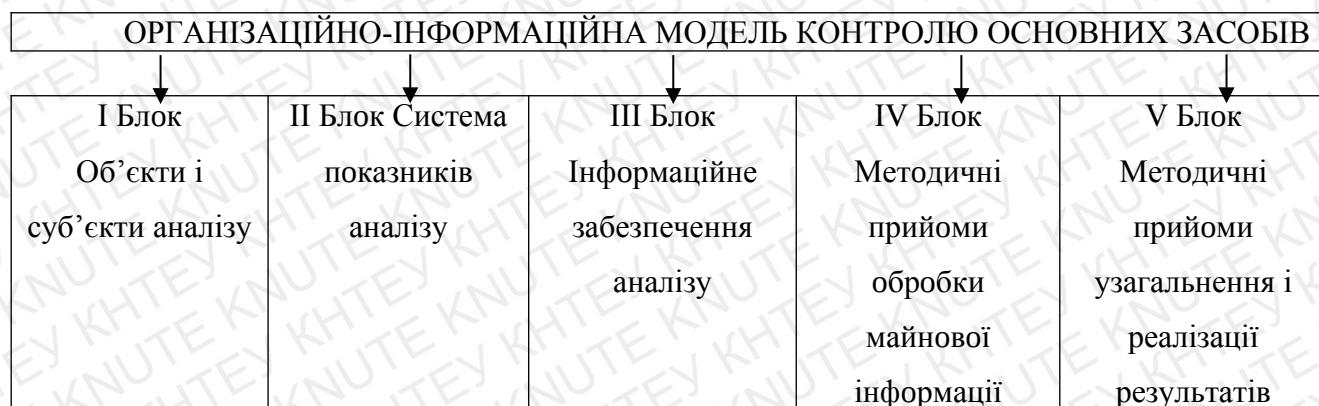

Рис. 2.1. Організаційно-інформаційна модель контролю основних засобів

Об'єктом контролю основних засобів є показники фінансової та управлінської звітності, що відображають стан та рух складових основних засобів.

Суб'єктами контролю основних засобів є наступні:

- власники підприємства (внутрішній контроль);
- топ-менеджмент підприємства (внутрішній контроль);
- консалтингові компанії (зовнішній контроль).

Предметом фінансово-господарського контролю основних засобів у більш конкретному значенні, відповідно до теми курсової роботи, є господарські і фінансові операції з основними засобами, що розглядаються з погляду законності, достовірності, доцільності і економічної ефективності.

В контрольному процесі суб'єктами виступають носії прав і обов'язків – особи та органи, що мають повноваження на здійснення контролю за виробничою та фінансовою діяльністю підприємства, а також право втручатися в його оперативну діяльність та самостійно притягувати винних до відповідальності.

Завданнями контролю операцій з основними засобами є перевірка:

- правильності віднесення матеріальних активів до основних засобів;
- реальності оцінки і переоцінки основних засобів;
- правильності відображення результатів інвентаризації на рахунках бухгалтерського обліку;
- своєчасності й правильності документального оформлення й відображення у облікових регістрах надходження й вибуття основних засобів;
- правильності нарахування амортизації, своєчасності й повноти включення її у витрати виробництва;
- правильності нарахування й списання зносу основних засобів;
- відповідності й правильності оформлення списання основних засобів та ін.

Нині зростає значення інформаційного забезпечення контролю основних засобів підприємства. Передусім збільшуються обсяги інформації про діяльність підприємства та способи її обробки, виходячи з можливостей базового підприємства. Вихідними даними для контролю основних засобів є показники статистичної та бухгалтерської звітності, матеріали спостережень, вибіркового обстежень, інвентаризацій та інше.

- Джерелами інформації при контролі основних засобів та стану їх використання виступають документи бухгалтерії. Також додатковими джерелами інформації є управлінська та статистична звітність підприємства, зокрема обсяги показники інтенсивності роботи, наявні дані стосовно впливу ряду внутрішніх та зовнішніх факторів на коремі процеси в системі управління основними засобами.

Перелік *інформайційного забезпечення* для контролю основних засобів

підприємства наведено у (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Перелік звітних форм, що містять дані для контролю основних засобів

Назва показника	Звітна форма
Дані про вартісний склад основних засобів	- Форми фінансової звітності - Управлінська звітність; - Оборотно-сальдові відомості по рахунках 10, 11, 13, 15
Структура та склад формування основних засобів	- Форми фінансової звітності - Оборотно-сальдові відомості по рахунках 10, 11, 13, 15

Контроль основних засобів передбачає формування відповідної методологічної та інформативної бази дослідження. Оцінка ефективності основних засобів підприємства проводиться насамперед для обґрунтування їх потреби у прирості на майбутній період.

Інформаційне забезпечення контролю основних засобів складається з зовнішньої та внутрішньої інформації.

До зовнішньої інформації, що використовується в процесі контролю основних засобів, відноситься:

- правова (Конституція України, закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність”, Податковий кодекс, тощо)
- нормативно-довідкова (Інструкція з обліку основних засобів і інших необоротних активів №64, П(С)БО №7 “Основні засоби”, Інструкція з інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів і документів, розрахунків та інших статей балансу. №90, та ін.)

До внутрішньої інформації, що використовується в процесі контролю основних засобів, відноситься:

-Планова - плани, проекти, які розробляються виходячи з потенційних можливостей розвитку підприємства відповідно до умов зовнішнього середовища.

-Фактографічна - поділяється на поточну та звітну інформацію бухгалтерського обліку, оперативну та звітну інформацію статистичного обліку; позаоблікову:

- поточна та звітна інформація бухгалтерського обліку є основним важливим джерелом при проведенні контролю основних засобів бюджетних установ, оскільки містить дані про фактичний стан основних засобів.

- позаоблікова інформація дозволяє доповнити, деталізувати та поглибити контроль. Вона включає матеріали нарад та зборів, протоколи засідань, матеріали попередніх ревізій та перевірок, звіти і доповіді працівників, протоколи засідань аналітичного підрозділу тощо.

Методичними прийомами обробки економічної інформації в процесі контролю використання основних засобів є:

-загальнонаукові:

-аналіз,

-синтез

-індукція,

-дедукція,

-абстрагування,

-моделювання,

-конкретизація.

-емпіричні, які в свою чергу поділяються на:

-документальні (інформаційне моделювання, дослідження документів, нормативно – правове регулювання, камеральні перевірки),

-розрахунково-аналітичні (економічний аналіз та статистичні розрахунки) методичні прийоми,

-органолептичні - використовується в основному інвентаризація основних засобів.

На контроль як функцію управління соціально-економічною системою, накладається безперервне спостереження за процесами виробництва, розподілу, обміну і споживання суспільно необхідного продукту та їх перевірка, встановлення причин порушення законності фінансово-господарських операцій.

Отже, контроль основних засобів передбачає використання в достатньому обсязі інформації про ціну ресурсів та облікові оцінки основних засобів, оскільки в практиці управлінської діяльності приріст основних засобів завжди визначається лише у вартісних показниках. Об'єктом контролю основних засобів є показники фінансової та управлінської звітності, що відображають стан та рух складових основних засобів. Суб'єктами контролю основних засобів є наступні: власники підприємства (внутрішній контроль); топ-менеджмент підприємства (внутрішній контроль); консалтингові компанії (зовнішній контроль). Контроль основних засобів передбачає формування відповідної методологічної та інформативної бази дослідження. Джерелами інформації при контролі основних засобів та стану їх використання виступають документи бухгалтерії. Також додатковими джерелами інформації є управлінська та статистична звітність підприємства, зокрема обсяги показники інтенсивності роботи, наявні дані стосовно впливу ряду внутрішніх та зовнішніх факторів на коремі процеси в системі управління основними засобами. Оцінка використання основних засобів підприємства проводиться насамперед для обґрунтування їх потреби у прирості на майбутній період. Інформаційне забезпечення контролю основних засобів складається з зовнішньої та внутрішньої інформації.

2.2. Формування облікової інформації щодо основних засобів з метою контролю їх використання

В “Методичних рекомендаціях з бухгалтерського обліку основних засобів”, затверджених наказом Міністерства фінансів України від 30 вересня 2003 р. № 561[42], зазначається, що господарські операції з будівництва,

виготовлення власними силами, придбання, введення в експлуатацію, підтримання в робочому стані, поліпшення та вибуття основних засобів оформлюються первинними документами, що розкривають інформацію про:

- назву первинного документа, що характеризує оформлену господарську операцію;
- дату складання;
- найменування підприємства, від імені якого складений документ;
- зміст, кількісні та вартісні показники обсягу господарської операції;
- назву об'єкта основних засобів, його інвентарний номер, дату печатку і місце експлуатації, строк корисного використання;
- технічну характеристику (площа, об'єм, ємність, потужність тощо) і вартість об'єкта основних засобів, його переоцінку, ремонт, поліпшення та амортизацію;
- посади осіб, які здійснюють господарську операцію та оформлення первинних документів з їх підписами;
- перелік технічної документації, що передається (приймається) разом з об'єктом основних засобів, вид і кількість дорогоцінних металів, що містяться в об'єкті основних засобів;
- походження коштів (власні, цільові), використаних для придбання, будівництва та поліпшення основних засобів, і про безкоштовно отримані основні засоби;
- особистий підпис або інші дані, що дають можливість ідентифікувати осіб, які брали участь у здійсненні господарської операції.

Підприємство відповідно до здійснюваної діяльності обирають форми первинних документів, які необхідні саме для даного підприємства, згідно з переліком затверджених форм (табл. 2.2).

Таблиця 2.2

Перелік первинних документів при обліку основних засобів

№	Назва форми
---	-------------

форми	
ОЗ - 1	Акт приймання – передачі основних засобів
ОЗ - 2	Акт приймання – здачі відремонтованих, реконструйованих та модернізованих об'єктів
ОЗ - 3	Акт на списання основних засобів
ОЗ - 4	Акт на списання автотранспортних засобів
ОЗ - 5	Акт про установку, пуск та демонтаж будівельної машини
ОЗ - 6	Інвентарна картка обліку основних засобів
ОЗ - 7	Опис інвентарних карток по обліку основних засобів
ОЗ - 8	Картка обліку руху основних засобів
ОЗ - 9	Інвентаризаційний список основних засобів (за місцем їх знаходження)
ОЗ - 14	Розрахунок амортизації основних засобів (для промислових підприємств)
ОЗ - 15	Розрахунок амортизації основних засобів (для будівельних організацій)
ОЗ - 16	Розрахунок амортизації по автотранспорту

Трактуючи п. 10 “Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку основних засобів”, де зазначено, що “підставою для зарахування на баланс основних засобів є акт приймання-передачі (введення в експлуатацію) основних засобів”, можна зробити висновок про те, що застосовувати типові форми не обов'язково, оскільки не згадується, що це має бути акт, форма якого затверджена Наказом Держкомстату України від 29.12.1995 р. № 352 “Про затвердження типових форм первинного обліку”. Цей наказ вже втратив чинність.

Не наполягає на застосуванні типових форм і їх розробник (Державний комітет статистики України) згідно листа від 05.12.2005 р. № 14/1-2-25/102, в якому зазначено, що підприємство може, але незобов'язане, застосовувати типові форми [17]. При цьому, представники податкових органів пов'язують податкові наслідки окремих операцій з наявністю документів первинних типових форм.

Таким чином, незважаючи на вимоги податкових органів, документальне

оформлення операцій не оборотними матеріальними активами може здійснюватись як на бланках типових форм, так і на бланках, розроблених самим підприємством.

Надходження основних засобів на підприємство оформляється наступними документами:

- актом прийому-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів (ф. ОЗ-1);
- актом здачі відремонтованих, реконструйованих та модернізованих об'єктів (ф. ОЗ-2);
- актом встановлення, пуску та демонтажу будівельної машини (ф. ОЗ-5).

Акт прийому-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів (ф.ОЗ1) застосовується для оформлення зарахування до складу основних засобів окремих об'єктів, для обліку введення їх в експлуатацію, при оформленні внутрішнього переміщення, а також для виведення із складу основних засобів, внаслідок їх передачі іншому підприємству. Він оформляється комісією в одному примірнику в момент надходження основних засобів. Після цього, акт прийому-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів (ф. ОЗ-1) з даного технічного документу передається в бухгалтерію, підписується керівником та головним бухгалтером.

Акт здачі відремонтованих, реконструйованих та модернізованих об'єктів (ф. ОЗ-2) підписується відповідним працівником відділу та представником організації (відділу), що проводила ремонт чи модернізацію основних засобів та передається в бухгалтерію. В технічну документацію об'єкта основних засобів вносяться необхідні зміни в характеристику об'єкта, що пов'язані з ремонтом, реконструкцією чи модернізацією. Документ складається в двох примірниках: один передається організації, що здійснює ремонт; інший – в бухгалтерію [59].

В бухгалтерії на кожен об'єкт основних засобів відкривається інвентарна карта обліку засобів (ф. ОЗ-6) на підставі акту прийому-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів (ф. ОЗ-1), технічної та іншої документації. В інвентарній картці записується тільки основні якісні та кількісні

характеристики основного засобу (назву підприємства, місце знаходження, рахунок, субрахунок, код аналітичного обліку, первісну вартість, норму амортизаційних відрахувань, рік випуску, суму зносу, дату введення в експлуатацію, номер техпаспорту тощо). Всі зміни, що відбуваються з основними засобами, обов'язково реєструються в інвентарній картці [76].

Для реєстрації інвентарних карток використовують опис інвентарних карток обліку основних засобів (ф. ОЗ-7), записи в якому ведуться в розрізі класифікаційних груп (видів) основних засобів.

Для пооб'єктного обліку основних засобів за місцями їх знаходження матеріально-відповідальна особа веде інвентарний список основних засобів (ф. ОЗ-9). Дані цього інвентарного списку повинні відповідати даним інвентарних карток, які ведуться в бухгалтерії.

Не залежно від того чи був об'єкт основних засобів придбаний підприємством у власність, чи взятий в оренду, виготовлений власними силами, отриманий як внесок до статутного капіталу, незалежно від способу оплати придбання, надходження відображається в акті прийому - передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів (ф. ОЗ-1). Даний акт застосовується для оформлення, зарахування до складу основних засобів окремих об'єктів для обліку ведення їх в експлуатацію, для оформлення внутрішнього переміщення основних засобів одного цеху (відділу, ділянки) до іншого, а також для виключення їх зі складу основних засобів при передачі іншому підприємству. У випадку передачі основних засобів іншому підприємству за плату акт складають у трьох примірниках: перші два для підприємства, яке здає, третій примірник передають особі, яка приймає основний засіб. Після чого акт приймання-передачі разом із технічною документацією передають до бухгалтерії, яка на їх підставі відкриває інвентарну картку. В акті зазначаються: найменування об'єкта, первісна вартість, присвоєний інвентарний номер, місцезнаходження та інші відомості для аналітичного обліку. При оприбуткуванні основних засобів, придбаних у постачальників, акт приймання-передачі (внутрішнього переміщення)

основних засобів складається в одному примірнику, оскільки, крім нього, оформлюється товарно-транспортна накладна. Якщо ж об'єкт передано від одного центру відповідальності до іншого, даний акт складають у двох примірниках: один передають у бухгалтерію, а інший зберігають у підрозділі, що передав об'єкт основних засобів [76].

У випадку надходження декількох однотипних об'єктів основних засобів, які мають однакову вартість і приймаються під відповідальність однієї і тієї ж матеріально відповідальної особи, можна складати один загальний акт (дозволено тільки щодо господарського інвентарю, інструменту, обладнання, білизни, постільної білизни тощо). На придбаний об'єкт акт оформлюється на підставі документів на отримання. Акт складається комісією, створеною наказом керівника організації для прийняття об'єктів основних засобів, у двох примірниках (один - для організації, що передає; другий - для організації, що приймає) і затверджується керівником організації. Після оформлення акт разом із технічною документацією передається до бухгалтерії.

Усі витрати, пов'язані з надходженням об'єкта, підтверджуються відповідними окремими первинними документами, які свідчать про їх здійснення. Однак кінцева сума первісної вартості об'єкта, що відображена в акті приймання-передачі об'єкта основних засобів та інвентарній картці й складається з цих витрат, фактично не підтверджена первинним документом з її розрахунком. Для усунення зазначеного недоліку як додаток до акта приймання-передачі основних засобів доцільно ввести форму "Розрахунок первісної вартості основних засобів". Це дозволить збільшити інформативність первинного обліку основних засобів, а отже і проводити детальний аналіз формування первісної вартості основних засобів і контролювати правильність її визначення [79].

Одним з критеріїв визнання об'єкта об'єктом основних засобів, згідно п. 144.3 ПКУ [52], є очікуване використання його у господарській діяльності, а в податковому обліку невиробничі основні засоби не підлягають амортизації. Щоб уникнути проблем з підтвердженням виробничого призначення основних

засобів, доцільно документально затвердити сферу використання основних засобів у господарській діяльності підприємства. Тобто після виготовлення, придбання основного засобу підприємству доцільно відобразити в документі внутрішнього розпорядження, наприклад наказі, у якій сфері діяльності буде використовуватися основний засіб на підприємстві. На основі цього наказу бухгалтер відносить амортизацію основного засобу на відповідний субрахунок бухгалтерського обліку. Документальне затвердження сфери використання основного засобу дає змогу підприємству уникнути проблем при перевірці правильності обліку амортизації основних засобів податковими органами.

На підприємстві СТ «Бориспільське споживче товариство» основні засоби можуть надходити в результаті різних господарських операцій. Виділемо кілька джерел надходження основних засобів на СТ «Бориспільське споживче товариство» (рис. 2.2).

У процесі придбання об'єктів основних засобів СТ «Бориспільське споживче товариство», найперше, що відбувається, - це формування вартості майбутнього об'єкта, яка складається з елементів понесених на його придбання витрат. Процес придбання об'єкта основних засобів практично ніколи не завершується його надходженням від постачальника.

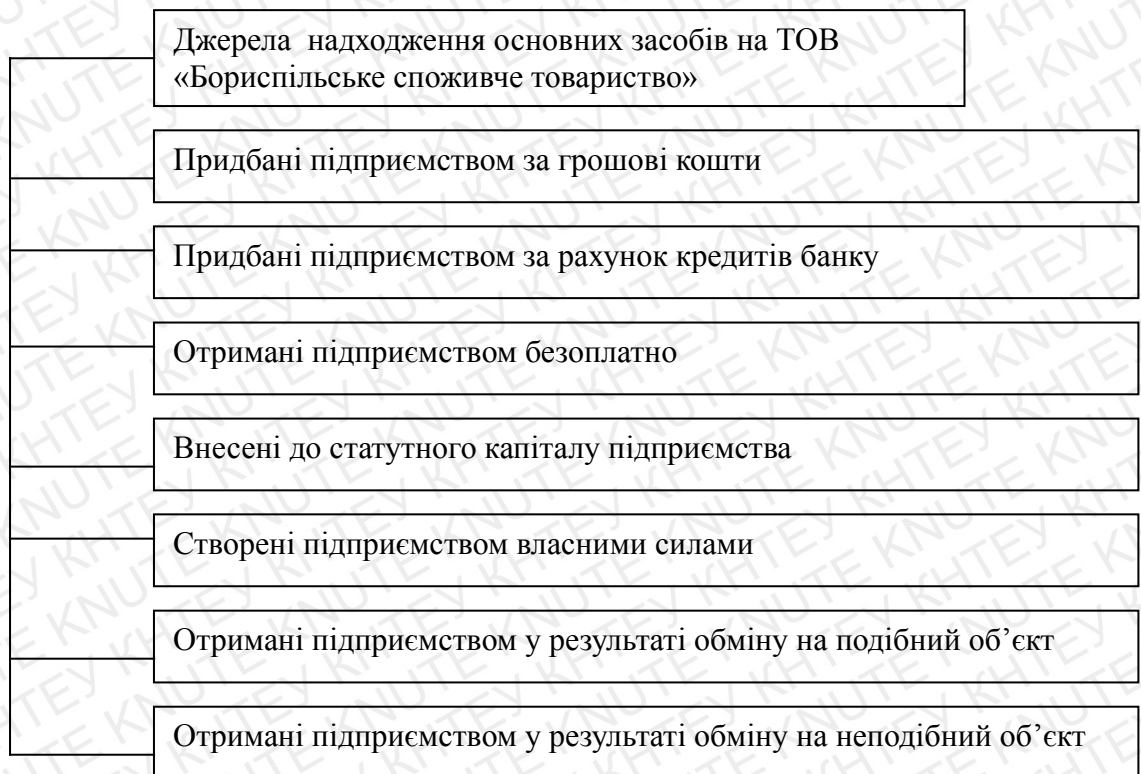

Рис. 2.2. Шляхи надходження основних засобів на підприємство

На підприємстві СТ «Бориспільське споживче товариство» надходження основних засобів оформлюється у відповідності до вимог наведених вище форм.

У процесі формування системи первинного обліку основних засобів підприємство СТ «Бориспільське споживче товариство» прагне раціональніше організовувати документальне відображення їх надходження.

СТ «Бориспільське споживче товариство» користується стандартними типовими формами (бланками) при первинному обліку операцій з надходження основних засобів. Однак, зважаючи на те, що порядок обліку надходження основних засобів змінювався декілька разів, і навіть кардинально, а типові форми залишалися незмінними. Стабільність в такому випадку навряд чи виправдана, адже типові форми не є універсальними [32].

Одним з шляхів вирішення даної проблеми є пристосування типових форм до вимог підприємства СТ «Бориспільське споживче товариство» шляхом

доповнення їх необхідними елементами, або передбачити додатковий бланк у вигляді додатку до типових форм чи у вигляді окремого первинного документа. Обрання варіанта в практичній реалізації залежить від кількості інформаційних показників, що доцільно зазначити. А це, в свою чергу, залежить від організації обліку на підприємстві та ступеня розвитку управлінського обліку.

Важливу увагу, на нашу думку, слід приділити такій формі надходження основних засобів як ремонти. Ремонти передбачають збільшення вартості основних засобів (приріст). Ремонт основних засобів на СТ «Бориспільське споживче товариство» рекомендується проводити відповідно до плану, що формується по видах основних засобів, що підлягають ремонту, у грошовому вираженні виходячи із системи планово-попереджувального ремонту, що розроблюється Організацією з урахуванням технічних характеристик основних засобів, умов їхньої експлуатації й інших причин. Системою планово-попереджувального ремонту варто передбачати поточне обслуговування основних засобів і середній ремонт, а також капітальний і особливо складний ремонт окремих об'єктів основних засобів. План ремонту і система планово-попереджувального ремонту затверджуються керівником організації.

Отже, у даному питанні було розглянуто особливості формування системи первинного обліку надходження основних засобів. До введення в експлуатацію об'єктів основних засобів витрати підприємства на їхнє придбання (створення) відображаються в складі незавершених капітальних інвестицій - рахунок 15. Введення в експлуатацію об'єктів основних засобів та їх вибуття в обов'язковому порядку повинне супроводжуватися оформленням облікової документації. На даний момент підприємства не зобов'язані дотримуватися вимог вже нечинного наказу Мінстату України від 29 грудня 1995 року N 352 «Про затвердження типових форм первинного обліку». Однак, це єдиний документ на сьогодні в Україні, який хоч якимось чином регламентує вигляд форм первинних документів для оформлення надходження основних засобів. До таких типових форм відносяться: 03-1 «Акт прийому-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів»; 03-6 «Інвентарна

картка обліку основних засобів (заповнюється в одному екземплярі на підставі «Акту (накладної) прийому-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів » (форма N 03-1), технічної й іншої документації); 03-7 «Реєстр інвентарних карток по обліку основних засобів » (застосовується для реєстрації інвентарних карток обліку основних засобів (форма N 03-6); 03-8 «Картка обліку руху основних засобів»; 03-9 «Інвентарний список основних засобів » (застосовується для пооб'єктного обліку основних засобів за місцем їх перебування (експлуатації) по матеріально відповідальних особах). На підприємстві СТ «Бориспільське споживче товариство» надходження основних засобів оформлюється у відповідності до вимог наведених вище форм. Для удосконалення первинного обліку надходження основних засобів на підприємстві пропонується здійснити удосконалення первинних форм відповідно до програми, за допомогою якої здійснюється автоматизоване ведення обліку.

2.3. Особливості облікового відображення операцій з основними засобами суб'єкта господарювання

Організація обліку руху основних засобів передбачає постановку обліку їх надходження, наявності, вибуття, ліквідації [21, с. 63].

Облік, що здійснюється на синтетичних рахунках, називається синтетичним (зведеним). Його данні використовуються при заповненні форм бухгалтерської звітності, передусім складанні балансу, а отже, служать для контролю фінансово-господарської діяльності підприємства. Згідно з інструкцією №291 СТ «Бориспільське споживче товариство» для обліку основних засобів використовує рахунок 10 «Основні засоби», що призначений для обліку господарських засобів, тобто узагальнення інформації про наявність та рух власних або отриманих на умовах фінансового лізингу об'єктів і орендованих цілісних майнових комплексів, які віднесені до складу основних засобів. Він є активним, балансовим [6, с. 8].

За дебетом рахунка 10 «Основні засоби» відображається надходження (придбаних, створених, безоплатно отриманих, внесених засновниками) основних засобів на баланс підприємства, які обліковуються за первісною вартістю, сума витрат, яка пов'язана з поліпшенням об'єкта (модернізація, модифікація, добудова, дообладнання, реконструкція тощо), що призводить до збільшення майбутніх економічних вигод, первісно очікуваних від використання об'єкта; сума дооцінки вартості об'єкта основних засобів.

За кредитом рахунка 10 «Основні засоби» – вибуття основних засобів в наслідок продажу, безоплатної передачі або невідповідності критеріям визнання активом, а також у разі часткової ліквідації об'єкта основних засобів, сума уцінки основних засобів

У бухгалтерському обліку СТ «Бориспільське споживче товариство» по дебету рахунка 10 «Основні засоби» відображають первісну вартість придбаних та внесених засновниками основних засобів.

Рахунок 10 «Основні засоби» має дев'ять субрахунків [6, с. 9]:

- 101 «Земельні ділянки»
- 102 «Капітальні витрати на поліпшення земель»
- 103 «Будинки та споруди»
- 104 «Машини та обладнання»
- 105 «Транспортні засоби»
- 106 «Інструменти, прилади та інвентар»
- 107 «Тварини»
- 108 «Багаторічні насадження»
- 109 «Інші основні засоби»

У процесі придбання об'єктів основних засобів СТ «Бориспільське споживче товариство», найперше, що відбувається, — це формування вартості майбутнього об'єкта, яка складається з елементів понесених на його придбання витрат. Процес придбання об'єкта основних засобів практично ніколи не завершується його надходженням від постачальника.

Більше того — з цього моменту придбання тільки розпочинається, бо саме в цей час до складу майбутньої первісної вартості записується перший елемент витрат: Д-т 15 К-т 63 — сума, сплачена (нарахована до сплати) постачальнику. (При цьому немає значення, що оплата була здійснена попередньо: момент проведення оплати — це лише момент здійснення розрахунків, а не момент понесення капітальних витрат).

Надходження основних засобів, внесених засновниками до статутного капіталу СТ «Бориспільське споживче товариство», оформляється наступними бухгалтерськими проведеннями приведеними у (табл. 2.3).

Таблиця 2.3

Кореспонденція рахунків з обліку операцій з надходження основних засобів, як внеску до статутного капіталу СТ «Бориспільське споживче товариство»

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки		Сума, грн.
		Дебет	Кредит	
1	2	3	4	5
1	Відображено внесок до статутного капіталу	46	40	7100
2	Одержано основні засоби як внесок до статутного капіталу	109	46	7100

Безоплатне отримання об'єктів основних засобів для цілей бухгалтерського обліку розглядається, як збільшення додаткового капіталу, причому на суму, що дорівнює справедливій вартості безоплатно отриманого об'єкта основних засобів, без урахування інших обов'язкових витрат і платежів (табл. 2.4).

При безоплатному одержанні об'єктів основних засобів виникає дохід в сумі амортизації таких об'єктів одночасно з її нарахуванням. У міру виникнення доходу сума додаткового капіталу зменшується.

Таблиця 2.4

Кореспонденція рахунків з обліку операцій з безоплатно отриманих основних засобів СТ «Бориспільське споживче товариство»

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки		Сума, грн
		Дебет	Кредит	
1	2	3	4	5
1	Відображено вартість безоплатно отриманих основних засобів	152	424	12500,00
2	Зараховано до складу основних засобів	10	152	12500,00
3	Відображено дохід у сумі нарахованої амортизації	424	745	12500,00

При надходженні основних засобів, придбаних за плату у постачальників, бухгалтерські проведення будуть виглядати наступним чином (табл. 2.5).

Таблиця 2.5

Кореспонденція рахунків з обліку операцій з надходження основних засобів придбаних у постачальників СТ «Бориспільське споживче товариство»

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки		Сума, грн.
		Дебет	Кредит	
1	2	3	4	5
1	Відображено вартість основних засобів за договором постачання	152	63	2400
2	Відображено суму ПДВ	641	63	480
3	Відображено суму послуг доставки	152	63	100
4	Відображено суму ПДВ	641	63	20
5	Зараховано об'єкт до складу основних засобів	109	152	2500

Після оприбуткування основний засіб було введено в експлуатацію шляхом заповнення акта приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів.

Операції з переоцінки основних засобів включають операції зі збільшення первісної вартості об'єкта основних засобів та їх зносу – дооцінку, та операції зі зменшення первісної вартості об'єкта основних засобів та їх зносу – уцінку (табл. 2.6).

Таблиця 2.6

**Кореспонденція рахунків з обліку операцій з дооцінки та уцінки
основних засобів СТ «Бориспільське споживче товариство»**

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки		Сума, грн.
		Дебет	Кредит	
Дооцінка основних засобів				
1	Відображено суму дооцінки нарахованого зносу основного засобу	10	131	1000
2	Відображено суму дооцінки залишкової вартості об'єкта основних засобів	10	423	25000
Уцінка основних засобів				
3	Відображено суму уцінки нарахованого зносу основного засобу	131	10	1000
4	Відображено суму уцінки залишкової вартості об'єкта основних засобів	975	10	25000
Уцінка в межах попередньої дооцінки				
5	Відображено зменшення додаткового капіталу на суму раніше здійсненої дооцінки залишкової вартості об'єкта основних засобів	423	10	25000
6	Відображено суму уцінки зносу основних засобів	131	10	1000
7	Відображена у складі витрат різниця між сумою наступної уцінки та попередньої дооцінки	975	10	500
8	Списані витрати в сумі уцінки на фінансовий рез.	793	975	500

Переоцінена сума первісної вартості та зносу об'єкта основних засобів визначається відповідно як добуток первісної вартості або зносу та індексу переоцінки [10, с. 132]. Якщо переоцінка вартості об'єкта основних засобів здійснюється вперше, то в бухгалтерському обліку її результати буде відображено таким чином:

- при дооцінці вартості основного засобу, який раніше тільки дооцінювався, всю суму переоцінки треба віднести до складу додаткового капіталу.
- при уцінці основного засобу, який раніше тільки уцінювався всю суму уцінки треба віднести до складу витрат.

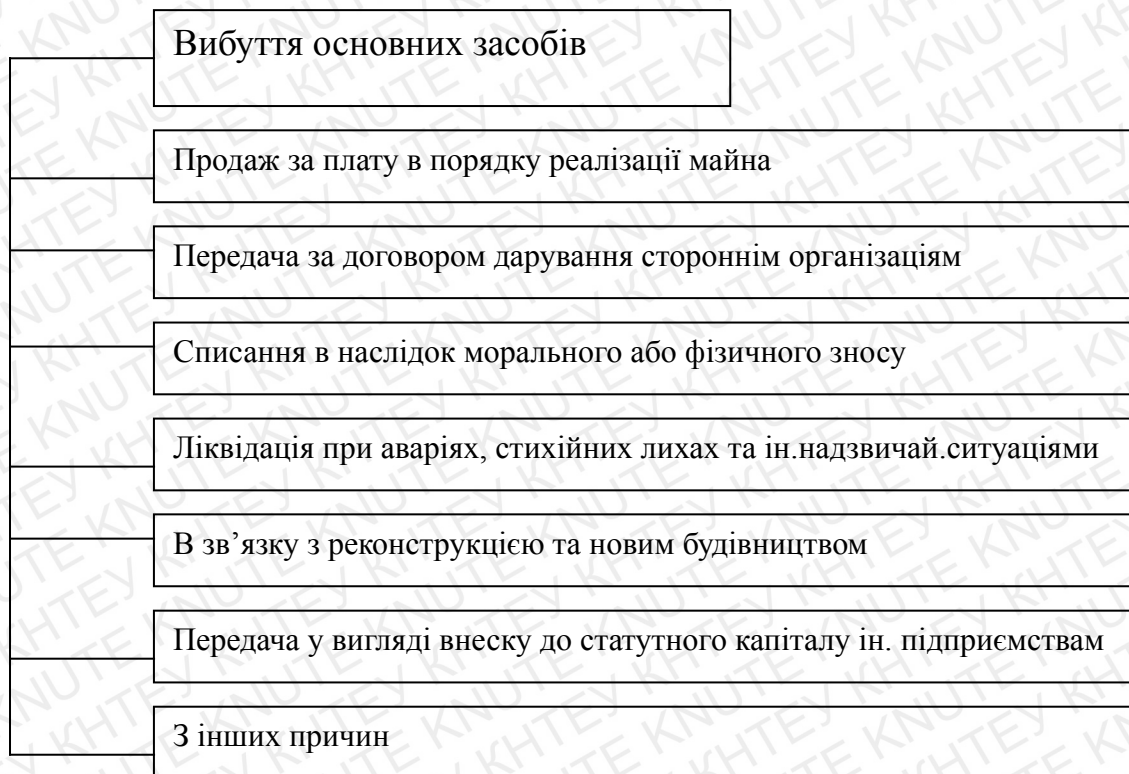

Рис. 2.3. Шляхи вибуття основних засобів

Данні про переоцінку відображаються у регістрах аналітичного обліку основних засобів – в інвентарній картці основних засобів. Після отримання основних засобів кожне підприємство несе витрати, пов'язанні з їх утриманням та експлуатацією. Відображення в бухгалтерському обліку цих витрат залежить від їх впливу на майбутні економічні вигоди.

Фінансовий результат від вибуття об'єктів основних засобів визначається вирахуванням з доходу від вибуття об'єктів основних засобів їх залишкової вартості, непрямих податків і витрат, пов'язаних з вибуттям основних засобів. Вибуття основних засобів підприємства здійснюється також декількома шляхами (рис. 2.2).

Реалізація, ліквідація, безоплатна передача та передача основних засобів як внесок до статутного капіталу іншого підприємства оформлюється наступними бухгалтерськими проведеннями (табл. 2.7).

Таблиця 2.7

Кореспонденція рахунків з обліку операцій з реалізації, ліквідації основних засобів СТ «Бориспільське споживче товариство»

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки		Сума, грн.
		Дебет	Кредит	
1	Переведено об'єкт ОЗ до складу основних засобів, утримуваних для продажу:			
1.1	списано знос комп'ютера	<u>13</u>	<u>10</u>	6000
1.2	списано залишкову вартість (9000 - 6000)	<u>286</u>	10	3000
2	Продано комп'ютер	<u>377</u>	<u>712</u>	4800
3	Нараховано податкове зобов'язання ПДВ	712	<u>641</u>	800
4	Віднесено на фінансові результати дохід від продажу	712	<u>791</u>	4000
5	Списано балансову вартість комп'ютера	<u>943</u>	286	3000
6	Віднесено на фінансові результати собівартість реалізації	791	943	3000
7	Отримано оплату за проданий комп'ютер	<u>311</u>	377	4800

За допомогою синтетичного обліку неможливо контролювати наявність та рух кожного виду об'єктів основних засобів. Для отримання детальної інформації, необхідної для ефективного використання основних засобів за їх окремими видами та процесами, СТ «Бориспільське споживче товариство» організовує аналітичний облік.

Аналітичний облік основних засобів відображає технічну й економічну характеристику об'єкта, його місцезнаходження, первісну вартість і переоцінку, а також норму амортизаційних відрахувань. В аналітичному обліку відображаються всі зміни, які відбулися за час експлуатації основних засобів.

Кожному інвентарному об'єкту СТ «Бориспільське споживче товариство» присвоюється інвентарний номер, що зберігається за ним протягом усього періоду його експлуатації на підприємстві, який наноситься на об'єкт і вказується в первинних документах та реєстрах з обліку об'єктів основних засобів. Облік ведеться також за видами основних засобів.

Аналітичний облік основних засобів і їхнього зношування ведеться в СТ «Бориспільське споживче товариство» по кожному об'єкті окремо з розподілом на власні, отримані на умовах фінансової оренди. Аналітичний облік дозволяє здійснювати ефективний контроль за наявністю та рухом об'єктів основних засобів.

Отже, основною метою формування інформаційного забезпечення обліку застосування основних засобів є визначення чітких критеріїв та характеристик процедур збору і подання первинної інформації, що пов'язана з господарськими операціями руху основних засобів. На основі різних наукових підходів до визначення завдань формування інформаційного забезпечення обліку застосування основних засобів є правильне і своєчасне документування і відображення операцій за рухом основних засобів; контроль за зберіганням основних засобів; правильне і своєчасне нарахування амортизації (зносу). Для інформаційного забезпечення обліку та вибуття основних засобів підприємства використовується досить велика кількість джерел облікової інформації, основними з яких є акти приймання, передачі, списання основних засобів та картки їх обліку. Послідовна реалізація елементів наведеної вище організаційно-інформаційної системи обліку застосування основних засобів підприємства забезпечує досягнення ефективного управління майновим потенціалом.

2.4. Аналітичні процедури в контролі використання основних засобів

Проаналізуємо динаміку загального обсягу основних засобів підприємства (табл. 2.8.)

Таблиця 2.8

Динаміка загального обсягу основних засобів СТ «Бориспільське споживче товариство» за період 01.01.2013-01.01.2018 роки

Дата	Обсяг основних засобів, тис.грн.	Абсолютний приріст основних засобів, тис.грн		Темп приросту основних засобів, %	
		Ланцюговий	Базисний	Ланцюговий	Базисний
01.01.2013	523	-	-	-	-
01.01.2014	471	-52	-182	-9,9	-34,8

01.01.2015	653	182	0	38,6	0,0
01.01.2016	683	30	30	4,6	4,6
01.01.2017	806	123	153	18,0	22,4
01.01.2018	989	183	336	22,7	41,7

Виходячи з даних таблиці 2.8 слід зазначити, що загальний обсяг основних засобів СТ „Бориспільське споживче товариство” протягом 2013-2017 років зростав.

На 01.01.2016 р. спостерігалось зростання загального обсягу основних засобів на 30 тис. грн. або на 4,6 %, на 01.01.2018 р. обсяг основних засобів склав 989 тис. грн., тобто спостерігалось зростання обсягу основних засобів на 336 тис. грн. або на 22,7 % порівняно зі значенням цього показника на 01.01.2017 р.

Отже, можна сказати, що спостерігається тенденція до зростання загального обсягу основних засобів СТ «Бориспільське споживче товариство» – за три роки спостерігалось зростання на 41,7 %.

А тепер порівняємо динаміку обсягу основних засобів з динамікою загального обсягу активів (табл. 2.9).

Таблиця 2.9

Співставлення динаміки обсягу основних засобів та загального обсягу активів СТ «Бориспільське споживче товариство» за період 01.01.2016-01.01.2018 роки

Дата	Обсяг основних засобів, тис.грн.	Загальна сума активів, тис.грн	Приріст основних засобів, тис.грн		Приріст всіх активів, тис.грн	
			Ланцюговий	Базисний	Ланцюговий	Базисний
01.01.2013	523	876	-	-	-	-
01.01.2014	471	761	-52	-182	-115	-105
01.01.2015	653	866	182	0	105	0
01.01.2016	683	890	30	30	24	24
01.01.2017	806	1112	123	153	222	246
01.01.2018	989	1236	183	336	124	370

Як свідчать дані табл. 2.9 протягом періоду 01.01.2016-01.01.2018 рр. динаміка основних засобів та загального обсягу активів характеризувалася неоднозначними тенденціями.

Так, протягом 2013-2015 року зростання обсягу основних засобів та зменшення загального обсягу активів істотно відрізнялося між собою. Зміна основних засобів та активів у 2015 р. складала відповідно 30 тис.грн та 24 тис.грн. Однак тенденція різко змінюється у 2016 році, в якому зростання аналізованих показників становило відповідно 123 тис.грн. та 222 тис.грн.

Протягом 2016-2017 років обсяг основних засобів СТ «Бориспільське споживче товариство» збільшився на 183, а обсяг загальної суми активів – зріс на 124 тис.грн, що було зумовлене зростанням також в цьому періоді обсягів оборотних активів.

Для аналізу структури основних засобів досліджуваного підприємства скористаємося даними (табл. 2.10).

Таблиця 2.10

**Динаміка структури основних засобів за основними видами на СТ
«Бориспільське споживче товариство» за 2013-2017 роки**

Статті	Станом на:						Темп приросту, %				
	на 1.01.13	на 1.01.14	на 1.01.15	на 1.01.16	на 1.01.17	на 1.01.18	01.13- 01.14	01.14- 01.15	01.15- 01.16	01.16- 01.17	01.17- 01.18
Склад основних засобів, тис.грн											
Обладнання	231,4	198,4	231,7	226,1	312,5	385,6	-14,3	16,8	-2,4	38,2	23,4
Машини	294	252,5	294	288,4	394,8	365,9	-14,1	16,4	-1,9	36,9	-7,3
Прилади, інвентар	151,2	133	147,7	159,3	180,1	174,3	-12,0	11,1	7,9	13,1	-3,2
Інші	199,4	177,1	192,7	216,3	224,6	310,2	-11,2	8,8	12,2	3,8	38,1
Всього основних засобів	876	761	866	890	1112	1236	-13,1	13,8	2,8	24,9	11,2
Питома вага, %											
Обладнання	26,4	26,1	26,8	25,4	28,1	31,2	-1,1	2,7	-5,2	10,6	11,0
Машини	33,6	33,2	34	32,4	35,5	29,6	-1,2	2,4	-4,7	9,6	-16,6

Прилади, інвентар	17,3	17,5	17,1	17,9	16,2	14,1	1,2	-2,3	4,7	-9,5	-13,0
Інші	22,8	23,3	22,3	24,3	20,2	25,1	2,2	-4,3	9,0	-16,9	24,3
Всього основних засобів	100	100	100	100	100	100	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

У структурі основних засобів (табл. 2.10) слід виділити машини та обладнання, які займали у 2017 році відповідно 45,4% та 43,1% від загального обсягу основних засобів. У структурі основних засобів найбільше значення мали самі ці статті, і вони постійно зростають, що було зумовлено розгортанням діяльності підприємства. Таким чином, основні засоби досліджуваного підприємства складають основну частину його майнового потенціалу. В зв'язку з постійною реалізацією основних засобів питома вага основних засобів в структурі активів постійно зменшується, але несуттєво. В структурі основних засобів підприємства переважає активна їх частина, а за характером участі у процесі господарського обігу – домінують основні засоби виробничого призначення. Підбиваючи підсумки, відмітимо, що в складі основних засобів представлені лише мають основні засоби, які постійно зростають в результаті збільшення обсягів діяльності. Обсяги основних засобів підприємства мають тенденцію до зростання, однак вони також зменшуються як за рахунок зносу, так і за рахунок їх вибуття з балансу підприємства. В структурі основних засобів найбільшу питому вагу займають машини та обладнання.

Оцінка стану та ефективності використання основних засобів підприємства здійснюється з метою виявлення основних тенденцій їх розвитку та передумов їх планування. Оскільки до складу основних засобів досліджуваного підприємства входять лише основні засоби, то проведемо аналізу їх руху та ефективності використання.

Перейдемо до аналізу стану основних засобів підприємства (табл. 2.11).

Таблиця 2.11

Динаміка стану основних засобів підприємства СТ «Бориспільське

«Бориспільське споживче товариство» за 2013-2017 роки

Показник	2013 рік		2014 рік		2015 рік		2016 рік		2017 рік	
	на початок періоду	на кінець періоду	на початок періоду	на кінець періоду	на початок періоду	на кінець періоду	на початок періоду	на кінець періоду	на початок періоду	на кінець періоду
Коефіцієнт зносу основних засобів, %	0,322	0,394	0,328	0,447	0,316	0,34	0,34	0,554	0,554	0,576
Коефіцієнт придатності основних засобів	0,678	0,607	0,672	0,553	0,684	0,66	0,66	0,446	0,446	0,424
Коефіцієнт вибуття	0,285	0,360	0,29	0,41	0,28	0,31	0,3	0,51	0,49	0,53
Коефіцієнт оновлення	0,203	0,195	0,245	0,21	0,16	0,18	0,33	0,24	0,44	0,18

Отже, основним фактором, що впливав на зміну обсягів основних засобів на СТ «Бориспільське споживче товариство» за 2013 – 2017 роки було те, що на досліджуваному підприємстві почали реалізовувати основні засоби – переважно земельні ділянки та споруди, що впливало на структуру активів.

Проаналізуємо показники фондівддачі та фондомісткості (табл. 2.12).

Таблиця 2.12

**Динаміка показників фондівддачі та фондомісткості СТ
«Бориспільське споживче товариство» за 2013-2017 роки**

Показники	Роки					Темп приросту, %			
	2013р.	2014р.	2015р.	2016р.	2017р.	2013- 2014 рр.	2014- 2015 рр.	2015- 2016 рр.	2016- 2017 рр.
Фондовіддача	1,077	1,306	0,848	1,764	2,641	21,3	-35,1	108,0	49,7
Фондомісткість	1,026	0,873	1,179	0,567	0,379	-14,9	35,1	-51,9	-33,2

Як свідчать дані табл. 2.12, в цілому показник фондівддачі на досліджуваному підприємстві мав постійну тенденцію до зростання, що було обумовлено зниженням їх обсягу та постійним зростанням виручки від реалізації. У 2017 році фондівддача зросла на 0,878 або на 49,8.

Підприємством позбавлялося незадіяних основних засобів, вивільняючи тим самим свої кошти.

Для підвищення ефективності процесу аналізу основних засобів підприємству доцільно перш за все орієнтуватись на зростання рівня автоматизації як облікових процедур, так і аналітичних процесів. З метою реалізації зазначених напрямків підвищення рівня автоматизації аналізу, доцільним є автоматизація складання та обробки звітності.

Наявність потужних, надійних і, разом з тим, простих в експлуатації програмних продуктів статистичного аналізу звільняє аналітика від рутинних операцій, розширює сферу застосування економетричних методів у процедурі проведення еколого-економічного аналізу, сприяє появі якісно нових можливостей моделювання даних.

Сучасний ринок програмних продуктів пропонує різноманітні пакети програм для статистичної обробки даних [15].

Для удосконалення аналізу основних засобів досліджуваного підприємства можна запропонувати такі види програмних продуктів:

Таблиця 2.13

Основні пакети програм для статистичної обробки даних [15]

Назва пакета програм	Характеристика пакета програм
1. BMDP (Statistical Software):	Багатофакторна лінійна регресія. Ступенева регресія. Всі можливі підмножини регресії. Поліноміальна регресія. Ступенева логістична регресія. Дисперсійний та коваріаційний аналіз
2. STATGRAPHICS (Statistical Graphics System):	Проста регресія. Аналіз часових рядів. Багатофакторна лінійна та нелінійна регресія. Авторегресійні моделі
3. SAS (Analysis System):	Лінійна регресія. Нелінійна регресія. RSQUARE-регресія. Ступенева регресія. Дисперсійний аналіз
4. SPSS (Statistical Package for the Social Sciences):	Багатофакторний регресійний аналіз. Процедура LOGLINEAR для “фіктивних” змінних. Дисперсійний аналіз. Двовимірні графіки та діаграми розсіювання
5. E.Views (Econometric Views):	Проста лінійна регресія. Багатофакторна регресія. Нелінійна регресія. Симульативні моделі. ЛММА-моделі

6. RATS:	Метод найменших квадратів. Ймовірності та логістичні моделі. Двокроковий метод найменших квадратів. Зважений метод найменших квадратів. Інструментальні змінні. Критерій Кочрена-Оркатта. Поліноміальні розподілені лаги
7. MicroTSP:	Проста регресія. Регресія часових рядів. Прогнозування; Авторегресивні моделі та моделі ковзного середнього. Одночасні (симультаивні) та імітаційні моделі. Використання електронних таблиць у поєднанні з МістоTSP. Логістичні та
8. Minitab 15:	Проста регресія. Регресія часових рядів. Прогнозування. Моделі ковзного середнього. Імітаційні моделі
9. STADIA:	Ділова графіка. Параметричні тести (критерії Ст'юдента, Фішера, гістограма, розподіли, узгодження частот, послідовний аналіз). Непараметричні тести (х/-квадрат, знаків, Вілкоксона, Колмогорова-Смірнова, Ван-дер-Варден, Клотца, Анасрі-Бредлі, кореляція Кенделла, кореляція Спірмана). Категоріальний аналіз (кростабуляція, хі-квадрат оцінка, коефіцієнти узгодження). Дисперсійний аналіз (одно -, дво -, багатofакторний, коваріаційний). Регресійний аналіз (проста регресія, множинна регресія, покрокова регресія, нелінійна регресія).

продовження табл. 2.13

10. SYSTAT:	Ділова графіка. Параметричні тести (критерії Ст'юдента, Фішера, гістограма). Непараметричні тести (х/-квадрат, знаків, серій, Вілкоксона, Колмогорова-Смірнова, кореляція Спірмана); Категоріальний аналіз (кростабуляція, х/-квадрат оцінка, коефіцієнти узгодження).
-------------	---

Вищенаведені програмні продукти забезпечують обробку інформації найбільш поширеними методами математичного програмування, розв'язанням диференціальних рівнянь, імітаційним моделюванням, незалежно від предметної області і функцій інформаційних систем [35].

Вони застосовують методи статистичної обробки і аналізу даних (описова статистика, регресійний аналіз, прогнозування значень техніко-економічних показників і т.п.), мають всезростаюче застосування.

У зв'язку з достатньо трудомісткою і тривалою аналітичною обробкою фінансово-економічної інформації інформаційно-аналітичне забезпечення позитивно позначається на оперативності отримуваних в процесі аналізу даних для поточного і стратегічного управління. Впровадження інформаційних

технологій для проведення аналізу фінансового стану надзвичайно важливі для стабільної роботи сучасного підприємства [36].

Метою автоматизації аналізу основних засобів є забезпечення високої достовірності складеної звітності.

Завданнями автоматизації аналізу основних засобів є:

1. Забезпечення високої якості складеної звітності;
2. Забезпечення раціонального використання наявних трудових ресурсів, звільнення працівників від рутинної, монотонної роботи та значних обсягів типових розрахунків;
3. Зменшення витрат на виконання операцій по обробці звітності;
4. Підвищення оперативності звітності;
5. Забезпечення гнучкості звітності та її швидкого пристосування для потреб користувачів;
6. Підвищення рівня контролю на всіх етапах складання звітності;

Принципами автоматизації аналізу основних засобів є [68]:

1. Централізація інформаційних баз;
2. Єдиний підхід до обробки інформації та її використання при складанні звітності;
3. Автоматизація типових розрахунків;
4. Чіткий розподіл прав та обов'язків між виконавцями;
5. Чітке визначення термінів виконання операцій та відповідальності за порушення термінів;
6. Забезпечення навчання працівників та доведення до них їх посадових обов'язків;

Вимогами до автоматизації є такі:

1. Забезпечення раціонального поєднання централізації та децентралізації в інформаційній системі підприємства;
2. Раціональне використання вкладених коштів;
3. Забезпечення виконання всіх задач підприємства, пов'язаних із складанням звітності.

Автоматизованими можуть бути лише окремі стадії процесу складання звітності – це підготовчий етап, стадія розрахунку показників та стадія заповнення форм звітності.

Автоматизація підготовчого етапу не має безпосереднього відношення до складання звітності і майже не пов'язана з рівнем автоматизації процесу складання звітності, незважаючи на те, що автоматизація підготовчого етапу забезпечує найбільше скорочення витрат праці облікових працівників.

Фірма « 1С» спільно з компанією «Бест Звіт» розробила сервіс здачі електронної звітності ([www.1c - sed.com.ua](http://www.1c-sed.com.ua)), який включає в себе програму «1С -Звіт» і засоби інтеграції даної програми з типовими конфігураціями фірми « 1С» . Завдяки чому звіти формуються, перевіряються, шифруються і підписуються безпосередньо в типових конфігураціях програм « 1С».

Звіти доставляються через сервер електронних документів, що представляє собою програмно -апаратний комплекс « 1С- СЕД ». Підтримка сервісу «1С- СЕД» включена в такі типові конфігурації починаючи з вказаною версії:

- «Бухгалтерія 8 для України » (ПРОФ і Базова), версія 1.1.25 ;
- «Зарплата і управління персоналом для України » (ПРОФ і Базова), версія 2.1.18.

Отже, процес обліку основних засобів в умовах сучасних комп'ютерних технологій може бути значно прискорений та автоматизований. Основними принципами автоматизації аналізу основних засобів є забезпечення автоматичного складання управлінської звітності (містить вихідні дані для розрахунку) та алгоритмізація самого процесу аналізу з використанням різноманітних методів економічного аналізу (формування програмних алгоритмів, які будують результуючі форми з показниками основних засобів).

Висновки до розділу 2

Отже, за результатами дослідження можемо зробити наступні висновки:

Контроль основних засобів передбачає використання в достатньому обсязі інформації про ціну ресурсів та облікові оцінки основних засобів, оскільки в практиці управлінської діяльності приріст основних засобів завжди визначається лише у вартісних показниках. Об'єктом контролю основних засобів є показники фінансової та управлінської звітності, що відображають стан та рух складових основних засобів. Суб'єктами контролю основних засобів є наступні: власники підприємства (внутрішній контроль); топ-менеджмент підприємства (внутрішній контроль); консалтингові компанії (зовнішній контроль). Контроль основних засобів передбачає формування відповідної методологічної та інформативної бази дослідження. Джерелами інформації при контролі основних засобів та стану їх використання виступають документи бухгалтерії. Також додатковими джерелами інформації є управлінська та статистична звітність підприємства, зокрема обсяги показники інтенсивності роботи, наявні дані стосовно впливу ряду внутрішніх та зовнішніх факторів на коремі процеси в системі управління основними засобами. Оцінка використання основних засобів підприємства проводиться насамперед для обґрунтування їх потреби у прирості на майбутній період. Інформаційне забезпечення контролю основних засобів складається з зовнішньої та внутрішньої інформації.

Розглянуто особливості формування системи первинного обліку надходження основних засобів. До введення в експлуатацію об'єктів основних засобів витрати підприємства на їхнє придбання (створення) відображаються в складі незавершених капітальних інвестицій - рахунок 15. Введення в експлуатацію об'єктів основних засобів та їх вибуття в обов'язковому порядку повинне супроводжуватися оформленням облікової документації. На даний момент підприємства не зобов'язані дотримуватися вимог вже нечинного наказу Мінстату України від 29 грудня 1995 року N 352 «Про затвердження типових форм первинного обліку». Однак, це єдиний документ на сьогодні в Україні, який хоч якимось чином регламентує вигляд форм первинних документів для оформлення надходження основних засобів. До таких типових

форм відносяться: 03-1 «Акт прийому-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів»; 03-6 «Інвентарна картка обліку основних засобів (заповнюється в одному екземплярі на підставі «Акту (накладної) прийому-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів » (форма N 03-1), технічної й іншої документації); 03-7 «Реєстр інвентарних карток по обліку основних засобів » (застосовується для реєстрації інвентарних карток обліку основних засобів (форма N 03-6); 03-8 «Картка обліку руху основних засобів»; 03-9 «Інвентарний список основних засобів » (застосовується для пооб'єктного обліку основних засобів за місцем їх перебування (експлуатації) по матеріально відповідальних особах). На підприємстві СТ «Бориспільське споживче товариство» надходження основних засобів оформлюється у відповідності до вимог наведених вище форм. Для удосконалення первинного обліку надходження основних засобів на підприємстві пропонується здійснити удосконалення первинних форм відповідно до програми, за допомогою якої здійснюється автоматизоване ведення обліку.

Основною метою формування інформаційного забезпечення обліку застосування основних засобів є визначення чітких критеріїв та характеристик процедур збору і подання первинної інформації, що пов'язана з господарськими операціями руху основних засобів. На основі різних наукових підходів до визначення завдань формування інформаційного забезпечення обліку застосування основних засобів є правильне і своєчасне документування і відображення операцій за рухом основних засобів; контроль за зберіганням основних засобів; правильне і своєчасне нарахування амортизації (зносу). Для інформаційного забезпечення обліку та вибуття основних засобів підприємства використовується досить велика кількість джерел облікової інформації, основними з яких є акти приймання, передачі, списання основних засобів та картки їх обліку. Послідовна реалізація елементів наведеної вище організаційно-інформаційної системи обліку застосування основних засобів підприємства забезпечує досягнення ефективного управління майновим потенціалом.

Процес обліку основних засобів в умовах сучасних комп'ютерних технологій може бути значно прискорений та автоматизований. Основними принципами автоматизації аналізу основних засобів є забезпечення автоматичного складання управлінської звітності (містить вихідні дані для розрахунку) та алгоритмізація самого процесу аналізу з використанням різноманітних методів економічного аналізу (формування програмних алгоритмів, які будують результуючі форми з показниками основних засобів).

РОЗДІЛ 3

ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА КОНТРОЛЮ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

3.1. Організація процедур контролю основних засобів суб'єкта господарювання

Організація процедур контролю основних засобів повинна відповідати деяким вимогам і складатися з визначених етапів. Умовно можна виділити три етапи:

- планування;
- збір інформації;
- завершення контрольних процедур та формування висновків.

Програма контролю операцій з основними засобами включає такий перелік питань, які необхідно перевірити, і процедур (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Програма контролю основних засобів СТ «Бориспільське споживче товариство»

№ п/п	Перелік питань	Процедури
1.	Чи назначені матеріально-відповідальні особи за збереження основних засобів?	перевірка документів
2.	Чи укладені договори про матеріальну відповідальність з особами, які відповідають за збереження основних засобів?	перевірка документів
3.	Оснащені чи ні приміщення пожежно-охоронною сигналізацією?	перевірка документів, усне опитування персоналу
4.	Чи організований порядок вивозу матеріальних засобів з території організації?	перевірка документів, усне опитування персоналу
5.	Чи проводилася інвентаризація основних засобів, як оформлені її результати?	перевірка документів
6.	Правильність віднесення предметів до основних засобів	перевірка документів
7.	Правильність нарахування амортизації по основним засобам, в тому числі прискореної	перевірка документів та арифметичні розрахунки
8.	Правильність проведення переоцінки основних засобів і оформлення її результатів	перевірка документів
9.	Правильність розділення основних засобів по призначенню (виробничі, невиробничі)	перевірка документів, усне опитування персоналу, інвентаризація

10.	Правильність оцінки основних засобів	перевірка документів і дотримання правил обліку
11.	Правильність оформлення первинних документів, по надходженню та вибутті основних засобів	перевірка документів і дотримання правил обліку
12.	Правильність нарахування ПДВ при безкоштовній передачі основних засобів	перевірка документів
13.	Правильність нарахування податку на прибуток при реалізації основних засобів	перевірка документів
14.	Чи застосовується індекс інфляції для цілей оподаткування прибутку при реалізації основних засобів, правильність його застосування?	перевірка документів
15.	Правильність відображення в обліку операцій, пов'язаних з орендою основних засобів	перевірка документів і дотримання правил обліку
16.	Правильність відображення в обліку лізингових операцій	перевірка документів і дотримання правил обліку
17.	Правильність відображення в обліку витрат на ремонт основних засобів	перевірка документів і дотримання правил обліку
18.	Правильність кореспонденції рахунків з обліку основних засобів	відсліджування
19.	Відповідність записів аналітичного та синтетичного обліку записам в формах бухгалтерської звітності по рахунку 10 "Основні засоби"	відсліджування

Методика проведення контролю основних засобів включає наступні етапи перевірки.

I. Перевірка руху основних засобів

1.1. Надходження основних засобів — перевіряється правильність відображення в обліку надходження основних засобів; правильність бухгалтерського обліку оприбуткування їх незалежно від форми власності підприємства.

Контролеру необхідно перевірити чи створена комісія приймання основних засобів та оформлення її результатів, як оформлені договори купівлі-продажу основних засобів, протоколи договірних цін, правильність вказання первинної вартості в актах приймання-передачі основних засобів. Важливою умовою збереження основних засобів є проведення їх інвентаризації, тому в процесі контролю необхідно перевірити повноту та своєчасність її проведення, і правильність відображення результатів. Це потрібно, щоб переконатися наскільки можна довіряти результатам інвентаризації та зменшити

контролерський ризик. Контролер має перевірити чи правильно виділено ПДВ при придбанні основних засобів. Контролеру також необхідно зосередити увагу на порядку формування первісної вартості окремих об'єктів основних засобів у випадках, коли в документах, що супроводжують купівлю, зазначено вартість не кожного об'єкта окремо, а кількох об'єктів разом. Первісну вартість придбаних об'єктів встановлюють пропорційно до справедливої вартості, виходячи з фактичних витрат на придбання.

1.2. Вибуття основних засобів — перевірка дозволу та порядку ліквідації основних засобів, а також бухгалтерських записів, які відображають ліквідацію, реалізацію, безоплатне передання основних засобів тощо незалежно від форми власності підприємства.

При перевірці ліквідації основних засобів у зв'язку із зносом або пошкодженням розглядаються акти на ліквідацію основних засобів. Слід перевірити чи затверджений відповідний акт керівником підприємства, та чи зроблена відмітка бухгалтерії про фіксацію вибуття інвентарного об'єкта в інвентарній картці.

II. Перевірка нарахування зносу(амортизації) на основні засоби — перевіряється застосування підприємством норм зносу основних засобів відповідно до чинного законодавства; порядку нарахування підприємством зносу(амортизації) основних засобів, застосування прискорених норм амортизації; правильність відображення в обліку зносу основних засобів залежно від форм власності.

III. Перевірка проведення індексації основних засобів — перевіряється наявність проведення індексації балансової вартості основних засобів; правильність застосування коефіцієнтів індексації; використання понижуючих коефіцієнтів амортизації основних засобів; порядку відображення в обліку результатів індексації основних засобів.

Необхідно перевірити відображення у відповідних підтверджуючих документах результати переоцінки (актах переоцінки, довідках або розрахунках

бухгалтерії, експертних висновках), а також в інвентарних картках обліку основних засобів.

IV. Перевірка порядку відображення ремонту основних засобів — перевірка правильності відображення в обліку витрат на ремонт основних засобів. Контролеру необхідно з'ясувати, чи включено витрати з поліпшення об'єкту, що призводять до збільшення майбутніх економічних вигод, до первісної вартості об'єкта основних засобів (модернізація, модифікація, добудова, дообладнання, реконструкція тощо). Інші витрати, що здійснюються для підтримання об'єкта в робочому стані, повинні бути віднесені підприємством до складу витрат. При цьому слід пам'ятати про документальне оформлення: повинен бути складений кошторис на проведення ремонтних робіт, і здійснений запис про проведений ремонт в інвентарній картці.

V. Перевірка відповідності, повноти та достовірності обліку основних засобів.

На останньому етапі контролю основних засобів перевіряють відповідність первинних документів синтетичним регістрам обліку. Для цього звіряються дані інвентарних карток обліку основних засобів з даними, актів приймання-передачі основних засобів, акти ліквідації, дозволи на реалізацію, журналу-ордеру № 13, Головної книги та фінансової звітності підприємства, балансу-форми № 1.

При перевірці контролер орієнтується на можливі відхилення в облікових даних, які можуть вплинути на достовірність звітних показників. До типових помилок і відхилень належать:

- 1) аналітичний облік основних засобів не ведеться в інвентарних картках (ОЗ-6);
- 2) матеріальна відповідальність організується тільки стосовно власних основних засобів;
- 3) оприбуткування основних засобів не по ціні їх придбання;

- 4) невідповідність інформації про наявність основних засобів по даним Головної книги інформації про їх залишки по даним ОЗ-6, що нерідко веде до неправильного нарахування амортизації;
- 5) до складу первісної вартості включені витрати по оплаті процентів за кредит;
- 6) при купівлі основних засобів у фізичних осіб не завжди стягується податок;
- 7) нарахування зносу основних засобів відбувається один раз в квартал;
- 8) підприємство продовжує нараховувати знос на об'єкти з закінченим строком експлуатації;
- 9) неправомірне прискорене нарахування зносу основних засобів;
- 10) при передачі основних засобів як внесок до статутного капіталу іншого підприємства сума перевищення їх договірної вартості над балансовою нерідко включається до складу витрат майбутніх періодів, а по мірі нарахування дивідендів приєднується до балансового прибутку.

Найперше, що підлягає перевірці при контролі основних засобів — це облікова політика підприємства. Тому що, перед тим як перевіряти, яким чином здійснюється облік треба перевірити, як цей облік на підприємстві організований. В обліковій політиці у відповідності з П(С)БО № 7 “Основні засоби” повинно бути вказано методи оцінки основних засобів, їх класифікація на підприємстві, методи амортизації, ознаки включення об'єктів до складу основних засобів та інше [5, с.13]. Контролер повинен перевірити відповідність облікової політики чинному законодавству та бухгалтерським вимогам у відношенні основних засобів. Контролер перевіряє, наскільки доцільно застосовувати ту чи іншу форму організації бухгалтерського обліку, чи відповідає вона конкретним умовам роботи підприємства.

Контроль руху основних засобів (надходження, вибуття, внутрішнє переміщення) проводиться з метою встановлення законності, правильності та своєчасності оформлення їх у процесі господарської діяльності підприємства [16, с.91]. На основі актів приймання-передачі основних засобів (ф. № 03-1,

Додаток 3) встановлюється джерело їх надходження: як внесок до статутного капіталу, безоплатне отримання від юридичних і фізичних осіб, придбання за плату чи на бартерній основі, в результаті капітальних інвестицій, на умовах оперативної або фінансової оренди, в результаті виявлення об'єктів, що не значилися у бухгалтерському обліку, закладання багаторічних насаджень.

Контролеру слід ознайомитися з обліковою політикою підприємства щодо обліку основних засобів, нарахування амортизації, дотримання порядку обліку витрат на ремонт основних засобів. Перевірка первинного обліку необоротних активів зводиться до встановлення контролером дотримання підприємством затверджених Наказом Держкомстату України типових форм первинних документів. За всіх випадків надходження необоротних активів на підприємство має бути складений Акт приймання-передачі основних засобів (внутрішнього переміщення):

- для основних засобів, що надійшли (ф. № 03-1);
- при оприбуткуванні після капітального ремонту, реконструкції, модернізації (ф. № 03-2);

Результати перевірки достовірності списання основних засобів відображаються у накопичувальній відомості систематизації виявлених фактів порушень діючого порядку списання основних засобів. Така відомість має бути підписана контролером, керівником і головним бухгалтером підприємства, яке перевіряється. На закінчення контролерської перевірки руху основних засобів, контролер встановлює достовірність даних синтетичного та аналітичного обліку. З цією метою проводить перевірку організації аналітичного обліку основних засобів, яку починають із встановлення матеріально відповідальних осіб і наявності укладених з ними договорів про повну індивідуальну матеріальну відповідальність. Якщо такі договори відсутні, контролеру слід рекомендувати підприємству їх укласти. Для підтвердження відповідності даних аналітичного обліку синтетичному необхідно, щоб оборот у Журналі-ордері № 13 відповідав підсумкам руху основних засобів в інвентарних картках,

а залишки основних засобів за даними Журналу-ордера № 13 збігалися із залишками на синтетичному рахунку 10 «Основні засоби» в Головній книзі.

Контроль амортизації основних засобів, інших матеріальних і нематеріальних необоротних активів проводиться за бухгалтерським і податковим обліком, що обумовлено відмінностями у відображенні цих операцій [12, с.14]. Мета контролю амортизації основних засобів за бухгалтерським обліком - встановити дотримання підприємством вимог П(С)БО 7 «Основні засоби» щодо нарахування та відображення в обліку амортизації основних засобів.

Надходження, внутрішнє переміщення, списання, ліквідація, реалізація та інші операції з основними засобами на СТ «Бориспільське споживче товариство» оформляють відповідними первинними документами, перелік яких був затверджений наказом Міністерства статистики України від 29.12.1995р. № 352 "Про затвердження типових форм первинного обліку" (табл. 3.2) [2].

Таблиця 3.2

Типові форми первинної облікової документації для контролю основних засобів на підприємстві СТ «Бориспільське споживче товариство»

№	Назва форми	Призначення
1	2	3
1	ОЗ-3 "Акт на списання основних засобів"	Застосовується для оформлення вибуття основних засобів (крім автотранспортних засобів) при повному або частковому їх списанні.
2	ОЗ-4 "Акт на списання автотранспортних засобів"	Застосовується для оформлення списання автомобіля вантажного чи легкового, причепа чи напівпричепа при їх ліквідації.
3	ОЗ-5 "Акт N про установку, пуск та демонтаж будівельної машини"	Застосовується в будівельно-монтажних організаціях для оформлення передачі, установки та пуску будівельних машин та наступного їх демонтажу і передачі машинопрокатній базі.

продовження табл. 3.2

4	ОЗ-6 "Інвентарна картка обліку основних засобів"	Застосовується для обліку всіх видів основних засобів, а також для групового обліку однотипних об'єктів основних засобів, що надійшли в експлуатацію в одному календарному місяці, та таких, що мають одне і те ж виробничо-господарське призначення, технічну характеристику та вартість. Інвентарна картка ведеться в бухгалтерії на кожний об'єкт чи групу об'єктів.
5	ОЗ-7 "Опис інвентарних карток по обліку основних засобів"	Застосовується для реєстрації інвентарних карток обліку основних засобів. Опис складається в одному примірнику бухгалтерією в цілях контролю за зберіганням інвентарних карток. Записи ведуться в розрізі класифікаційних груп (видів) основних засобів.
6	ОЗ-8 "Картка обліку руху основних засобів"	Застосовується для обліку руху основних засобів по класифікаційних групах при ручній обробці облікової документації.
7	ОЗ-9 "Інвентарний список основних засобів"	Застосовується для пооб'єктного обліку основних засобів за місцем їх знаходження (експлуатації) по матеріально відповідальних особах.

Перевірка на практиці порядку заповнення цих документів свідчить, що в основному в господарствах його дотримуються, але допускається запізнення у часі.

Отже, при перевірці операцій по обліку основних засобів контролерам на основі первинних даних і даних аналітичного і синтетичного обліку основних засобів звертається увага на наступні основні питання:

- своєчасність і правильність документального оформлення і відображення в облікових регістрах надходження, переміщення і вибуття основних засобів;
- правильність розрахунку амортизаційних сум і віднесення їх на собівартість продукції, а також відображення її на рахунках синтетичного обліку;
- своєчасність і правильність списання недоамортизованої частини основних засобів на фінансові результати підприємства;
- правильність і своєчасність нарахування орендної плати за основні засоби і віднесення на собівартість продукції;
- правильність віднесення до основних засобів тих, що знаходяться на балансі підприємства;

- правомірність списання витрат на проведення ремонту основних засобів;
- своєчасність і правильність проведення інвентаризації і відображення результатів на рахунках;
- достовірність індексації вартості основних засобів і віднесення сум на рахунки бухгалтерського обліку;
- правомірність реалізації основних засобів, а також їх оцінка при реалізації як підприємством, так і приватною особою.

Щоб реалізувати всі ці задачі необхідно переконатися в правильності організації аналітичного обліку; виявити чи всі основні засоби закріплені за матеріально відповідальними особами; правильність проведення останньої інвентаризації, які її результати і чи відображені вони в обліку; проконтролювати достовірність облікових даних про наявність і рух основних засобів.

3.2. Методика внутрішнього контролю основних засобів підприємств

Завдання проведення внутрішнього контролю основних засобів: встановлення правильності документального оформлення і своєчасного відображення в обліку операцій з основними засобами, їх надходження, внутрішнє переміщення і вибуття; перевірка правильності розрахунку, своєчасного відображення зносу основних засобів; перевірка доцільності проведення ремонту основних засобів, контроль за витратами на капітальний ремонт, за правильністю їх відображення; перевірка правильності відображення в обліку фінансових результатів від вибуття основних засобів; підтвердження законності і правильності відображення на рахунках бухгалтерського обліку операцій з основними засобами. Перевірка розпочинається з анкетування співробітників підприємства.

Анкету перевірки операцій з основними засобами наведено в таблиці 3.3.

Таблиця 3.3

**Анкета перевірки операцій з основними засобами на підприємстві СТ
«Бориспільське споживче товариство»**

№	Зміст питання	Варіанти відповіді			
		Інформація відсутня	Так	Ні	Примітки
1	Скільки років Ви працюєте на підприємстві? 0-1	x	x	x	x
	1-5	x	x	x	x
	5 і більше	x	x	x	x
2	Надходження основних засобів на підприємство оформляється Актом прийому – передачі (внутрішнього переміщення) за формою ОЗ-1?	x	x	x	x
3	Чи ведуться реєстри аналітичного обліку для різноманітних об'єктів основних засобів : картки; відомості ?	x	x	x	x
4	Чи закріплені основні засоби за матеріально відповідальними особами у місцях їх експлуатації?	x	x	x	x
5	Чи укладені договори з матеріально відповідальними особами	x	x	x	x
6	Хто повинен підписувати ОЗ-1: бухгалтер	x	x	x	x
	керівник комісії;	x	x	x	x
	головний бухгалтер;	x	x	x	x
	керівник;	x	x	x	x
	одержувач	x	x	x	x
	члени комісії	x	x	x	x
10	На якому рахунку обліковується «Капітальне будівництво»:	x	x	x	x
	- 152				
	- 155	x	x	x	x
	- 151	x	x	x	x
14	Чи є на підприємстві наказ про облікову політику.	x	x	x	x
Перевірка правильності обліку основних засобів підприємства					
15	Отримано ОЗ як внесок до статутного капіталу Д-т 153 К-т 46	x	x	x	x
	Д-т 46 К-т 152	x	x	x	x
	Д-т 152 К-т 46	x	x	x	x
16	Введено ОЗ в експлуатацію: Д-т 10 К-т 15	x	x	x	x
	Д-т 15 К-т 10	x	x	x	x
	Д-т 11 К-т 15	x	x	x	x
17	Оплачено послуги з транспортування ОЗ з поточного рахунку Д-т 301 К-т 685	x	x	x	x
	Д-т 311 К-т 685	x	x	x	x
	Д-т 685 К-т 311	x	x	x	x
18	Перераховано аванс підрядчику за майбутні роботи Д-т 371 К-т 301	x	x	x	x
	Д-т 371 К-т 311	x	x	x	x
	Д-т 631 К-т 311	x	x	x	x

продовження табл. 3.3

№	Зміст питання	Варіанти відповіді			
		Інформація відсутня	Так	Ні	Примітки
19	Відображені послуги підрядчика: Д-т151 К-т 631	х	х	х	х
	Д-т 361 К-т 152	х	х	х	х
	Д-т 152 К-т 631	х	х	х	х
20	Відображено витрати пов'язані з поліпшенням основних засобів: Д-т 151 К-т 91	х	х	х	х
	Д-т151 К-т 20	х	х	х	х
	Д-т151 К-т 66	х	х	х	х

Розглянемо загальний план організації внутрішнього контролю основних засобів. Оцінивши систему внутрішнього контролю на підприємстві, контролер переходить до наступного етапу. При організації контролю основних засобів необхідно сформулювати стратегію перевірки, яка буде виражена у вигляді плану перевірки. План контролю - це документ, який має вигляд таблиці і містить перелік контрольних процедур, що мають бути проведені під час внутрішнього контролю. Внутрішній контроль основних засобів доцільно проводити в кілька етапів, які представлено в табл. 3.4.

Таблиця 3.4

Етапи внутрішнього контролю основних засобів на підприємстві СТ «Бориспільське споживче товариство»

Етап	Завдання	Аудиторські процедури	Термін	Виконавець
Підготовчий	Планування аудиторської перевірки	Ознайомлення з направленням на перевірку;	х	х
	Проведення тестів внутрішнього контролю, визначення суттєвості та аудиторського ризику	Опитування й тестування персоналу; вивчення матеріалів попередньої перевірки та спостереження	х	х
	Складання програми контролю основних засобів		х	х
	Впевнитись у наявності основних засобів прийнятих до обліку	Фактична перевірка основних засобів	х	х
Основний етап	Впевнитись в правильності, повноті та своєчасності обліку основних засобів	Перевірка повноти і своєчасності обліку, оцінки ОЗ, оприбуткування, надходження, вибуття, ліквідації, списання, витрат на ремонт	х	х

продовження табл. 3.4

	Впевнитись у правильності	Перевірка правильності	х	х
--	---------------------------	------------------------	---	---

	визначення вартості, що амортизується, перевірити щомісячне нарахування амортизації, впевнитись у прави-	відображення у бухгалтерському обліку амортизаційних відрахувань, зносу та відображення в облікових		
Основний етап	льності та повноті відображення амортизації на бухгалтерських рахунках та відповідності даних реєстрів синтетичного і аналітичного обліку даним Головної книги та звітності	реєстрах та звітності амортизації	x	x
	Впевнитись у правильності визначення вартості, що капіталізується впевнитись у правильності та повноті відображення обліку капітального будівництва, капітальних вкладень, введення в дію ОЗ на бухгалтерських рахунках та відповідності даних реєстрів синтетичного і аналітичного обліку даним Головної книги та звітності	Перевірка правильності ведення аналітичного обліку капітального будівництва, капітальних вкладень, введення в дію ОЗ	x	x
	Підготовка та складання аудиторського звіту і презентація звіту керівництву	Обробка отриманих даних в ході перевірки шляхом систематизації отриманої інформації	x	x
	Виявлення слабких ділянок обліку та впровадження процедур покращення обліку		x	x
Заключний етап	Підготовка та складання аудиторського звіту і презентація звіту керівництву	Обробка отриманих даних в ході перевірки шляхом систематизації отриманої інформації	x	x
	Виявлення слабких ділянок обліку та впровадження процедур покращення обліку		x	x

Наступний етап внутрішнього контролю це програма контролю, яка представляє собою докладну інструкцію для виконання аудитором при перевірці. Для узагальнення результатів внутрішнього контролю основних засобів, на основі програми розроблені робочі документи, в яких фіксується отримана в ході перевірки інформація, і формулюються відповідні висновки про виявлені відхилення, неточності та порушення (табл. 3.5).

Таблиця 3.5

**Робочий документ з перевірки фактичної наявності основних засобів
РД-1 на підприємстві СТ «Бориспільське споживче товариство»**

№ з/п	Найменування об'єкта ОЗ	Інв. №	За даними підприємства		За даними контролю		Відхилення		Примітки
			кількість, шт.	вартість, грн.	кількість, шт.	вартість, грн.	кількість, шт.	вартість, грн.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

В документі РД-1 відображаються дані з перевірки фактичної наявності основних засобів. Вони заповнюються на основі результатів процедури інвентаризації, яка може ініціюватися для здійснення контролю основних засобів.

Таблиця 3.6

Робочий документ з перевірки відповідності даних обліку основних засобів в облікових регістрах РД-2 на підприємстві СТ «Бориспільське споживче товариство»

Місяць	За даними підприємства, грн.		За даними аудитора, грн.		Відхилення	
	Журнал № 4	Головна книга	Журнал № 4	Головна книга	Журнал № 4	Головна книга
1	2	3	4	5	6	7
x	x	x	x	x	x	x

В документі РД-2 відображаються відомості щодо перевірки відповідності даних обліку основних засобів в облікових регістрах. Вони заповнюються на основі звірки результатів інвентаризації та даних первинного фінансового обліку. При цьому важливо звертати увагу на періодичність відображення даних щодо руху основних засобів в облікових регістрах. Внесення інформації про основні засоби в облікові регістри повинне мати той самий діапазон дат, що і операції, які відображені у первинних документах.

Таблиця 3.7

**Робочий документ аудитора з перевірки наявності та правильності
заповнення первинних документів з обліку основних засобів РД-3 на
підприємстві СТ «Бориспільське споживче товариство»**

№ п/ п	Дата до- кумента	№ акта	Первісна вартість, грн.	Інвентарний №	Заводський номер	Найменування об' єкта	Рік випуку	Дата введення в експлуатацію	Висновки комісії	Печатка	Підписи	Примітки
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

В документі РД-3 відображаються відомості щодо перевірки наявності та правильності заповнення первинних документів з обліку основних засобів. Вони заповнюються на основі звірки даних первинного фінансового обліку.

Таблиця 3.8

**Робочий документ з перевірки правильності складання Балансу РД-4
на підприємстві СТ «Бориспільське споживче товариство»**

№ п/п	Показник			За даними під- приємства, грн.	За даними ау- дитора, грн.	Відхилення та виправлення(-,+)
1	2			3	4	5
1	Залишкова вартість (р.1010)			x	x	x
2	Первісна вартість (р. 1011)			x	x	x
3	Знос (р. 1012)			x	x	x
Період	Головна книга, грн.	Відомість, грн.	Баланс, грн.	Відхилення		
				Відомості від головної книги	Головної книги від Балансу	Балансу від Відомості
1	2	3	4	5	6	7
Залишок на 01.01.	x	x	x	x	x	x
Залишок на 01.04.	x	x	x	x	x	x

продовження табл. 3.8

Залишок на 01.07.	x	x	x	x	x	x
Залишок на 01.10.	x	x	x	x	x	x
Залишок на 01.01.	x	x	x	x	x	x

В документі РД-4 відображаються відомості щодо перевірки правильності складання Звіту про фінансовий стан (Баланс) в частині заповнення інформації про основні засоби. Перевірка здійснюється на основі порівняння даних оборотно-сальдової відомості та фінансової звітності за обраний період.

Таблиця 3.8

Робочий документ з перевірки правильності встановлення строку корисного використання об'єктів основних засобів РД-5 на підприємстві СТ «Бориспільське споживче товариство»

№ акту	Дата акту - приймання	Інв. №	Найменування об'єкта ОЗ	Первісна вартість, грн.	Строк корисного використання об'єкта ОЗ		Відхилення
					За даними підприємства	За даними аудитора	
1	2	3	4	5	6	7	8
x	x	x	x	x	x	x	x

В документі РД-5 відображаються відомості щодо перевірки правильності встановлення строку корисного використання об'єктів основних засобів. Перевірка здійснюється на основі первинної документації щодо внесення відомостей про основні засоби в облікову систему та обліковими картками основних засобів, які містяться в електронній формі інформаційної облікової системи підприємства.

Таблиця 3.9

Робочий документ з перевірки операцій з надходження основних засобів РД-6 на підприємстві СТ «Бориспільське споживче товариство»

№ з / п	Зміст господарської операції	За даними підприємства			За даними аудитора			Відхилення (-,+)			Примітки
		Д-т	К-т	Сума, грн.	Д-т	К-т	Сума, грн.	Д-т	К-т	Сума, грн.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

В документі РД-6 відображаються відомості щодо перевірки операцій з надходження основних засобів. Перевірка здійснюється на основі первинної документації щодо внесення відомостей про надходження основних засобів в облікову систему та обліковими картками основних засобів, які містяться в електронній формі інформаційної облікової системи підприємства.

Отже, в ході дослідження було обґрунтовано основні складові процедури з організації контролю основних засобів, розглянуто етапи проведення контролю. Наведена програма контролю основних засобів включає: удосконалений загальний план проведення внутрішнього контролю основних засобів. У ході дослідження запропоновано програму внутрішнього контролю основних засобів на підприємстві СТ «Бориспільське споживче товариство». Розроблено робочі документи для перевірки операцій з основними засобами, які обліковуються на СТ «Бориспільське споживче товариство». Запропонована програма дасть змогу внутрішньому охопити всі аспекти обліку основних засобів на підприємстві СТ «Бориспільське споживче товариство», дослідити правильність, своєчасність, законність відображення в обліку основних засобів, виявити порушення, та надати рекомендації з усунення недоліків та підвищити ефективність використання активів.

3.3. Контроль основних засобів в умовах використання сучасних інформаційних технологій

Діяльність з контролю в Україні за порівняно короткий термін пройшла етап становлення, і її розвиток триває. Але застосування у процесі аналізу автоматизованих інформаційних систем потребує проведення контролю за допомогою комп'ютерної техніки. При цьому комп'ютерні технології сьогодні в принципі можуть використовуватись на всіх стадіях контролю: під час планування, здійснення, документування аудиторської роботи, оформлення

аудиторського висновку. Застосування комп'ютерної техніки не змінює мети проведення аудиторських процедур на кожній із цих стадій, проте суттєво впливає на способи і порядок проведення цих процедур, а отже, на методологію контролю.

Питання автоматизації контролю основних засобів охоплюють весь комплекс складних прикладних проблем, пов'язаних із застосуванням інформаційних комп'ютерних технологій у господарському контролі, аудиті та аналізі фінансової звітності підприємств, оцінці ефективності та надійності інформаційних систем підприємств, а також організації роботи аудиторських фірм у сучасних умовах [29, с.19].

Хоча ці проблемні питання, здавалося б на перший погляд, належать до різних галузей наукової та практичної діяльності, як-от: інформаційні технології, бухгалтерський облік, менеджмент, економіка підприємств, господарський контроль тощо, ведення сучасного бізнесу неможливе без інтегрованого погляду на ці види діяльності, особливо якщо цей бізнес пов'язаний із наданням аудиторських та консультаційних послуг. І тут є велика проблема, про яку пише американський дослідник Рон Вебер, автор ґрунтовного посібника з контролю інформаційних систем. Звертаючись до аудиторів, він пише: "Для того, щоб бути хорошим аудитором, необхідно бути кращим в бізнесі, ніж ваші клієнти... Напевне, ніколи ще аудитори так гостро не стикались із викликом своєму професіоналізму, ніж коли вони вступили у сферу контролю та контролю інформаційних систем." [28, с. 5].

В Україні стан справ з упровадженням сучасних технологій в аналіз та контроль основних засобів значно гірший ніж в інших країнах . Це підтверджує той факт, що навіть у Росії вже з'явилося близько десятка спеціалізованих аудиторських програмних продуктів місцевої розробки, а в Україні — жодного.

Очевидно, що ніяке програмне забезпечення не замінить самого аналітика та скористатися можливостями спеціалізованого програмного забезпечення не тільки можна, але і просто необхідно. Це значно полегшить роботу аудиторів та надасть змогу застосувати на практиці статистичні

вибіркові дослідження, з якими більшість аудиторів знайомі, але через трудомісткість добору елементів вибірки не використовували (Додаток Р). Наприклад, якщо необхідно за великим обсягом даних провести перевірку на виникнення в бухгалтерському (податковому) обліку таких операцій, як нарахування амортизаційних відрахувань.

Навряд чи це завдання вдасться вирішити простіше й ефективніше, ніж з використанням «зведених таблиць». Це дало можливість витратити менше часу на заповнення робочих документів даними бухгалтерського (податкового) обліку. У цьому випадку також незамінний спеціалізований програмний продукт, що забезпечує вирішення цього завдання.

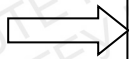
Ураховуючи специфіку аудиторської діяльності можна зазначити загальні вимоги до аудиторського програмного забезпечення (Рис.3.2). Крім основних вимог, аудиторському програмному забезпеченню (як і будь-яким іншим прикладним програмам) мають бути притаманні простота освоєння, швидкодія, професійна оперативна, підтримка з боку розробників.

Ринок аудиторського програмного забезпечення в Україні тільки починає розвиватися. На світовому ринку представлені використовувані у роботі аудиторів програмні засоби різних типів, які можна поділити на дві великі групи: пакети прикладних програм загального і проблемно орієнтованого призначення, а також програми автоматизації управління.

Вимоги до програмного забезпечення для контролю основних засобів

Наявність розвинутих засобів контролю операцій. Контроль може здійснюватися не тільки у момент оформлення документа або проводки, як це прийнято в бухгалтерських програмах, але й тоді, коли в ньому виникає потреба.

Гнучкість. Оскільки аналітикам доводиться працювати з різними підприємствами і в кожного з них свої облікова політика, форми звітності та навіть План рахунків, то програма повинна мати можливість швидко переналагоджуватися на специфіку страхової компанії, торгового дому, бюджетної організації, виробничої компанії. У комп'ютерних аудиторських системах повинні враховуватися як загальні вимоги і стандарти аудиту, так і особливості обліку фірм-клієнтів.

Ергономічність. Це означає наявність засобів для зручного введення великих обсягів інформації, оперативного і простого формування звітів. Інакше кажучи програма має бути розрахована не на програміста або оператора, а на аналітика, знання якого в галузі комп'ютерної техніки можуть бути обмежені.

Зв'язок на рівні баз даних з бухгалтерськими програмами. Необхідні додаткові засоби для введення і виведення даних, представлених у різних форматах.

Рис. 3.5. Основні вимоги до програмного забезпечення для контролю

Пакети прикладних програм загального і проблемно орієнтованого призначення. Ця група включає широкий набір готових універсальних програм, з якими повинен уміти працювати контролер. За функціональним призначенням і застосуванням їх в контролі виділяють такі підгрупи [57, с. 21]:

- текстові процесори;
- табличні процесори;
- правові бази даних і довідники;
- бухгалтерські програми та їх окремі модулі;
- спеціалізовані статистичні пакети загального призначення;
- програми фінансового аналізу та їх окремі модулі;
- програми електронного документообігу.

На сьогодні аудиторські фірми розробили і використовують спеціальні інформаційні системи, орієнтовані на внутрішню регламентацію аудиторської діяльності із застосуванням внутрішньофірмових стандартів. Прикладами таких програм є системи провідних аудиторських фірм, таких як KPMG, яка використовує програму Vector 6, Pricewaterhouse Coopers із системою My Client та

Deloitte & Touche, спеціальною інформаційною системою якої є Audit System/2. Система Audit System/2 (AS/2), наприклад, поєднує можливості текстового і табличного редакторів і програми для складання оборотно-сальдової відомості. Вона призначена для полегшення комплексної підготовки робочої документації і звітності та проведення їх консолідації.

Розглянемо деякі з цих програм.

Система "Асистент Аналітика" фірми "Сервіс-аудит" є інформаційно-довідковою системою. Вона призначена для аудиторських фірм, приватних аудиторів, а також служб контролю і фінансово-економічних служб підприємств. Система "Асистент аналітика" також дозволяє систематизувати виконання аудиторських процедур, починаючи з попереднього вивчення клієнта і закінчуючи оформленням аудиторського висновку, сформувати низку робочих документів, необхідних для документування контролю, що дає змогу здійснювати контроль якості аудиторських перевірок, а також забезпечити аналітика (бухгалтера, економіста) довідковим матеріалом із широкого спектра питань бухгалтерського обліку, оподаткування і фінансового аналізу.

Програма "Помощник аналітика", створена російською фірмою "Гольдберг-аудит", складається з чотирьох основних блоків, функції яких відповідають чотирьом етапам проведення контролю.

Блок підготовчого етапу містить анкету для підприємства, яке перевіряють, і бланки-тексти листів, якими обмінюються аудитор і клієнт перед укладанням договору на аудит - лист-пропозиція і лист-зобов'язання. На цьому етапі здійснюють збір даних про клієнта та отриману інформацію вводять у комп'ютер для подальшого використання в інших блоках.

Блок планування містить математичні моделі й алгоритми розрахунків величин аудиторського ризику, рівня суттєвості та вибірки. Через бланки-розрахунки вводять необхідні для розрахунків вихідні дані, що відповідають типу підприємства, яке перевіряють.

Блок процедур контролю. Основним завданням цього блоку є підготовка матеріалів для аналітичної частини аудиторського висновку. Він містить такі

елементи: робочі програми контролю за розділами; бланки-процедур й для кожного розділу контролю; бланки-тести для окремих розділів контролю; висновки за розділами контролю. У цьому блоці реалізують стратегію оптимізації обсягу інформації, яку вводять, з мінімізацією ризику аудиторських помилок.

Блок заключного етапу, який має вступну, аналітичну і заключну частини, містить бланки-шаблони для підготовки офіційного висновку. Форми вступної та заключної частин мають стандартизований вигляд. У блоці є бланк письмової інформації аналітика керівництву економічного суб'єкта [29, с. 23].

Іншою подібною програмою є російська "Abacus Professional". На стадії перевірки правильності оформлення документів і пов'язаних з ними проводок, накопичувальних реєстрів і звітів аудитор може використовувати спосіб дослідження за будь-якою ознакою.

Ще одним прикладом є програмно-апаратний комплекс "Експресс-аналіз: ПРОФ", призначений для вирішення повного циклу завдань з проведення аудиторської перевірки фінансово-господарської діяльності комерційного підприємства та організації від етапу підготовки і планування контролю до етапу формування аудиторського висновку. Комплекс "Експресс-аналіз: ПРОФ" складається з двох частин. Перша — "Єдиний центр планування і проведення контролю". Його функції: підготовка і планування контролю; розробка програми контролю; розподіл об'єктів контролю за виконавцями; вивантаження персональних завдань виконавцям на носій даних для проведення контролю на виїзді; збір, систематизація й обробка результатів аудиторської перевірки; формування звітної документації; зберігання результатів аудиторських перевірок. Наступний модуль — "Мобільне робоче місце аналітика" призначений для вирішення таких завдань: завантаження персональної програми перевірки за виділеними об'єктами контролю; проведення контролю і збір аудиторських доказів за виділеними об'єктами контролю відповідно до персональної програми перевірки; систематизація й обробка результатів аудиторської перевірки в межах виділених об'єктів контролю, зберігання результатів перевірки, передача

результатів проведеної перевірки об'єктів контролю в модуль планування і проведення контролю [28, с. 7].

У програмний комплекс "Експресс-аналіз: ПРОФ" на етапі підготовки до проведення перевірки здійснюється внесення в систему початкових даних, необхідних для початку робіт з проведення контролю в організації, що перевіряється (підприємстві). Далі на етапі підготовки до проведення контролю керівником роботи в систему вносяться такі дані: реквізити організації, що перевіряється (підприємства), період контролю, кількість людино-годин, необхідна для проведення аудиторської перевірки, планований аудиторський ризик, планований рівень суттєвості, перелік первинних документів, що підлягають перевірці, склад аудиторської групи. Наступними в систему вводяться планований аудиторський ризик і планований рівень суттєвості, а також визначається склад первинних документів, що підлягають перевірці, вибираються документи, форми бухгалтерської і податкової звітності, які планується перевірити під час проведення перевірки в організації (підприємству) в цілому.

Результатом роботи із системою на етапі планування аудиторської перевірки є готові до виконання загальний план і програма контролю. На цьому етапі фахівці, що беруть участь в аудиторській перевірці, за допомогою засобів, убудованих у програмний комплекс "Експресс-аналіз: ПРОФ", можуть: детально ознайомитися з повним обсягом робіт; отримати перелік питань, що підлягають контролю і вилученню з нормативних документів, знання яких потрібне при проведенні перевірки закріплених за виконавцем об'єктів контролю; скласти персональні листи опитування, записати індивідуальну програму перевірки на носій даних для роботи на виїзді.

У програмному комплексі "Експресс-аналіз: ПРОФ" на етапі здійснення перевірки проводиться контроль фінансово-господарської діяльності комерційного підприємства відповідно до програми, розробленої на етапі планування аудиторської перевірки [43, с. 24].

Таблиця 3.10

Порівняльна характеристика програм «Експресс-Аудит: ПРОФ» та «Турбо Аудитор: Аналітика»

«Турбо Аудитор: Аналітика»	«Експресс-аналіз: ПРОФ»
програма є конструктором і дозволяє користувачам самостійно налагоджувати методологію аудиторської перевірки; реалізований взаємозв'язок розділів контролю, аудиторських процедур, потенційних порушень, типових операцій;	у програмному комплексі "Експресс-Аудит: ПРОФ" етап планування аудиторської перевірки дає змогу вирішувати завдання розробки загального плану програми контролю, включаючи розподіл робіт між учасниками аудиторської групи;
передбачені різні способи статистичного вибіркового дослідження;	для автоматизації процедури створення індивідуальних програм перевірки об'єктів контролю в програмному комплексі "Експресс-Аудит: ПРОФ" реалізований спеціальний "Майстер створення об'єкта контролю
є можливість імпорту даних бухгалтерського обліку з найпоширеніших бухгалтерських програм "1С", БЭСТ, "Парус", тощо;	на етапі оформлення результатів аудиторської перевірки програмний комплекс "Експресс-Аудит: ПРОФ" дає змогу сформувати в підсумку документи за наслідками проведеної перевірки на основі бланків документів, представлених у бібліотеці системи;
автоматичне заповнення робочих документів аналітика даними бухгалтерського обліку; містить базу потенційних порушень, а також інструменти для її самостійного наповнення користувачами;	є можливість планування доходів і бюджету проекту;
є можливість планування доходів і бюджету проекту;	автоматичне заповнення робочих документів аналітика даними бухгалтерського обліку; містить базу потенційних порушень, а також інструменти для її самостійного наповнення користувачами;

продовження табл. 3.10

забезпечує ведення клієнтської бази, підготовку і зберігання договори), рахунків і актів виконаних робіт;	у процесі контролю система в діалоговому режимі послідовно пропонує аудитору питання, що потребують обов'язкового контролю відповідно до персональної програми перевірки закріплених за ним об'єктів контролю. Якщо під час перевірки фінансово-господарської діяльності організації (підприємства) з контрольних
дозволяє узагальнити виявлені порушення і на їх основі підготувати альтернативну звітність;	
забезпечує можливість взаємозв'язку ауди-	

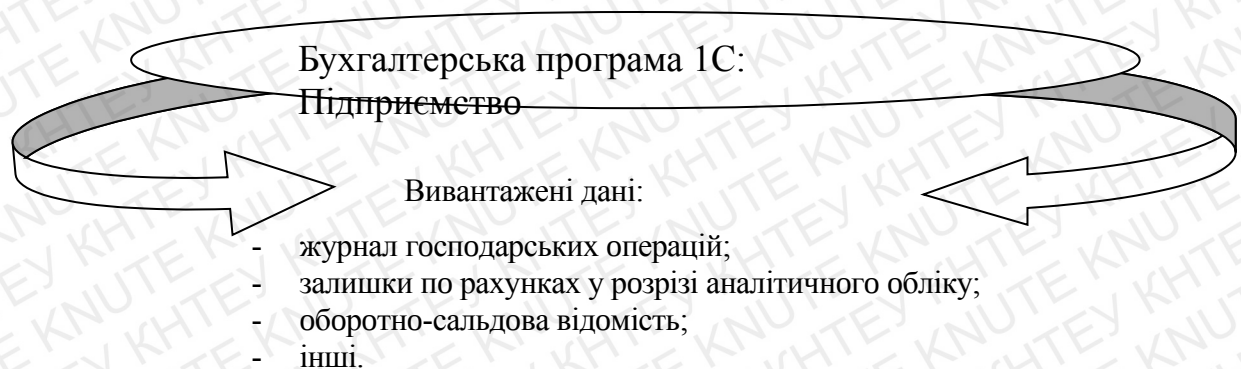
торських процедур і господарських операцій, що перевіряються;	питань, пропонованих системою, аудитор виявляє невідповідність або неповну відповідність вимогам законодавства, він має нагоду зробити про це відмітку у відповідному вікні програми, здійснюючи тим самим систематизований збір аудиторських доказів і формуючи послідовно робочі матеріали аудиторської перевірки.
реалізовано можливість опису аудиторських ризиків і контрольного середовища в розрізі господарських операцій (бізнес процесів).	

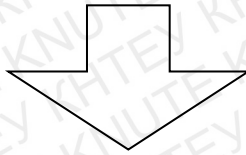
Застосування спеціалізованого програмного забезпечення дозволить якісно спланувати роботу з урахуванням специфіки діяльності аудированого підприємства ще до виходу на перевірку всього складу аудиторської групи. У програмі "IT Audit: Аудитор" вирішення цього завдання забезпечує модуль «Планування контролю» і «Журнал господарських операцій».

Для прискорення внесення даних про основні засоби до аудиторського програмного забезпечення, дані бухгалтерського обліку з використанням спеціалізованих програм або штатних засобів самої бухгалтерської програми можуть бути вивантажені в загальнопоширені формати даних (рис. 3.2).

Вивантажені дані бухгалтерського обліку можуть бути завантажені в аудиторську програму, що можуть бути використані з метою:

- розподілу рівня істотності по рахунках бухгалтерського обліку;
- опису господарських операцій клієнта;
- проведення вибіркового дослідження;
- автоматичного заповнення робочих документів аналітика.

Спеціалізоване аудиторське програмне забезпечення

Рис. 3.6. Процес вивантаження даних з бухгалтерської програми

У результаті роботи контролера з інформацією клієнта в електронному вигляді істотно знижуються тимчасові витрати на проведення контролю основних засобів, підвищується якість його проведення. Більш того, без виконання імпорту даних бухгалтерського обліку аудированого підприємства часом неможливо ефективно виконати низку аудиторських процедур.

Після прийняття рішення про можливість застосування програмного забезпечення в аудиторській фірмі необхідно призначити відповідальну особу і терміни окремих етапів проекту з впровадження:

- розробка технічного завдання на організацію виконання прийнятої технології використанням програмного продукту.
- первинне навчання співробітників роботі з програмою відповідно до затвердженої технології проведення перевірки;
- початкове вбудовування методології контролю основних засобів: аудиторські процедури, робочі документи, потенційні порушення, типові операції, методика розрахунку рівня істотності, фінансового аналізу (можливо, паралельно з первинним навчанням співробітників);
- тестова експлуатація програми в складі однієї аудиторської групи на кількох проектах;
- перехід на застосування програми всіма співробітниками аудиторської компанії.

Виділені етапи проведення контролю основних засобів, а також аудиторські процедури, які будуть застосовуватися у ході перевірки, повинні

затверджуватися на стадії планування та регламентуватися внутрішніми стандартами (положеннями) контролю.

Отже, контроль основних засобів повинен бути спрямований на збір доказової інформації, проведення аналізу, застосування моделей і методів з метою розробки рекомендацій щодо оптимізації роботи облікового апарату, а також напрямів підвищення ефективності управління основними засобами. Вищевикладене дає підставу вважати, що актуальність обраної теми, її практична значущість, а також новизна матеріалу визначає наукову і практичну цінність статті. Саме тому питання, які розглянуті автором потребують подальшого вивчення в частині розробки стандартів та методичних рекомендацій стосовно проведення комплексних заходів стосовно підвищення ефективності перевірок та управління основними засобами.

Висновки до розділу 3

У третьому розділі дослідження обгрунтовано програму проведення контролю основних засобів на підприємстві. Організація процедур контролю основних засобів повинна відповідати деяким вимогам і складатися з визначених етапів. Умовно можна виділити три етапи: планування; збір інформації; завершення контрольних процедур та формування висновків. при перевірці операцій по обліку основних засобів контролерам на основі первинних даних і даних аналітичного і синтетичного обліку основних засобів звертається увага на наступні основні питання: своєчасність і правильність документального оформлення і відображення в облікових регістрах надходження, переміщення і вибуття основних засобів; правильність розрахунку амортизаційних сум і віднесення їх на собівартість продукції, а також відображення її на рахунках синтетичного обліку; своєчасність і правильність списання недоамортизованої частини основних засобів на фінансові результати підприємства; правильність і своєчасність нарахування орендної плати за основні засоби і віднесення на собівартість продукції, тощо.

Було обгрунтовано основні складові процедури з організації контролю основних засобів, розглянуто етапи проведення контролю. Наведена програма контролю основних засобів включає: удосконалений загальний план проведення внутрішнього контролю основних засобів. У ході дослідження запропоновано програму внутрішнього контролю основних засобів на підприємстві СТ «Бориспільське споживче товариство». Розроблено робочі документи для перевірки операцій з основними засобами, які обліковуються на СТ «Бориспільське споживче товариство». Запропонована програма дасть змогу внутрішньому охопити всі аспекти обліку основних засобів на підприємстві СТ «Бориспільське споживче товариство», дослідити правильність, своєчасність, законність відображення в обліку основних засобів, виявити порушення, та надати рекомендації з усунення недоліків та підвищити ефективність використання активів.

Визначено, що контроль основних засобів повинен бути спрямований на збір доказової інформації, проведення аналізу, застосування моделей і методів з метою розробки рекомендацій щодо оптимізації роботи облікового апарату, а також напрямів підвищення ефективності управління основними засобами. Вищевикладене дає підставу вважати, що актуальність обраної теми, її практична значущість, а також новизна матеріалу визначає наукову і практичну цінність статті. Саме тому питання, які розглянуті автором потребують подальшого вивчення в частині розробки стандартів та методичних рекомендацій стосовно проведення комплексних заходів стосовно підвищення ефективності перевірок та управління основними засобами.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Отже, за результатами проведеного дослідження можна сформувати наступні висновки та пропозиції:

Основні засоби - ресурси підприємства, в матеріальній або нематеріальній формах, що використовуються ним для потреб виробничого та невиробничого розвитку впродовж як мінімум одного операційного циклу та частинами переносять свою вартість на додану вартість товарів та послуг, які сформовані в процесі господарської діяльності підприємства. Основні засоби класифікуються за різними ознаками. Різні вчені економісти та обліковці в основу класифікації основних засобів вкладають їх функціональні ознаки, строки корисного використання, способи експлуатації. Основною і найбільш поширеною в обліковій та аудиторській практиці нині є класифікації основних засобів відповідно до прийнятого Податкового кодексу, згідно з яким усі основні засоби поділяються на 16 груп. Також в Податковому кодексі визначені основні правила оцінки первісної вартості основних засобів та їх амортизації.

Нормативна база та спеціальна література з методології проведення контролю використання основних засобів задовольняє користувачів, але сучасний розвиток ринкових відносин, перехід на міжнародні стандарти бухгалтерського обліку та аналізу, постійне оновлення та зміна законодавства потребує більш поглибленого дослідження даної проблеми, яка є дуже актуальною для підприємств на сьогодні і буде в майбутньому. Спеціальна література з методології контролю використання основних засобів в цілому задовольняє користувачів, але сучасний розвиток ринкових відносин, перехід на національні стандарти бухгалтерського обліку, постійне оновлення та зміна законодавства потребує більш поглибленого дослідження даної проблеми, яка є дуже актуальною для підприємств на сьогодні і буде в майбутньому.

Проаналізувавши управлінську діяльність та характерні особливості персоналу підприємства «Бориспільське споживче товариство», до його

сильних сторін можна віднести наступні: компетентність керівників, налагоджена система заробітної плати, ефективні методи добору та підвищення кваліфікації, молодий і перспективний колектив, сприятливий внутрішній клімат в колективі, спільність в цінностях, що розділяються всіма членами колективу; слабкі сторони: недостатній рівень кваліфікації персоналу, недорозвиненість системи нематеріальних винагород, недостатнє використання наявних засобів покращення організаційної культури. Аналіз основних показників фінансового стану та рентабельності використання ресурсів підприємства свідчить про зниження загальної ефективності її роботи впродовж останніх 5-ти років років.

Контроль основних засобів передбачає використання в достатньому обсязі інформації про ціну ресурсів та облікові оцінки основних засобів, оскільки в практиці управлінської діяльності приріст основних засобів завжди визначається лише у вартісних показниках. Об'єктом контролю основних засобів є показники фінансової та управлінської звітності, що відображають стан та рух складових основних засобів. Суб'єктами контролю основних засобів є наступні: власники підприємства (внутрішній контроль); топ-менеджмент підприємства (внутрішній контроль); консалтингові компанії (зовнішній контроль). Контроль основних засобів передбачає формування відповідної методологічної та інформативної бази дослідження. Джерелами інформації при контролі основних засобів та стану їх використання виступають документи бухгалтерії. Також додатковими джерелами інформації є управлінська та статистична звітність підприємства, зокрема обсяги показники інтенсивності роботи, наявні дані стосовно впливу ряду внутрішніх та зовнішніх факторів на окремі процеси в системі управління основними засобами. Оцінка використання основних засобів підприємства проводиться насамперед для обґрунтування їх потреби у прирості на майбутній період. Інформаційне забезпечення контролю основних засобів складається з зовнішньої та внутрішньої інформації.

Розглянуто особливості формування системи первинного обліку надходження основних засобів. До введення в експлуатацію об'єктів основних засобів витрати підприємства на їхнє придбання (створення) відображаються в складі незавершених капітальних інвестицій - рахунок 15. Введення в експлуатацію об'єктів основних засобів та їх вибуття в обов'язковому порядку повинне супроводжуватися оформленням облікової документації. На даний момент підприємства не зобов'язані дотримуватися вимог вже нечинного наказу Міністерства України від 29 грудня 1995 року N 352 «Про затвердження типових форм первинного обліку». Однак, це єдиний документ на сьогодні в Україні, який хоч якимось чином регламентує вигляд форм первинних документів для оформлення надходження основних засобів. До таких типових форм відносяться: 03-1 «Акт прийому-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів»; 03-6 «Інвентарна картка обліку основних засобів (заповнюється в одному екземплярі на підставі «Акту (накладної) прийому-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів » (форма N 03-1), технічної й іншої документації); 03-7 «Реєстр інвентарних карток по обліку основних засобів » (застосовується для реєстрації інвентарних карток обліку основних засобів (форма N 03-6); 03-8 «Картка обліку руху основних засобів»; 03-9 «Інвентарний список основних засобів » (застосовується для пооб'єктного обліку основних засобів за місцем їх перебування (експлуатації) по матеріально відповідальних особах). На підприємстві СТ «Бориспільське споживче товариство» надходження основних засобів оформлюється у відповідності до вимог наведених вище форм. Для удосконалення первинного обліку надходження основних засобів на підприємстві пропонується здійснити удосконалення первинних форм відповідно до програми, за допомогою якої здійснюється автоматизоване ведення обліку.

Основною метою формування інформаційного забезпечення обліку застосування основних засобів є визначення чітких критеріїв та характеристик процедур збору і подання первинної інформації, що пов'язана з господарськими операціями руху основних засобів. На основі різних наукових підходів до

визначення завдань формування інформаційного забезпечення обліку застосування основних засобів є правильне і своєчасне документування і відображення операцій за рухом основних засобів; контроль за зберіганням основних засобів; правильне і своєчасне нарахування амортизації (зносу). Для інформаційного забезпечення обліку та вибуття основних засобів підприємства використовується досить велика кількість джерел облікової інформації, основними з яких є акти приймання, передачі, списання основних засобів та картки їх обліку. Послідовна реалізація елементів наведеної вище організаційно-інформаційної системи обліку застосування основних засобів підприємства забезпечує досягнення ефективного управління майновим потенціалом.

Процес обліку основних засобів в умовах сучасних комп'ютерних технологій може бути значно прискорений та автоматизований. Основними принципами автоматизації аналізу основних засобів є забезпечення автоматичного складання управлінської звітності (містить вихідні дані для розрахунку) та алгоритмізація самого процесу аналізу з використанням різноманітних методів економічного аналізу (формування програмних алгоритмів, які будують результуючі форми з показниками основних засобів).

У третьому розділі дослідження обґрунтовано програму проведення контролю основних засобів на підприємстві. Організація процедур контролю основних засобів повинна відповідати деяким вимогам і складатися з визначених етапів. Умовно можна виділити три етапи: планування; збір інформації; завершення контрольних процедур та формування висновків. при перевірці операцій по обліку основних засобів контролерам на основі первинних даних і даних аналітичного і синтетичного обліку основних засобів звертається увага на наступні основні питання: своєчасність і правильність документального оформлення і відображення в облікових регістрах надходження, переміщення і вибуття основних засобів; правильність розрахунку амортизаційних сум і віднесення їх на собівартість продукції, а також відображення її на рахунках синтетичного обліку; своєчасність і

правильність списання недоамортизованої частини основних засобів, тощо. Щоб реалізувати всі ці задачі необхідно переконатися в правильності організації аналітичного обліку; вияснити чи всі основні засоби закріплені за матеріально відповідальними особами; правильність проведення останньої інвентаризації, які її результати і чи відображені вони в обліку; проконтролювати достовірність облікових даних про наявність і рух основних засобів.

Було обґрунтовано основні складові процедури з організації контролю основних засобів, розглянуто етапи проведення контролю. Наведена програма контролю основних засобів включає: удосконалений загальний план проведення внутрішнього контролю основних засобів. У ході дослідження запропоновано програму внутрішнього контролю основних засобів на підприємстві СТ «Бориспільське споживче товариство». Розроблено робочі документи для перевірки операцій з основними засобами, які обліковуються на СТ «Бориспільське споживче товариство». Запропонована програма дасть змогу внутрішньому охопити всі аспекти обліку основних засобів на підприємстві СТ «Бориспільське споживче товариство», дослідити правильність, своєчасність, законність відображення в обліку основних засобів, виявити порушення, та надати рекомендації з усунення недоліків та підвищити ефективність використання активів.

Визначено, що контроль основних засобів повинен бути спрямований на збір доказової інформації, проведення аналізу, застосування моделей і методів з метою розробки рекомендацій щодо оптимізації роботи облікового апарату, а також напрямів підвищення ефективності управління основними засобами. Вищевикладене дає підставу вважати, що актуальність обраної теми, її практична значущість, а також новизна матеріалу визначає наукову і практичну цінність статті. Саме тому питання, які розглянуті автором потребують подальшого вивчення в частині розробки стандартів та методичних рекомендацій стосовно проведення комплексних заходів стосовно підвищення ефективності перевірок та управління основними засобами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Анищенко А. Возможности применения контроллинга на малых предприятиях – [электронный ресурс] -режим доступа: <http://www.gaap.ru/biblio/mngacc/practice/003.asp>
2. Бобровець О.К. Організація системи обліку на підприємствах / О.К. Бобровець // Облік та аудит, 2009, № 8. - С. 34-41.
3. Бойчук Є. Консервація основних засобів: механізм, бухгалтерський та податковий облік / Є. Бойчук // Все про бухгалтерський облік, 2012. - № 51. - С. 6-11.
4. Борисюк О. Бухгалтерський облік основних засобів в умовах реформування податкового законодавства / О. Борисюк // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. - 2011. - № 130. - С. 47-50.
5. Баталов Д.А. Методы и инструменты оперативного и стратегического контроллинга / Д.А. Баталов, М.С. Рыбьянцева // Научный журнал НАУ, - 2015. - № 67(03). - С. 1 - 19.
6. Білоусова І. Проблеми впровадження системи внутрішньогосподарського контролю на підприємствах / І. Білоусова // Бухгалтерський облік і контроль. – 2014. - №5. – С.30-34
7. Білуха М.Т. Теорія бухгалтерського обліку: Підручник / М.Т. Білуха. – К.: 2010. – 692 с.
8. Блоха А.В. Поліпшення забезпечення матеріально-технічними ресурсами підприємства / А.В. Блоха // Економіка АПК, 2014. - № 2. - С. 56-60.
9. Бунда О. Аналітичні процедури в аудиті / Оксана Бунда // Вісник ЛКА. - 2014. - № 22. - С. 357- 360.
10. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий облік: Підручник для студентів спеціальності “Облік і аудит” вищ. навч. закладів. – 6-те вид., доп. і перероб / Ф.Ф. Бутинець. – Житомир: ПП “Рута”, 2009. – с. 321

- 11.Бутинець Ф.Ф. Теорія бухгалтерського обліку / Ф.Ф. Бутинець. - Ж.: ЖІТІ. 2009. – 637.
- 12.Бутинець Ф.Ф., та ін. Бухгалтерський облік та аудит: навч.посібник / за заг.ред Ф.Ф. Бутинця. – Житомир: ПП “Рута”, 2009. – 534с.
- 13.Венгерук Н.П. Визнання основних засобів у фінансовому та податковому обліку / Н. П. Венгерук // Бухгалтерія в сільському господарстві. - 2013. - Січень. - С. 34.
- 14.Виханський А.Л. Контролю господарської діяльності підприємства / А.Л. Виханський – К.: ЦУЛ, 2010. – 236с.
- 15.Вістяка Т. Контролінг в системі управління підприємством / Т. Вістяка // Вісник Київського інституту бізнесу та технологій, 2015. - № 1. - С. 68-70
- 16.Голов С. Ф. Управлінський облік: Підручник для студентів спеціальності “Облік і аудит” вищ. навч. закладів. / Голов С. Ф. – К., 2010. – 784с.
- 17.Голов С.Ф. та ін. Фінансовий облік: Підручник / С.Ф. Голов, В.М. Костюченко, І.Ю Кравченко. та ін. – К.: Лібра, 2010 – с. 431
- 18.Голов С.Ф., Костюченко В.М. Бухгалтерський облік та фінансова звітність за міжнародними стандартами: Практ. Посібник / С.Ф. Голов, В.М. Костюченко. – К.: Лібра, 2007. – с. 289
- 19.Гончарова В. Г. Фінансово-економічний інструментарій організації обліку основних засобів підприємства / В. Г. Гончарова // Ефективна економіка, 2014. - №9. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3335>
- 20.Гончарук Я. Концептуальні основи застосування аналітичних процедур у зовнішньому та внутрішньому аудиті / Я. Гончарук, К. Редченко // Вісник ЛКА. - 2012. - № 16. - С. 392- 396.
21. Гаркавенко С.С. та ін. Організація комерційних операцій / С.С. Гаркавенко, А.В. Кальченко, М. Н. Вачевський. – К.: Наукова думка, 2013. – с. 389

22.Гребець О.Б. Контролінг як сучасна система управління / О.Б. Гребець // Економіка та держава, 2017. – № 12. – С. 84-91

23.Григораш І.О. Класифікація інструментів контролінгу / І.О. Григораш // Формування ринкової економіки [Електронний ресурс] : зб. наук. праць. - Спец. вип. : у 2 ч. Економіка підприємства : теорія і практика / М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Київський нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана» ; відп. ред. А.Ф. Павленко. - К. : КНЕУ, 2010. - Ч. 1. - С. 244 - 252.

24.Гуменюк А. Ф. Проблемні аспекти переведення об'єктів основних засобів до складу інвестиційної нерухомості / А. Ф. Гуменюк, В. В. Яцюк - зб. наук. праць / наук. ред. М. І. Бахмата. Подільської державного аграрно-технічного університету. Випуск 17. Том II. Кам'янець-Подільський 2012 р. - 426 с.

25.Гуренко Т.О. Інвентаризація на підприємстві / Т.О. Гуренко // Бухгалтерія в сільському господарстві. - 2013. - Травень. - С. 21.

26.Гуренко Т.О. Особливості переоцінки основних засобів / Т.О. Гуренко // Все про бухгалтерський облік, 2014. - №7. - С. 18-19.

27.Гуцайлюк З. Ще раз про місце і роль контролю в інформаційній системі господарюючих суб'єктів / З. Гуцайлюк // Бухгалтерський облік і аудит . – 2011. - № 11. – С.45-49.

28.Господарський кодекс України: Кодекс України; Закон, Кодекс від 16.01.2003 № 436-IV [Електронний ресурс] – режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>

29.Дані Державної служби статистики України: система макроекономічних рахунків [Електронний ресурс] – режим доступу: www.ukrstat.gov.ua

30.Дем'яненко І.В. Особливості приведення національної системи фінансової звітності у відповідність до МСБО / І.В. Дем'яненко // Фінанси України, №5. - 2011р. – с. 42-46

31.Деменіна О.В. Організаційно-економічні аспекти формування системи оперативного контролінгу на вітчизняних підприємствах / О.В. Деменіна // Проблеми науки, 2017. - № 8. - С. 32-37

32. Джаферова Л.Р. Відображення результатів переоцінки основних засобів в обліку та фінансової звітності підприємства / Л.Р Джаферова // Економічний форум // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Fkfor/2012_2/75.pdf.

33. Економічний аналіз. Підручник / За ред. Агуніна М.О.-3-тє вид., перероблене і доповнене - Житомир: ЖІТІ, 2009. - 672с.

34. Завгородній А.Г., та ін. Бухгалтерський облік: Основи теорії та практики: Навч. посіб / А.Г. Завгородній, Г.О. Партин. – К.: Т-во «Знання», КОО, 2010. -377 с.

35. Загородній А.Г., Вознюк Г.Л., Смовженко Т.С. Фінансовий словник. — 4-те вид., випр. та доп. — К.: Т-во «Знання», КОО; Львів: Вид-во Львів, банк, ін-ту НБУ. — 427с.

36. Задорожний З. Проблемні питання обліку руху матеріальних необоротних активів / Задорожний З. // Бухгалтерський облік і аудит. - 2013. - № 10. - С. 12 - 16.

37. Зарубин С. Оперативный контроллинг / С. Зарубин // [Финансовый директор](http://www.management.com.ua/finance/fin092.html), 2016[електронний ресурс] — Режим доступу:<http://www.management.com.ua/finance/fin092.html>

38. Іванова Н.А. Актуальні питання обліку і обліку, контролю та контролю використання основних засобів / Н. А. Іванова., А. А. Славгородська, Л. В. Білявська // Зб. наук. Праць Подільського ДАТУ, 2012. - С. 546-549.

39. Іванова В. В. Планування в підприємствах і організаціях споживчої кооперації : стан і перспективи розвитку:[монографія] / В.В. Іванова, Г.М. Сидоренко-Мельник, А.А. Фастовець, І.В. Юрко / За ред. доц. А.А. Фастовець. - Полтава: РВЦ ПУСКУ, 2008. - 157 с.

40. Ільїна С.Б. Контролінг процесів господарської діяльності в харчовій промисловості: [навч. посіб.] / С.Б. Ільїна, Т.С. Журба. - К. : Професіонал, 2008. - 592 с.

41. Іртищева І.О. Удосконалення обліку витрат в умовах ринкових відносин / І.О. Іртищева, О.М. Бузова, О.А. Сибілева // Науковий вісник

Миколаївського державного університету імені В.О. Сухомлинського. Серія: Економічні науки, 2013. - Вип. 5.1 (97). - С. 28-30.

42. Корінев В.Л. Актуальні аспекти формування системи контролінгу на підприємстві / В.Л. Корінев // Актуальні проблеми економіки, 2018. – №5. – С. 102-109.

43. Казакова А.Х. Финансовый контроллинг как инструмент достижения оперативных и стратегических целей / А.Х. Казакова / Экономист, 2016. - №2. – С. 54-61

44. Карцева В.В. Систематизація інструментарію контролінгу на підприємстві: теоретичний аспект / В.В. Карцева // Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. - 2010. - № 1. - С. 118 - 127.

45. Килимнюк В. Еволюція контролінгу. Його місце і роль в економіці підприємства / В. Килимнюк // Економіка підприємств, 2016. - №1– 47-49с.

46. Княжеченко В.В. Планування діяльності підприємства : Конспект лекцій[для студ. спец.6.050100 «Економіка підприємства», спеціалізації «Економіка підприємств міського господарства») / В. В. Княжеченко. - Харків : ХНАМГ, 2007.- 150 с.

47. Лишиленко О.В. Бухгалтерський облік. Навчальний посібник / О.В. Лишиленко. – Київ: Вид-во «Центр учбової літератури», 2010. – 624с.

48. Матвєєва А. С. Контроль витрат на підприємстві / А. С. Матвєєва // Управління розвитком. - 2014. - № 12. - С. 62-63. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Uproz_2014_12_32

49. Международные стандарты учета и аудита. – М.: Аудит-Трейдинг, 2011. - Вып. 5-7. – с. 411

50. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності: наказ Міністерства фінансів України від 28.03.2013 р. №433 [електронний ресурс] – режим доступу: http://buhgalter911.com/Res/Zakoni/MetodRek/metod_fin_otch_433.aspx

51. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16 (МСБО 16): Основні засоби IASB; Стандарт, Міжнародний документ від 01.01.2012 [Електронний ресурс] - режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/929_014

52. Мішук І., та ін. Організація розрахункових операцій: підручник / І. Мішук, В. Ребицький. – К.: Науковий дім, 2007. – с. 426

53. Новоселова Л.А. Денежные расчеты в предпринимательской деятельности / Л.А. Новоселова. - М.: Инфра-М, 2006. -С.335.

54. Нападовська Л. В. Управлінський облік: суть, значення та рекомендації щодо його використання в практичній діяльності вітчизняних підприємств / Л. В. Нападовська // Бухгалтерський облік і аудит. - 2010. - №8-9. - С.50-62.

55. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності" [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

56. Організація бухгалтерського обліку: Навч. Посібник для студ. Спец. «Облік і аудит» ден. та заоч. Форм / за ред. Андрійченка А.О. – Донецьк. Дон. ДУЕТ, 2011. - 411с.

57. Офіційний сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua/>.

58. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс] – режим доступу: www.ukrstat.gov.ua

59. П(С)БО 32 «Інвестиційна нерухомість» затверджену наказом Міністерства фінансів України № 779 від 02 лип. 2007 р. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. - Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>.

60. Податковий кодекс України: затверджений ВРУ від 02.12.10 р. №2755-VI-ВР [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

61. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 27 "Необоротні активи, утримувані для продажу, і припинена діяльність" затверджено наказом Міністерства фінансів України № 617 від 07 лис. 2003 р. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. - Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>.

62. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 "Основні засоби" від 25.02.2000р. № 39 [Електронний ресурс]. - Режим доступу : [http:// zakon3.rada.gov. ua /laws /show/2755-17](http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17)

63. Пантелеев В.П. Методологія внутрішньогосподарського контролю у визнанні активів підприємства / В.П. Пантелеев // Економіка: проблеми теорії та практики: Збірник наукових праць. — випуск 241: т. III — 2009. — С. 502-519 (0,7 др.а.).

64. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо облікової політики підприємства та внесення змін до деяких наказів Міністерства фінансів України: Наказ Міністерства фінансів України від 27 червня 2013 року № 635 [Електронний ресурс] — режим доступу: http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=382876&cat_id=293537

65. Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку та Інструкції про його застосування: Наказ МФУ від 30.11.1999 р. №291 [електронний ресурс] – режим доступу: rada.gov.ua

66. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV [електронний ресурс] – режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>

67. Радіонова Н. Й., та ін. Шляхи удосконалення бухгалтерського обліку і контролю основних засобів / Н. Й. Радіонова, Л. М. Ременюк // Ефективна економіка, 2015. - №11. – [Електронний ресурс] – режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4548>

68. Ратушенко О.І. Контроль за використанням основних засобів / О.І. Ратушенко // Innovative views in to the future, 2017. - №4. – С. 62-68

69. Редченко К. Основні копцепції комп'ютерного контролю / К. Редченко, І. Островський // Вісник ЛКА. - 2011. - № 8. - с. 131- 134.

70. Рудницький В. С. Аудит в системі контролю: методологічні та організаційні аспекти: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня док. екон. наук : спец. 08.06.04 «Бухгалтерський облік, аналіз і контроль» / В. С. Рудницький. - Тернопіль, 2010. - 18 с.

71.Рудницький В. С. Контроль в системі контролю: методологічні та організаційні аспекти: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня док. екон. наук : спец. 08.06.04 «Бухгалтерський облік, аналіз і контроль» / В. С. Рудницький. - Тернопіль, 2015. - 18 с.

72.Рудницький В. С. Методологія і організація контролю / В.С. Рудницький. - Тернопіль : Економічна думка, 2008. - 192 с.

73.Рудницький С., та ін. Організація торгівлі на підприємствах споживчої кооперації / С. Рудницький, Ю. Хом'як, З. Герасимчук. – К.: Альтерпрес, 2008. – с. 324

74.Свідерський Д. Вдосконалення методики внутрішнього господарського контролю в виробництві / Д. Свідерський // Бух. облік і контроль.-2015.-№4.- с.16

75.Ситник В. Ф., та ін. Фінанси підприємств / за ред. В. Ф. Ситник. - К.: КНЕУ, 2010. - 614 с.

76.Ткаченко Н.М. Бухгалтерський та фінансовий облік на підприємствах України: Підруч. для студ. екон. спец. вищ. навч. зал / Н.М. Ткаченко. – К.: А.С.К., 2009 – с. 522

77.Ткаченко Н.М. Методика обліку за міжнародними стандартами / Н.М. Ткаченко // Питання бухгалтерії. - №9, 2009. – с. 31-36

78.Трофимов К.Т. Кредитные организации в банковской системе / К.Т. Трофимов. - Х.: Логос, 2011. - 310с.

79.Управлінський аудит: Навч.-практ. посібник / За ред. Трухача М.О. – Дн.: Баланс-клуб, 2008. – с. 698

80.Финансовый контроль. Монтгомери /Ф.Л. Дефлиз, Г.Р. Дженик, В.М. О'Рейтли, М.Б. Хирш; За ред. Я.В. Соколова. – М.: Аудит, ЮНИТИ, 2009. – 542с.

81.Цебеня Р.Л. Сучасний стан обліку амортизації: навч.посіб для вузів / Р.Л. Цебеня. – Хм.: ХКТЕІ, 2012. – с. 264

82.Чабанова Н.В., та ін. Бухгалтерський фінансовий облік: Посібник / Н.В. Чабанова, Ю.А. Василенко. – К.: Видавн. Цетр “Академія”, 2011 – с. 416

83. Чухно І.С. Удосконалення системи обліку, контролю і аналізу на підприємстві // І.С. Чухно, С.В. Рилєєв. // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://intkonf.org/udoskonallengya-obliku-kontrolyu-i-analizu-oborotnih-aktiviv-pidpriemstva>.

84. Шелудько, В. М. Фінансовий менеджмент [Текст] : навч. посібник. / В.М. Шелудько. - К. : Знання-Прес, 2012. - 535 с.

85. Шестерикова Е.Н. Реинжиниринг бизнес-процессов в системе управления оборотным капиталом промышленного предприятия / Е.Н. Шестерикова // Экономические науки, 2016. - №36. - С.33-37.

86. Офіційний сайт Державного комітету статистики [електронний ресурс] – режим доступу: www.ukrstat.gov.ua

87. Сайт законодавчо-нормативної бази [електронний ресурс] – режим доступу: www.rad.gov.ua

88. База даних фінансової звітності підприємств України [електронний ресурс] – режим доступу: www.smida.gov.ua

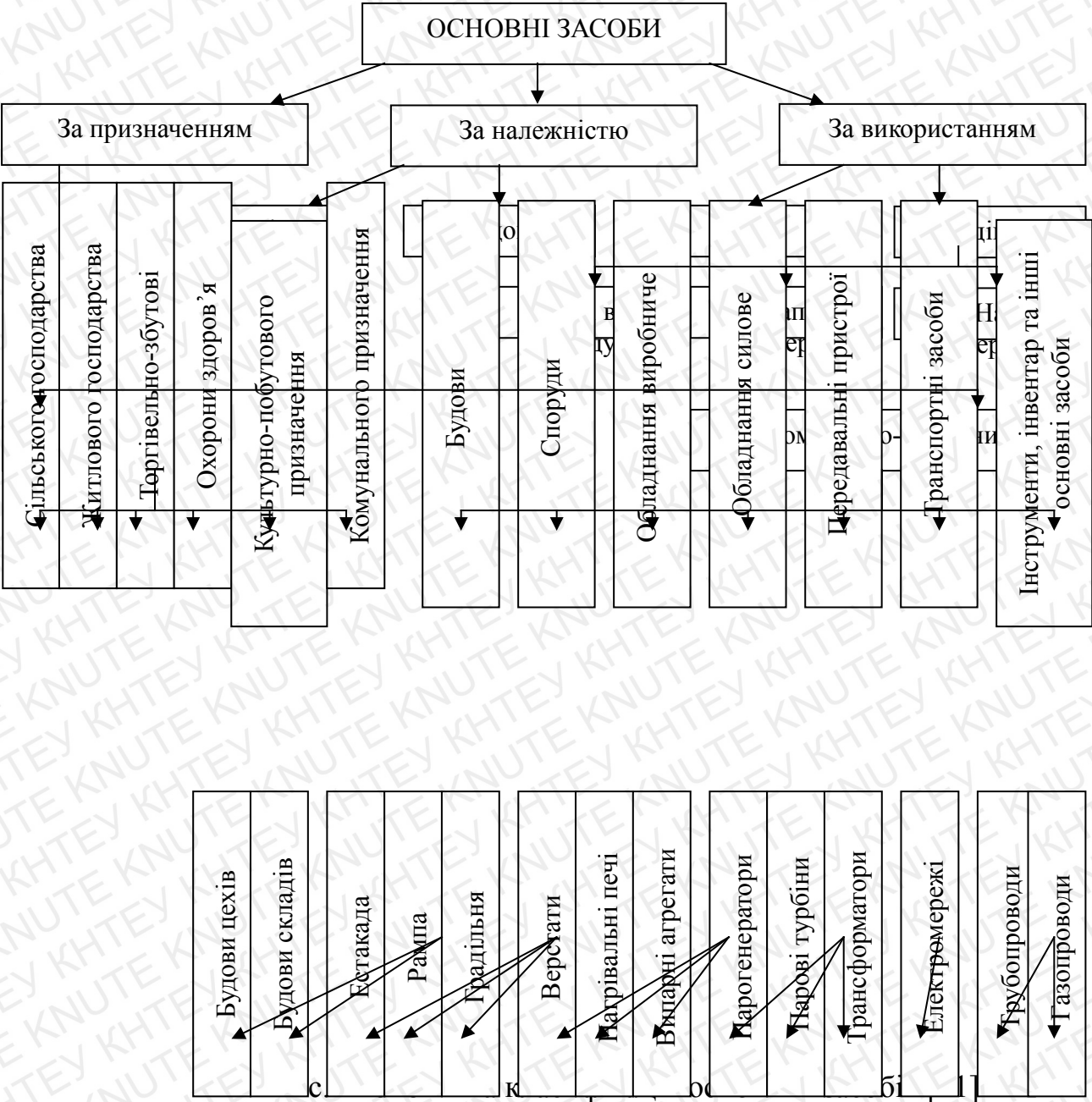
89. Юденко В.А. Контроль обліку підприємства / В.А. Юденко. – К., 2010. – 20с.

90. Юрків Д. І. Удосконалення організації обліку основних засобів на підприємстві / Д. І. Юрків // Управління розвитком, 2014. - № 11. - С. 60-62. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Uproz_2014_11_26.

91. Thomas L. Friedman. The World is Flat: a Brief History of the Twenty-First Century / L. Thomas. – NY.: Farrar, Straus, and Giroux. – 2012. – 188 p.

Додатки

ДОДАТОК А

ДОДАТОК Б

Нормативно-правова база з контролю використання основних засобів

№ з/п	Найменування спеціальної літератури	Короткий зміст, використання в роботі
1	2	3
1	Господарський кодекс України від 15 січня 2004 року N 1235-52/1	Визначає статус підприємств як окремих господарських об'єктів в Україні, порядок їх створення, права і обов'язки як юридичних осіб, основні напрямки здійснення підприємницької діяльності на території України, поняття і види господарських товариств, правила їх створення, діяльності, а також права і обов'язки їх учасників та засновників.
2	Про бухгалтерський облік і фінансову звітність: Закон України № 996 – XIV від 16.07.1999 р.	Визначає загальні принципи організації та ведення бухгалтерського обліку основних засобів
3	<u>Про затвердження Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань</u> : Мінфін України; Наказ, Положення від 02.09.2014 № 879	Визначає порядок проведення інвентаризації активів і зобов'язань та оформлення її результатів. Положення застосовується юридичними особами, створеними відповідно до законодавства України, незалежно від їх організаційно-правових форм і форм власності, а також представництвами іноземних суб'єктів господарської діяльності (далі - підприємства).
4	Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73	Визначається зміст та особливості відображення основних засобів у фінансовій звітності підприємства
5	Податковий кодекс України	Визначено загальні нормативні вимоги до оподаткування операцій з оприбуткування та вибуття основних засобів
6	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку - 7 “Основні засоби” (Наказ Міністерства фінансів України від 20.10.99р. №246).	Визначаються методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про основні засоби і розкриття інформації про них у фінансовій звітності.
7	Інструкція застосування плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій №291 (Затверджена наказом Мінфіну	Встановлює призначення і порядок ведення рахунків бухгалтерського обліку для узагальнення методом подвійного запису інформації про наявність і рух капіталу, активів, зобов'язань та факти фінансово-господарської діяльності підприємств. Визначено основні нормативні засади процедур

	України від 30.11.2008 р.)	оцінки основних засобів та аудиту основних операцій з формуванням та використанням основних засобів
8	Наказ МФУ “Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку та Інструкції про його застосування” від 30.11.1999 р. №291	Встановлює призначення і порядок ведення рахунків бухгалтерського обліку, для узагальнення інформації про наявність та рух товарів Планом рахунків передбачений рахунок 28 „Товари”
9	Международные стандарты учета и аудита. – М.: Аудит-Трейдинг, 2011. Вып. 5-7.	Визначає загальні засади організації процедур контролю та аналізу основних засобів
10	П(С)БО 32 «Інвестиційна нерухомість» затверджену наказом Міністерства фінансів України № 779 від 02 лип. 2007 р.	Визначає порядок обліку інвестиційної нерухомості. Субрахунки 101-109 використовуються для обліку основних засобів, утримувані як операційна нерухомість. Крім того, керуючись визначеннями «інвестиційна нерухомість» та «операційна нерухомість», зокрема «власні або орендовані на умовах фінансової оренди», вважаємо за необхідне розмежовувати власні та отримані на умовах фінансової оренди основні засоби за окремими аналітичними рахунками.
11	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 27 "Необоротні активи, утримувані для продажу, і припинена діяльність" затверджено наказом Міністерства фінансів України № 617 від 07 лис. 2003 р.	Визначає відображення в обліку операцій при придбанні основних засобів з метою їх подальшого перепродажу.

ДОДАТОК В

Огляд спеціальної літератури з питань контролю основних засобів

№ з/п	Найменування спеціальної літератури	Короткий зміст, використання в роботі
1	Радіонова Н.Й. Шляхи удосконалення бухгалтерського обліку і контролю основних засобів / Н. Й. Радіонова, Л. М. Ременюк // Ефективна економіка, 2015. - [Електронний ресурс] - режим доступу: http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4548	Розглянуто основні проблеми обліку основних засобів, запропоновано вирішення розглянутих проблем, визначено завдання для удосконалення обліку і контролю основних засобів. На думку автора контроль основних засобів потребує удосконалення в методико-організаційних аспектах, а також узгодженості законодавчо-нормативних документів.
2	Ратушенко О.І. Контроль за використанням основних засобів / О.І. Ратушенко // Innovative views in to the future, 2017. - №4. - С. 62-68	Розглянуто актуальні питання обліку основних засобів. Вивчено питання збереження основних засобів в організації. У роботі розглянуто впровадження внутрішнього контролю за збереженням основних засобів, а також наведені напрямки підвищення ефективності використання основних засобів. На думку автора, ревізія і контроль основних засобів на підприємстві є важливою.
3	13. Ільїна С.Б. Контролінг процесів господарської діяльності в харчовій промисловості: [навч. посіб.] / С.Б. Ільїна, Т.С. Журба. - К. : Професіонал, 2008. - 592 с	Визначено, що контроль за усуненням виявлених недоліків і порушень передбачає вивчення виконання рішень, прийнятих за результатами контролю працівниками відділів, в яких були допущені порушення та недоліки, а також вивчення усунення недоліків і порушень при проведенні наступних перевірок.
4	Григораш І.О. Класифікація інструментів контролінгу / І.О. Григораш // Формування ринкової економіки [Електронний ресурс] : зб. наук. праць. - Спец. вип. : у 2 ч. Економіка підприємства : теорія і практика / М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Київський нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана» ; відп. ред. А.Ф. Павленко. - К. : КНЕУ, 2010. - Ч. 1. - С. 244 - 252.	Визначено зміст та основні поняття контролю активів та результатів господарської діяльності підприємства. В тому числі приділено увагу методиці організації процедур контролю основних засобів
5	Блоха А.В. [11] Поліпшення забезпечення матеріально-технічними ресурсами підприємства / А.В. Блоха // Економіка АПК, 2014. - № 2. - С. 56-60.	Досліджував питання поліпшення забезпечення матеріально-технічними ресурсами підприємства. Визначив зміст поняття матеріально-технічних ресурсів та їх класифікацію.
6	Бойчук Є. [12] Консервація основних засобів: механізм, бухгалтерський та податковий облік / Є. Бойчук // Все про бухгалтерський облік, 2012. - № 51. - С. 6-11.	Розглядав особливості формування облікового механізму з відображення операцій по консервації основних засобів. Виділяв ряд проблемних питань, що стосуються повноти відображення в обліку консервованих основних засобів, правильності документального оформлення процесу консервації основних засобів.
7	Борисюк О. Бухгалтерський облік основних засобів в умовах реформування податкового законодавства [14] / О. Борисюк // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. - 2011. - № 130. - С. 47-50.	Проаналізував основні тенденції та специфіку формування системи обліку основних засобів в умовах реформування податкового законодавства. Обґрунтував основні проблеми, що стосуються спрощення облікових процедур, пов'язаних з обліком основних засобів підприємства.

8	Венгерук Н.П. [19] Визнання основних засобів у фінансовому та податковому обліку / Н. П. Венгерук // Бухгалтерія в сільському господарстві. - 2013. - Січень. - С. 34.	Визначив сутність та класифікацію основних засобів. Розглянув особливості оцінки основних засобів з позицій різних підходів. Обґрунтував специфіку визнання основних засобів у фінансовому та податковому обліку.
9	Гончарова В. Г. [24] Фінансово-економічний інструментарій організації обліку основних засобів підприємства / В. Г. Гончарова // Ефективна економіка, 2014. - №9. - [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3335	Запропонувала напрямки щодо удосконалення фінансово-економічного інструментарію організації обліку основних засобів підприємства. Розглянула основні проблемні аспекти, пов'язані з нарахуванням амортизації основних засобів та їх передачі від одної юридичної особи до іншої.
10	Гуменюк А. Ф. [25] Проблемні аспекти переведення об'єктів основних засобів до складу інвестиційної нерухомості / А. Ф. Гуменюк, В. В. Яцюк - зб. наук. праць / наук. ред. М. І. Бахмата. Подільської державного аграрно-технічного університету. Випуск 17. Том II. Кам'янець-Подільський 2012 р. - 426 с.	Розглядав проблемні аспекти переведення об'єктів основних засобів до складу інвестиційної нерухомості. Охарактеризував структуру та зміст капітальних вкладень. Визначив специфіку бухгалтерської оцінки основних засобів. Запропонував зміну процедур переведення об'єктів основних засобів до складу інвестиційної нерухомості.
11	Гуренко Т.О. [27] Особливості переоцінки основних засобів / Т.О. Гуренко // Все про бухгалтерський облік, 2014. - №7. - С. 18-19.	Досліджував особливості відображення в фінансовому обліку переоцінки основних засобів. Розкрив проблемні питання, що стосуються порушення строків та процедур проведення переоцінки
12	Гуцайлюк З. [28] Ще раз про місце і роль аналізу в інформаційній системі господарюючих суб'єктів / З. Гуцайлюк // Бухгалтерський облік і аудит. - 2011. - № 11. - С.45-49.	Розкрив організаційно-методичні засади проведення аналізу діяльності господарюючих суб'єктів. Визначив основні показники та індикатори управлінського обліку основних засобів, оцінки ефективності управління ними.
13	Дем'яненко І.В. [29] Особливості приведення національної системи фінансової звітності у відповідність до МСБО / І.В. Дем'яненко // Фінанси України, №5. - 2011р. - с. 42-46	Здійснив дослідження особливостей приведення національної системи фінансової звітності у відповідність до МСБО. Визначив поточні досягнення від реформування національного податкового та облікового законодавства та окреслив ряд проблемних питань, що потребують подальшого вирішення.
14	Джаферова Л.Р. [30] Відображення результатів переоцінки основних засобів в обліку та фінансової звітності підприємства / Л.Р Джаферова // Економічний форум // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Fkfor/2012_2/75.pdf .	Розглянула теоретичні аспекти відображення результатів переоцінки основних засобів в обліку та фінансової звітності підприємства. Визначила проблеми документального оформлення результатів переоцінки та запропонувала напрямки удосконалення звітних форм.
15	Задорожний З. [34] Проблемні питання обліку руху матеріальних необоротних активів / Задорожний З. // Бухгалтерський облік і аудит. - 2013. -	Досліджував проблемні питання обліку руху матеріальних необоротних активів, в тому числі і основних засобів. Запропонував систему коефіцієнтів та взаємопов'язаних показників для оцінювання руху

	№ 10. - С. 12 - 16.	основних засобів.
16	Іванова Н.А. [35] Актуальні питання обліку і контролю та аналізу використання основних засобів / Н. А. Іванова., А. А. Славгородська, Л. В. Білявська // 36. наук. Праць Подільського ДАТУ, 2012. - С. 546-549.	Досліджувала актуальні питання обліку і контролю та аналізу використання основних засобів. Визначили слабкі місця у вітчизняному законодавстві з регулювання обліку основних засобів.
17	Пантелеєв В.П. [43] Методологія внутрішньогосподарського контролю у визнанні активів підприємства / В.П. Пантелеєв // Економіка: проблеми теорії та практики: Збірник наукових праць. — випуск 241: т. III — 2009. — С. 502-519 (0,7 др.а.).	Обґрунтував механізм формування методології внутрішньогосподарського контролю у визнанні активів підприємства. Запропонував використовувати дану методологію у процесі оцінки основних засобів.
18	Радіонова Н.Й., Ременюк Л.М. [44] Шляхи удосконалення бухгалтерського обліку і контролю основних засобів / Н. Й. Радіонова, Л. М. Ременюк // Ефективна економіка, 2015. - №11. - [Електронний ресурс] – режим доступу: http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4548	Визначили шляхи удосконалення бухгалтерського обліку і контролю основних засобів. Також обґрунтували напрямки удосконалення організації управлінського обліку основних засобів на підприємстві.
19	Рудницький В. С. [47] Аудит в системі контролю: методологічні та організаційні аспекти: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня док. екон. наук : спец. 08.06.04 «Бухгалтерський облік, аналіз і контроль» / В. С. Рудницький. - Тернопіль, 2010. - 18 с.	Досліджував теоретико-організаційні аспекти аудиту в системі контролю. Розглядав основні аудиторські процедури та напрямки їх удосконалення.
20	Юрків Д. І. [60] Удосконалення організації обліку основних засобів на підприємстві / Д. І. Юрків // Управління розвитком, 2014. - № 11. - С. 60-62. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Uproz_2014_1_1_26 .	Розглядав удосконалення організації обліку основних засобів на підприємстві через призму використання сучасних інформаційних технологій [60].

Пояснювальна записка
Показники фінансово-господарської діяльності СТ «Бориспільське
споживче товариство»

Проаналізуємо показники майнового потенціалу підприємства та джерел його фінансування. Результати оцінки динаміки показників балансу наведено у табл. 1. Розрахунки проведено за даними фінансової звітності (Додаток Д).

Таблиця 1

Динаміка активів СТ «Бориспільське споживче товариство» за 2013-2017
рр., тис.грн

Показник	Станом на кінець року:					Відхилення за 2017 / 2013 рр.		Відхилення за 2017 / 2016 рр.	
	2013	2014	2015	2016	2017	Абс, +/-	Відн., %	Абс, +/-	Відн., %
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
I. Необоротні активи									
Основні засоби:	1919 5	1677 5	2249 5	1589 5	11990	-7205	-37,5	-3905	-24,6
первісна вартість	3696 0	3322 0	3965 5	3426 5	41580	4620	12,5	7315	21,3
знос	1776 5	1644 5	1716 0	1837 0	29590	11825	66,6	11220	61,1
Усього за розділом I	1919 5	1677 5	2249 5	1589 5	11990	-7205	-37,5	-3905	-24,6
II. Оборотні активи									
Запаси:	1050 6	1095 4	1070 6	1030 7	9804	-702	-6,7	-503	-4,9
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	2627	2738	2676	2577	2451	-176	-6,7	-126	-4,9
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	11	1	6	15	6	-5	-42,7	-9	-60,1
Інша поточна дебіторська заборгованість	258	38	19	497	18	-241	-93,2	-480	-96,5
Гроші та їх еквіваленти	572	74	743	401	265	-307	-53,7	-136	-33,9
Витрати майбутніх періодів	501	631	504	498	1	-500	-99,9	-498	-99,9
Інші оборотні активи	104	42	102	106	118	14	13,8	12	11,6
Усього за розділом II	1457 8	1447 9	1475 5	1440 1	12662	-1916	-13,1	-1739	-12,1
Баланс	3377 3	3125 4	3725 0	3029 6	24652	-9121	-27,0	-5644	-18,6

Як свідчать дані табл. 1, у 2017 році порівняно з 2013-м роком обсяг активів підприємства скоротився на 9121 тис.грн або на 27,0%, у тому числі за 2016-2017 рр. скорочення обсягу активів склало 5644 тис.грн або 18,6%. Упродовж зазначеного періоду з 2013 по 2017 рр. відбулося зменшення обсягу необоротних активів (в частині основних засобів) на 7205 тис.грн або на 37,5%, а також скорочення оборотних активів на 1916 тис.грн або на 13,1%.

Продовження додатка Г

Обсяги запасів підприємства у 2013-2017 рр. зменшилися на 702 тис.грн або на 6,7%, а обсяги витрат майбутніх періодів – на 500 тис.грн або на 99,9%. Варто також відмітити тенденцію до скорочення обсягу грошей та їх еквівалентів на 307 тис.грн або на 53,7%.

Динаміку обсягу джерел фінансування підприємства наведено у табл. 2.

Таблиця 2

Динаміка джерел фінансування СТ «Бориспільське споживче товариство» за 2013-2017 рр., тис.грн.

Показник	Станом на кінець року:					Відхилення за 2017 / 2013 рр.		Відхилення за 2017 / 2016 рр.	
	2013	2014	2015	2016	2017	Абс, +/-	Відн., %	Абс, +/-	Відн., %
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
I. Власний капітал	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Зареєстрований (пайовий) капітал	1120	1120	1120	1120	1120	-	-	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	4079	6726	1086 4	1363 4	20225	16146	395,8	6592	48,3
Усього за розділом I	5199	7846	1198 4	1475 4	21345	16146	310,6	6592	44,7
III. Поточні зобов'язання	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Кредиторська заборгованість товари, роботи, послуги	2854 0	2339 0	2521 6	1552 4	3298	- 25242	-88,4	- 12227	-78,8
Кредиторська заборгованість розрахунками з бюджетом	13	12	20	6	6	-7	-54,3	0	3,5
Інші поточні зобов'язання	22	5	31	13	4	-18	-84,0	-9	-72,4
Усього за розділом III	2857 4	2340 7	2526 7	1554 3	3307	- 25267	-88,4	- 12236	-78,7
Баланс	3377	3125	3725	3029	24652	-9121	-27,0	-5644	-18,6

	3	4	0	6					
--	---	---	---	---	--	--	--	--	--

Як свідчать дані табл. 2, у 2017 році порівняно з 2013-м роком обсяг джерел фінансування підприємства скоротився на 9121 тис.грн або на 27,0%, у тому числі за 2016-2017 рр. скорочення обсягу джерел фінансування склало 5644 тис.грн або 18,6%. Упродовж зазначеного періоду з 2013 по 2017 рр. відбулося зменшення обсягу поточних зобов'язань на 25267 тис.грн або на -88,4%, у тому числі в частині кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги зменшення зобов'язань становило 25242 тис.грн або на 88,4%.

Обсяг власного капіталу у 2013-2017 рр. збільшився на 16146 тис.грн або на 310,6%, у тому числі за 2016-2017 рр. зростання власного капіталу склало 6592 тис.грн або +44,7%. Приріст власного капіталу зумовлених зростанням обсягів чистого прибутку підприємства, який повністю реінвестувався у розвиток бізнесу.

Продовження додатка Г

Динаміку фінансових результатів підприємства СТ «Бориспільське споживче товариство» за 2013-2017 роки проведемо на основі даних звітів про фінансові результати (форма № 2, Додаток Д) підприємства (табл. 3).

Таблиця 3

Динаміка доходів, витрат та фінансових результатів підприємства СТ «Бориспільське споживче товариство» за 2013-2017 рр., тис.грн.

Стаття	Станом на кінець року:					Відхилення за 2013-2017 рр.		Відхилення за 2016-2017 рр.	
	2013	2014	2015	2016	2017	Абс, +/-	Відн. , %	Абс, +/-	Відн. , %
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	34850	38297	40246	42154	52176	17326	49,7	10022	23,8
Інші операційні доходи	1616	3040	1578	1384	1188	-428	-26,5	-196	-14,2
Інші доходи	36	46	62	84	108	72	200,0	24	28,6
Разом доходи	36502	41383	41886	43622	53472	16970	46,5	9850	22,6
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	30329	33605	33930	35587	44650	14321	47,2	9063	25,5
Інші операційні витрати	2075	3508	2535	1152	1040	-1035	-49,9	-112	-9,7
Інші витрати	46	53	100	70	95	49	106,5	25	35,7
Разом витрати	32450	37166	36565	36809	45785	13335	41,1	8976	24,4
Фінансовий результат до оподаткування	4052	4217	5321	6813	7687	3635	89,7	874	12,8
Податок на	729	759	958	1226	1384	654	89,7	157	12,8

прибуток									
Чистий прибуток (збиток)	3323	3458	4363	5587	6303	2981	89,7	717	12,8

Як видно з даних табл. 3, чистий прибуток підприємства СТ «Бориспільське споживче товариство» за 2013-2017 рр зріс на 2981 тис. грн. (+89,7%), а у 2017 році порівняно з 2016 роком збільшився на 717 тис. грн (12,8%). Зростання чистого прибутку у 2017 році порівняно з 2016 роком було зумовлено зростанням доходів та витрат, але доходи зростали швидше, порівняно з витратами.

Проаналізуємо показники платоспроможності та ліквідності підприємства (табл. 4).

Продовження додатка Г
Таблиця 4

**Динаміка показників платоспроможності та ліквідності підприємства СТ
«Бориспільське споживче товариство» за 2013-2017 рр.**

Показник	Станом на кінець року:					Відхилення за 2017 / 2013 рр.		Відхилення за 2017 / 2016 рр.	
	2013	2014	2015	2016	2017	Абс, +/-	Відн., %	Абс, +/-	Відн., %
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Коефіцієнт загального покриття	0,557	0,637	0,771	1,045	1,546	0,989	177,6	0,501	48,0
Продовження табл. 4									
Коефіцієнт проміжного покриття	0,129	0,143	0,208	0,235	0,250	0,121	94,0	0,015	6,5
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,018	0,003	0,035	0,023	0,023	0,005	28,1	0,000	0,9
Частка дебіторської заборгованості у оборотних активах	0,149	0,175	0,185	0,141	0,139	-0,011	-7,1	-0,003	-1,9
Співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості	0,083	0,112	0,143	0,148	0,215	0,131	157,8	0,067	45,1

З даних табл. 4 можемо спостерігати, що в цілому значення показників загального та проміжного покриття у 2013-2015 рр. були нижчими за мінімально допустимі (відповідно 1,5 та 1,0). Однак, у 2016-2017 рр. намітилася тенденція до покращення рівня платоспроможності підприємства за рахунок скорочення обсягу його кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги. У 2016 році загальний коефіцієнт платоспроможності склав 1,045, у 2017 році – 1,546 пункти. Коефіцієнт абсолютної ліквідності підприємства мав дуже низьке значення. Частка дебіторської заборгованості в оборотних активах, а також переважання кредиторської заборгованості свідчить про негативні тенденції у формуванні рівня платоспроможності підприємства.

Проведемо аналіз фінансової стійкості підприємства СТ «Бориспільське споживче товариство» за 2013-2017 рр. (табл. 5).

Таблиця 5

Показники фінансової стійкості СТ «Бориспільське споживче товариство» за 2013-2017 рр.

Показник	Станом на кінець року:					Відхилення за 2017 / 2013 рр.		Відхилення за 2016-2017 рр.	
	2013	2014	2015	2016	2017	Абс, +/-	Відн., %	Абс, +/-	Відн., %
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Коефіцієнт автономії	0,141	0,228	0,356	0,453	0,648	0,507	358,4	0,195	43,1
Продовження додатка Г									
Коефіцієнт фінансової залежності	0,859	0,772	0,644	0,547	0,352	-0,507	-59,0	-0,195	-35,6
Коефіцієнт маневреності оборотного капіталу	-0,796	-0,569	-0,296	0,043	0,353	1,149	-144,4	0,310	727,5
Співвідношення позикового і власного капіталу	6,074	3,388	1,811	1,208	0,543	-5,531	-91,1	-0,665	-55,0

Визначення показників фінансової стійкості показало, що вони мали певні позитивні тенденції в тосрону підвищення фінансової стійкості. Коефіцієнт автономії у 2017 році порівняно з 2013-м роком збільшився на 358,4 і становить 0,648, що є позитивним фактором поліпшення фінансового стану. Значення коефіцієнта фінансової залежності мало зворотні тенденції в сторону зменшення. Також значення показника маневренності власного оборотного

капіталу мало тенденцію до зростання. У 2016 році значення даного коефіцієнта вперше за три роки набуло позитивного значення і склало 0,043, у 2017 році даний коефіцієнт зріс до рівня 0,353 пункти. Показники динаміки рентабельності підприємства СТ «Бориспільське споживче товариство» (табл. 6).

Таблиця 6

Динаміка показників рентабельності СТ «Бориспільське споживче товариство» за 2013-2017 рр.

Показник	За період					Відхилення абсолютне	
	2013	2014	2015	2016	2017	2017 / 2013	2017 / 2016
1	2	3	4	5	6	7	8
Рентабельність активів,%	9,2	9,9	13,3	17,3	19,6	10,4	2,3
Рентабельність власного капіталу,%	82,0	54,3	45,5	42,8	35,6	-46,5	-7,3
Рентабельність реалізованої продукції (робіт, послуг),%	9,5	9,0	10,8	13,3	12,1	2,5	-1,2
Рентабельність поточних витрат,%	10,2	9,3	11,9	15,2	13,8	3,5	-1,4

Показник рентабельності активів в 2017 році збільшився порівняно з 2013р. на 10,4%, а в порівнянні з 2016-м роком – зріс на 2,39%. Показник рентабельності власного капіталу в 2017 році зменшився порівняно з 2013 роком на 46,5% та з 2016 роком – зменшився на 7,3% і становить 37,2%. Показник рентабельності реалізованої продукції в 2013 році становив 9,5%. Упродовж 2013-2017 рр. значення показника рентабельності реалізованої продукції зросло на 2,5% і склало 12,1%. Показник рентабельності поточних витрат у 2017 році становив 13,8%.

Показники ділової активності підприємства наведено у табл. 7.

Закінчення додатка Г

Таблиця 7

Динаміка показників оборотності СТ «Бориспільське споживче товариство» за 2013-2017 рр.

Показник	За період					Відхилення абсолютне	
	2013	2014	2015	2016	2017	2013- 2017	2016- 2017
1	2	3	4	5	6	7	8

Коефіцієнт оборотності активів, разів	1,0	1,1	1,2	1,3	1,6	0,7	0,3
Коефіцієнт оборотності запасів, разів	2,7	2,9	3,3	3,2	3,6	0,9	0,4
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості, разів	11,9	14,0	13,7	15,1	20,8	8,9	5,7
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості, разів	1,1	1,3	1,7	2,2	3,6	2,5	1,4

Рис. 1. Динаміка показників тривалості операційного та фінансового циклу підприємства, дн.

Як свідчать дані табл. 7, показники оборотності активів, зокрема запасів та дебіторської заборгованості, мали тенденцію до поступового зростання у 2013-2017 рр. Це позитивно відбивалося на скороченні тривалості операційного циклу та позитивному зростанні фінансового циклу (рис. 1).

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ суб'єкта малого підприємництва

Дата (рік, місяць, число)

Підприємство: Споживче товариство "Бориспільське
споживче товариство"

Територія: Україна

Організаційно-правова

ДОДАТОК Д

КОДИ

01.01.2014

30497604

за
ЄДРПОУ

за
КОАТУУ

форма господарювання: Споживче товариство

за
КОПФГ

Вид економічної діяльності: Надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого нерухомого майна

за КВЕД

68.20

Середня кількість працівників, осіб: 11

Одиниця виміру: тис. грн з округленням до цілих

Адреса, телефон: 08300, Київська обл., місто Бориспіль, вул. Київський шлях, 83

1801006

1. Баланс

Форма №
1-м

Код за
ДКУД

на 31 грудня 2013 р.

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005		
Основні засоби:	1010	18779	19195
первісна вартість	1011	35791	36960
знос	1012	17012	17765
Довгострокові біологічні активи	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції	1030		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095	18779	19195
II. Оборотні активи			
Запаси:	1100	12151	13514
у тому числі готова продукція	1103		
Поточні біологічні активи	1110		
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	3249	2627
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	4	11
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Баланс	1900	35474	36781

Продовження додатка Д

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	34	258
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165	490	572
Витрати майбутніх періодів	1170	681	501
Інші оборотні активи	1190	86	104

Усього за розділом II	1195	16695	17586
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300	35474	36781

Пасив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	800	800
Додатковий капітал	1410		
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	2102	4079
Неоплачений капітал	1425		
Усього за розділом I	1495	2902	5199
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595		
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600		
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615	32531	31547
розрахунками з бюджетом	1620	19	13
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625		
розрахунками з оплати праці	1630		
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690	22	22
Усього за розділом III	1695	32572	31582
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
Баланс	1900	35474	36781

Продовження додатка Д

2. Звіт про фінансові результати
за 2013 р.

Форма № 2-м

1801007

Код
за

ДКУ
Д

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	34 850	31 365
Інші операційні доходи	2120	1 616	1 454
Інші доходи	2240	36	32
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	36 502	32 851
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	30 329	27 996
Інші операційні витрати	2180	2 075	1 867
Інші витрати	2270	46	42
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	32 450	29 905
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	4 052	2 946
Податок на прибуток	2300	729	530
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	3 323	2 416

Керівник

Струков
К.А.

Головний бухгалтер

Марко В.Г..

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ

суб'єкта малого підприємництва

Дата (рік, місяць, число)

КОДИ

Підприємство: Споживче товариство "Бориспільське
споживче товариство"

01.01.2015

Територія: Україна

за
ЄДРПОУ

30497604

Організаційно-правова

за
КОАТУУ

форма господарювання: Споживче товариство

за
КОПФГВид економічної діяльності: Надання в оренду й
експлуатацію власного чи орендованого нерухомого
майна

за КВЕД

68.20

Середня кількість працівників, осіб: 11

Одиниця виміру: тис. грн з округленням до цілих

Адреса, телефон: 08300, Київська обл., місто Бориспіль, вул. Київський шлях, 83

1801006

1. Баланс

Форма №
1-мКод за
ДКУД

на 31 грудня 2014 р.

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005		-
Основні засоби:	1010	19195	16775
первісна вартість	1011	36960	33220
знос	1012	17765	16445
Довгострокові біологічні активи	1020		-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030		-
Інші необоротні активи	1090		-
Усього за розділом I	1095	19195	16775
II. Оборотні активи			
Запаси:	1100	13514	12614
у тому числі готова продукція	1103		
Поточні біологічні активи	1110		
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	2627	2850
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	11	1

у тому числі з податку на прибуток	1136		
Баланс	1300	36781	33026

Продовження додатка Д

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	258	38
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165	572	74
Витрати майбутніх періодів	1170	501	631
Інші оборотні активи	1190	104	42
Усього за розділом II	1195	17586	16251
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300	36781	33026

Пасив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	800	800
Додатковий капітал	1410		-
Резервний капітал	1415		-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	4079	6726
Неоплачений капітал	1425		
Усього за розділом I	1495	5199	7846
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595		
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600		-
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610		-
товари, роботи, послуги	1615	31547	25162
розрахунками з бюджетом	1620	13	12
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625		
розрахунками з оплати праці	1630		
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690	22	5
Усього за розділом III	1695	31582	25179
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		

Баланс	1900	36781	33026
--------	------	-------	-------

Продовження додатка Д

2. Звіт про фінансові результати
за 2014 р.

Форма № 2-м

1801007

Код за
ДКУД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	38 297	34 850
Інші операційні доходи	2120	3 040	1 616
Інші доходи	2240	46	36
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	41 383	36 502
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	36 605	33 329
Інші операційні витрати	2180	3 508	2 075
Інші витрати	2270	53	46
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	40 166	35 450
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	1 217	1 052
Податок на прибуток	2300	219	189
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	998	863

Керівник

Струков
К.А.

Головний бухгалтер

Марко В.Г..

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ

суб'єкта малого підприємництва

Дата (рік, місяць, число)

КОДИ

Підприємство: Споживче товариство "Бориспільське
споживче товариство"

01.01.2016

Територія: Україна

за
ЄДРПОУ

30497604

Організаційно-правова

за
КОАТУУ

форма господарювання: Споживче товариство

за
КОПФГВид економічної діяльності: Надання в оренду й
експлуатацію власного чи орендованого нерухомого
майна

за КВЕД

68.20

Середня кількість працівників, осіб: 11

Одиниця виміру: тис. грн з округленням до цілих

Адреса, телефон: 08300, Київська обл., місто Бориспіль, вул. Київський шлях, 83

1801006

1. Баланс

Форма №
1-мКод за
ДКУД

на 31 грудня 2015 р.

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби:	1010	16775	16495
первісна вартість	1011	33220	33655
знос	1012	16445	17160
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	16775	16495
II. Оборотні активи			
Запаси:	1100	12614	11912
у тому числі готова продукція	1103		
Поточні біологічні активи	1110		
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	2850	3012
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	1	6

у тому числі з податку на прибуток	1136		
Баланс	1300	33026	32792

Продовження додатка Д.3

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	38	19
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165	74	743
Витрати майбутніх періодів	1170	631	504
Інші оборотні активи	1190	42	102
Усього за розділом II	1195	16251	16297
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300	33026	32792

Пасив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	800	800
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	6726	10864
Неоплачений капітал	1425		
Усього за розділом I	1495	7526	11664
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595		
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	25482	21078
розрахунками з бюджетом	1620	12	20
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625		
розрахунками з оплати праці	1630		
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690	5	31
Усього за розділом III	1695	25499	21129
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		

Баланс	1900	33026	32792
--------	------	-------	-------

Продовження додатка Д

2. Звіт про фінансові результати
за 2015 р.

Форма № 2-м

1801007

Код за
ДКУД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	40 246	38 297
Інші операційні доходи	2120	1 578	3 040
Інші доходи	2240	62	46
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	41 886	41 383
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	33 930	33 605
Інші операційні витрати	2180	2 535	3 508
Інші витрати	2270	100	53
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	36 565	37 166
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	5 321	4 217
Податок на прибуток	2300	958	759
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	4 363	3 458

Керівник

Струков
К.А.

Головний бухгалтер

Марко В.Г..

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ

суб'єкта малого підприємництва

Дата (рік, місяць, число)

КОДИ

Підприємство: Споживче товариство "Бориспільське
споживче товариство"

01.01.2017

Територія: Україна

за
ЄДРПОУ

30497604

Організаційно-правова

за
КОАТУУ

форма господарювання: Споживче товариство

за
КОПФГВид економічної діяльності: Надання в оренду й
експлуатацію власного чи орендованого нерухомого
майна

за КВЕД

68.20

Середня кількість працівників, осіб: 10

Одиниця виміру: тис. грн з округленням до цілих

Адреса, телефон: 08300, Київська обл., місто Бориспіль, вул. Київський шлях, 83

1801006

1. Баланс

Форма №
1-мКод за
ДКУД

на 31 грудня 2016 р.

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби:	1010	16495	13657
первісна вартість	1011	33655	32161
знос	1012	17160	18504
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	16495	13657
II. Оборотні активи			
Запаси:	1100	11912	14120
у тому числі готова продукція	1103	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	3012	2577
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	6	15

у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Баланс	1300	32792	31872

Продовження додатка Д.4

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	19	497
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	743	401
Витрати майбутніх періодів	1170	504	498
Інші оборотні активи	1190	102	106
Усього за розділом II	1195	16297	18215
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300	32792	31872

Пасив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	800	800
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	10864	13634
Неоплачений капітал	1425		
Усього за розділом I	1495	11664	14434
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595		
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	21078	17419
розрахунками з бюджетом	1620	20	6
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	-	-
розрахунками з оплати праці	1630	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	31	13
Усього за розділом III	1695	21129	17437
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-

Баланс	1900	32792	31871
--------	------	-------	-------

Продовження додатка Д

2. Звіт про фінансові результати
за 2016 р.

Форма № 2-м

1801007

Код за
ДКУД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	42 154	40 246
Інші операційні доходи	2120	1 384	1 578
Інші доходи	2240	84	62
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	43 622	41 886
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	35 587	33 930
Інші операційні витрати	2180	1 152	2 535
Інші витрати	2270	70	100
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	36 809	36 565
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	6 813	5 321
Податок на прибуток	2300	1 226	958
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	5 587	4 363

Керівник

Струков
К.А.

Головний бухгалтер

Марко В.Г..

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ

суб'єкта малого підприємництва

Дата (рік, місяць, число)

КОДИ

Підприємство: Споживче товариство "Бориспільське
споживче товариство"

01.01.2018

Територія: Україна

за
ЄДРПОУ

30497604

Організаційно-правова

за
КОАТУУ

форма господарювання: Споживче товариство

за
КОПФГВид економічної діяльності: Надання в оренду й
експлуатацію власного чи орендованого нерухомого
майна

за КВЕД

68.20

Середня кількість працівників, осіб: 9

Одиниця виміру: тис. грн з округленням до цілих

Адреса, телефон: 08300, Київська обл., місто Бориспіль, вул. Київський шлях, 83

1801006

1. Баланс

Форма №
1-мКод за
ДКУД

на 31 грудня 2017 р.

Актив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005		
Основні засоби:	1010	13657	14789
первісна вартість	1011	32161	33711
знос	1012	18504	18922
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	13657	14789
II. Оборотні активи			
Запаси:	1100	14120	14804
у тому числі готова продукція	1103	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	2577	2451
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	15	6

у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Баланс	1300	31872	32451

Продовження додатка Д.5

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	497	18
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	401	265
Витрати майбутніх періодів	1170	498	1
Інші оборотні активи	1190	106	118
Усього за розділом II	1195	18215	17662
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	31872	32451

Пасив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	800	800
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	13634	20225
Неоплачений капітал	1425		
Усього за розділом I	1495	14434	21025
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	-	-
III. Поточні зобов'язання		-	-
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	17419	11417
розрахунками з бюджетом	1620	6	6
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	-	-
розрахунками з оплати праці	1630	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	13	4
Усього за розділом III	1695	17437	11426
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-

Баланс	1900	31871	32452
--------	------	-------	-------

Завершення додатка Д

2. Звіт про фінансові результати
за 2017 р.

Форма № 2-м

1801007

Код за
ДКУД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	52 176	42 154
Інші операційні доходи	2120	1 188	1 384
Інші доходи	2240	108	84
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	53 472	43 622
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	44 650	35 587
Інші операційні витрати	2180	1 040	1 152
Інші витрати	2270	95	70
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	45 785	36 809
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	7 687	6 813
Податок на прибуток	2300	1 384	1 226
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	6 303	5 587

Керівник

Струков
К.А.

Головний бухгалтер

Марко В.Г..

ДОДАТОК Ж

СТ «Бориспільське споживче товариство»

НАКАЗ №25/04-1
про організацію бухгалтерського обліку
та облікову політику підприємства

від "19" грудня 2017 року

Керуючись Законом України "Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні" від 16.07.99 р. №996-XIV (далі - Закон про бухоблік), затвердженими Міністерством Фінансів України положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку (П(С)БО), інструкціями та іншими нормативними актами, які регулюють порядок ведення бухгалтерського обліку, складання і подання фінансової звітності, виконуючи вимоги, передбачені Статутом на СТ «Бориспільське споживче товариство» (далі за текстом – «підприємство») встановити такі принципи, методи і процедури, що будуть використовуватись підприємством для складання та подання фінансової звітності і формувати облікову політику підприємства.

1. Організація бухгалтерського обліку

1.1. Бухгалтерський облік здійснюється бухгалтерією на чолі з головним бухгалтером. Посада головного бухгалтера входить до штатного розкладу підприємства.

1.2. Головний бухгалтер забезпечує дотримання вимог, передбачених Законом про бухоблік, зокрема п.7 ст.8, та іншими законодавчими та нормативними документами з питань організації і ведення бухгалтерського та податкового обліку.

1.3. Розпорядження головного бухгалтера, які стосуються становлення та ведення бухгалтерського обліку на підприємстві, є обов'язковими для виконання усіма структурними підрозділами й усіма працівниками підприємства.

1.4. Відповідальність за ведення податкового обліку, правильність і своєчасність складання і подання податкової звітності несе головний бухгалтер згідно з чинним законодавством.

2. Повноваження на підпис документів

2.1. Право першого підпису на банківських розрахунково-платіжних, первинних документах надається генеральному директору.

Продовження додатка Ж

2.2.1. Цим наказом головний бухгалтер наділяється правом другого підпису, який він ставить на первинних бухгалтерських документах, реєстрах бухгалтерського обліку та відповідних звітах

2.2. Під час відсутності на робочому місці з поважних причин головного бухгалтера його обов'язки, відповідальність і права покладаються на заступника головного бухгалтера відповідно до письмового розпорядження керівника Підприємства, з оплатою відповідно до діючого законодавства.

2.3. На право підпису окремих документів можуть надаватися повноваження іншим посадовим особам, що оформлюється окремим Наказом по Підприємству.

3. Документообіг

3.1. Документообіг Підприємства регулюється відповідними організаційно-розпорядчими документами, виданими посадовими особами у межах наданих їм повноважень. До таких документів відносяться, зокрема (але не виключно):

- наказ про делегування повноважень на право підпису документів;
- положення про матеріально-відповідальних осіб на підприємстві;
- положення про преміювання працівників;
- положення про документообіг;
- про проведення інвентаризації та створення постійної та робочих інвентаризаційних комісій;
- про закріплення водіїв за транспортними засобами та порядок контролю за їх ротацією;
- положення про відрядження;

- наказ про розмір встановленого ліміту каси на підприємстві;

3.2. Перелік посадових осіб, яким доручено отримувати і видавати матеріальні цінності встановлюється виключно Наказом генерального директора.

3.3. Керівники структурних підрозділів підприємства зобов'язані створити умови для правильного ведення бухгалтерського обліку, забезпечити неухильне виконання вимог «Положення про документообіг» працівниками причетними до складання первинних документів, правомірних вимог бухгалтерії щодо дотримання порядку їх оформлення та подання до обліку. У разі несвоєчасного складання первинних документів, недостовірного відображення в них даних чи оформлення з порушенням законодавчих та нормативних вимог зазначені працівники притягуються до відповідальності згідно із законодавством України.

Продовження додатка Ж

4. Первинний облік

4.1 Застосовувати на підприємстві журнально-ордерну систему обліку. Бухгалтерський облік на підприємстві здійснювати із застосуванням комп'ютерної бухгалтерської програми 1С:Бухгалтерія.

4.2 Застосовувати форми журналів-ордерів та інших облікових реєстрів, розроблені фахівцями підприємства в минулому році й адаптовані бухгалтерією до нової системи обліку. Для повної та реальної картини здійснюваних господарських операцій та їх результатів дозволити головному бухгалтерові своїм розпорядженням затверджувати додаткову систему субрахунків і реєстрів аналітичного обліку.

4.3. Підставою для бухгалтерського обліку господарських операцій є первинні документи, які фіксують факти здійснення господарських операцій. Первинні документи повинні бути складені під час здійснення господарської операції, а якщо це неможливо - безпосередньо після її закінчення. Для контролю та впорядкування оброблення даних на підставі первинних документів можуть складатися зведені облікові документи.

4.2. Первинні та зведені облікові документи можуть бути складені на паперових або машинних носіях і повинні мати такі обов'язкові реквізити:

- назву документа (форми);
- дату і місце складання;
- назву підприємства, від імені якого складено документ;
- зміст та обсяг господарської операції, одиницю виміру господарської операції;
- особистий підпис або інші дані, що дають змогу ідентифікувати особу, яка брала участь у здійсненні господарської операції.

4.3. Інформація, що міститься у прийнятих до обліку первинних документах, систематизується на рахунках бухгалтерського обліку в реєстрах синтетичного та аналітичного обліку шляхом подвійного запису їх на взаємопов'язаних рахунках бухгалтерського обліку. Операції в іноземній валюті відображаються також у валюті розрахунків та платежів по кожній іноземній валюті окремо.

4.4. Дані аналітичних рахунків повинні бути тотожні відповідним рахункам синтетичного обліку на перше число кожного місяця.

4.5. Регістри бухгалтерського обліку повинні мати назву, період реєстрації господарських операцій, прізвища і підписи або інші дані, що дають змогу ідентифікувати осіб, які брали участь у їх складанні.

4.6. Господарські операції повинні бути відображені в облікових реєстрах у тому звітному періоді, в якому вони були здійснені.

Продовження додатка Ж

4.7. У разі складання та зберігання первинних документів і реєстрів бухгалтерського обліку на машинних носіях інформації підприємство на вимогу контролюючих або судових органів

та своїх контрагентів зобов'язане за свій рахунок зробити копії таких документів на паперовому носії.

4.8 Підприємство вживає всіх необхідних заходів для запобігання несанкціонованому та непомітному виправленню записів у первинних документах і регістрах бухгалтерського обліку та забезпечує їх належне зберігання протягом встановленого строку.

4.9. Відповідальність за несвоєчасне складання первинних документів і регістрів бухгалтерського обліку та недостовірність відображених у них даних несуть особи, які склали та підписали ці документи.

4.10. Фахівцям відділів: маркетингу, збуту, постачання, виробничо-технічного, ремонтно-механічного - неухильно виконувати вимоги працівників бухгалтерії щодо дотримання порядку оформлення первинних документів і терміну подання їх до обліку. За порушення вимог бухгалтерів, несвоєчасне складання первинних документів і недостовірність відображення в них даних, або якщо документ взагалі не складений, або відсутність такого документа потягла за собою застосування фінансових санкцій до підприємства, притягати фахівців до дисциплінарної та матеріальної відповідальності.

4.12. Первинні документи можуть бути вилучені з підприємства тільки за рішенням відповідних органів, прийнятих в межах їхніх повноважень, передбачених законами та з відома керівника підприємства. Вилучення оформляється протоколом.

5. Інвентаризація

5.1. Проводити інвентаризацію активів і зобов'язань відповідно до ст. 10 Закону про бухоблік та інших нормативних документів, зокрема Інструкції з інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів і документів та розрахунків, затвердженої наказом Міністерства фінансів України від 11 серпня 1994 р. N 69.

5.2. Склад постійно діючої інвентаризаційної комісії встановлюється Наказом керівника.

5.3. Проводити інвентаризацію активів і зобов'язань щороку перед складанням річної фінансової звітності станом на 01 листопада року, за який складається фінансова звітність.

5.4. Інвентаризацію основних засобів здійснювати 1 раз на 2 роки.

5.5. У всіх інших випадках об'єкти і періодичність проведення інвентаризації визначаються керівником чи власниками підприємства на підставі чинного законодавства.

Продовження додатка Ж

6. Оцінка

6.1. Створити оціночну комісію для проведення приймання, списання, оцінки активів і зобов'язань. Склад оціночної комісії встановлюється окремим розпорядженням.

6.2. Залучати у разі необхідності для проведення оцінки окремих об'єктів активів спеціалізовані оціночні фірми.

7. Податковий облік

7.1. Вести податковий облік та подавати податкову звітність згідно із законодавством України.

7.2. Накопичення даних про валові витрати і валові доходи для цілей обчислення оподаткованого прибутку здійснюється у бухгалтерській програмі 1-с Підприємство на підставі первинних облікових документів, що фіксують здійснення господарських операцій, відповідно до Податкового Кодексу України.

8. При складанні фінансової звітності встановити межу істотності в розмірі 500 грн.

9. Бухгалтерський облік

9.1. Вести бухгалтерський облік на Підприємстві згідно із Законом України "Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні" від 16.07.99 р. №996-XIV (далі - Закон про бухоблік), та затвердженими Міністерством Фінансів України положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку (далі - П(С)БО).

9.2. Застосовувати План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій. З метою забезпечення необхідної деталізації обліково-економічної інформації дозволити головному бухгалтеру своїм розпорядженням вводити додаткову систему субрахунків.

9.3. Підприємство відображає в бухгалтерському обліку всі господарські операції в системі рахунків за робочим планом рахунків, створеним на основі Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань, і господарських операцій підприємств і організацій затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 №291 «Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку й Інструкцій про його застосування», та з дотриманням Положень (стандартів) бухгалтерського обліку, затверджених Міністерством фінансів України. Записи операцій на синтетичних рахунках класів з 1 по 9 включно здійснюються методом подвійного запису.

Запис на позабалансових рахунках здійснюється без застосування методу подвійного запису. Субрахунки першого та другого порядків та аналітичні рахунки до них відкриваються та використовуються підприємством виходячи з потреб управління, контролю, аналізу і звітності. Субрахунки, які не передбачені Планом рахунків, затверджених Наказом Мінфіну України від 30.11.1999 р. №291, вводяться підприємствами самостійно зі збереженням номерів субрахунків діючого Плану рахунків. Порядок ведення аналітичного обліку і кореспонденції рахунків визначається

Продовження додатка Ж

«Інструкцією про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій». У частині, не визначеній Інструкцією, встановлюється підприємством самостійно з врахуванням норм зазначеної Інструкції, Положень (стандартів) бухгалтерського обліку, інших нормативно-правових актів, що регулюють питання бухгалтерського обліку, а також враховуючи управлінські потреби підприємства. Для аналітичних рахунків повинні бути тотожні записи до відповідних рахунків синтетичного обліку на перше число кожного місяця.

9.5. Підставою для відображення в обліку господарських операцій є первинні документи, які фіксують факт здійснення операцій і повинні складатися безпосередньо під час здійснення операцій, або, якщо таке неможливо, безпосередньо після її завершення. Для контролю та впорядкування обробки первинні документи необхідно згрупувати у зведенні облікові документи або звіти.

9.6. Головний бухгалтер розробляє Наказ про порядок здавання звітності та документообігу матеріально відповідальними особами до відділу бухгалтерії, який підлягає затвердженню керівником. Затверджений Наказ про порядок здавання звітів та документообігу є обов'язковим до виконання.

9.7. Дані реєстрів обліку майна підприємства, інших облікових реєстрів і додаткових довідок відображати в Головній книзі підприємства, яка роздруковується із програми 1-С по закінченню звітного року.

9.8. Облікову політику застосовувати таким чином, щоб фінансові звіти повністю узгоджувались з вимогами Закону про бухоблік та кожного конкретного П(С)БО. Застосовувати перед усім ті підходи та методи для ведення бухобліку і надання інформації в фінансових звітах, які передбачені П(С)БО і найбільш адаптовані до діяльності підприємства.

9.9. Згідно з П(С)БО 1 ведення бухгалтерського обліку та складання фінансових звітів (крім Звіту про рух грошових коштів) проводити згідно принципу нарахування так, щоб результати операцій та інших подій відображались в облікових реєстрах і фінансових звітах тоді, коли вони мали місце, а не тоді, коли підприємство отримує чи сплачує кошти.

9.13. Доходи в Звіті про прибутки та збитки відображати в тому періоді, коли вони були зароблені, а витрати - на основі відповідності цим доходам, що забезпечить визначення фінансового результату звітного періоду співставленням доходів звітного періоду з витратами, здійсненими для отримання цих доходів.

10. Основні засоби

10.1. Для цілей бухгалтерського обліку основні засоби класифікувати за такими групами:

1. Основні засоби

1.1. Земельні ділянки.

1.2. Капітальні витрати на поліпшення земель.

Продовження додатка Ж

1.3. Будинки, споруди та передавальні пристрої.

1.4. Машини та обладнання.

1.5. Транспортні засоби.

1.6. Інструменти, прилади, інвентар (меблі).

1.7. Тварини.

1.8. Багаторічні насадження.

1.9. Інші основні засоби.

2. Інші необоротні матеріальні активи

2.1. Бібліотечні фонди.

2.2. Малоцінні необоротні матеріальні активи (МНМА).

2.3. Тимчасові (нетитульні) споруди.

2.4. Природні ресурси.

2.5. Інвентарна тара.

2.6. Предмети прокату.

2.7. Інші необоротні матеріальні активи.

3. Незавершені капітальні інвестиції

10.2. До основних засобів відносити матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше року (або операційного циклу, якщо він більше року), а вартісна оцінка якого дорівнює сумі, що перевищує 1 000 грн. у 2011 році, а починаючи з 1 січня 2012 року суму, що перевищує 2 500 грн.

10.3. До малоцінних необоротних матеріальних активів відносити активи, відмінні від основних засобів (на підставі класифікації, поданої в пункті 5 П(С)БО 7 "Основні засоби" і пункті 4 цього наказу), вартісна оцінка яких дорівнює сумі, що не перевищує 1 000 грн. у 2011 році, а починаючи з 1 січня 2012 року суму, що не перевищує 2 500 грн.

10.4. Об'єкт основних засобів визнається активом, якщо існує імовірність того, що підприємство отримає в майбутньому економічні вигоди від його використання та вартість його може бути достовірно визначена.

10.5. Придбані (створені) основні засоби зараховуються на баланс підприємства за первісною вартістю. Одиницею обліку основних засобів є об'єкт основних засобів.

Продовження додатка Ж

Первісна (переоцінена) вартість основних засобів збільшується на суму витрат, пов'язаних із поліпшенням та ремонтом об'єкта, визначену у порядку, встановленому податковим законодавством

10.6. Амортизація основних засобів та інших необоротних матеріальних активів здійснюється прямолінійним методом із урахуванням мінімально допустимих строків корисного використання основних засобів, встановлених податковим законодавством

10.7. Ліквідаційну вартість об'єктів основних засобів не розраховувати і з метою амортизації прийняти рівною нулю.

10.8. Амортизація малоцінних необоротних матеріальних активів (МНМА) і бібліотечних фондів нараховується в першому місяці використання об'єкта у розмірі 100 відсотків його вартості.

10.9. Підприємство може переоцінювати об'єкт основних засобів, якщо залишкова вартість цього об'єкта суттєво відрізняється від його справедливої вартості на дату балансу. У разі

переоцінки об'єкта основних засобів на ту саму дату здійснюється переоцінка всіх об'єктів групи основних засобів, до якої належить цей об'єкт.

10.10. Якщо у первинних документах, якими оформлюється придбання (виготовлення) основних засобів чи введення їх в експлуатацію безпосередньо не зазначається мета використання основного засобу (виробниче чи невиробниче використання), вважати, що основний засіб призначається для виробничого використання.

10.11. Якщо один об'єкт основних засобів складається з частин, які мають різний строк корисного використання (експлуатації), то кожна з цих частин може визнаватися в бухгалтерському обліку як окремий об'єкт основних засобів. Винятком є основні засоби, які виконують один повний єдиний виробничий цикл.

10.12. Витрати, пов'язані з ремонтом та поліпшенням основних засобів, у розмірі що не перевищує 10% сукупної балансової вартості всіх груп основних засобів на початок звітного року, відносити до витрат звітного податкового періоду, в якому такі ремонт та поліпшення були здійснені.

11. Нематеріальні активи

11.1 Облік нематеріальних активів вести по кожному об'єкту нематеріальних активів.

11.2 Нематеріальні активи класифікувати за такими групами:

1. Права користування майном
2. Права на знаки для товарів і послуг
3. Права на об'єкти промислової власності

Продовження додатка Ж

4. Права користування природними ресурсами

5. Авторські та суміжні з ними права

6. Інші нематеріальні активи

11.3 Придбаний або отриманий нематеріальний актив відображати в балансі, якщо існує імовірність одержання майбутніх економічних вигод, пов'язаних з його використанням, та його вартість може бути достовірно визначена.

11.4 Нематеріальний актив, отриманий в результаті розробки, слід відображати в балансі за умов, якщо підприємство має:

- намір, технічну можливість та ресурси для доведення нематеріального активу до стану, у якому він придатний для реалізації або використання;
- можливість отримання майбутніх економічних вигод від реалізації або використання нематеріального активу;
- інформацію для достовірного визначення витрат, пов'язаних з розробкою нематеріального активу.

11.5 Якщо нематеріальний актив не відповідає вказаним критеріям визнання, то витрати, пов'язані з його придбанням чи створенням, визнаються витратами того звітного періоду, протягом якого вони були здійснені, без визнання таких витрат у майбутньому нематеріальним активом.

11.6 Не визнаються активом, а підлягають відображенню у складі витрат того звітного періоду, в якому вони були здійснені:

- витрати на дослідження;
- витрати на підготовку і перепідготовку кадрів;
- витрати на рекламу та просування продукції на ринку;
- витрати на створення, реорганізацію та переміщення підприємства або його частини;
- витрати на підвищення ділової репутації підприємства, вартість видань і витрати на створення торгових марок (товарних знаків).

11.7 Придбані (створені) нематеріальні активи зараховуються на баланс підприємства за первісною вартістю.

11.8 Нарахування амортизації нематеріальних активів здійснюється протягом строку їх корисного використання, який встановлюється при визнанні цього об'єкта активом (при

зарахуванні на баланс), але не більше 20 років. Строк корисного використання для кожного нематеріального активу становить 3 роки.

Продовження додатка Ж

11.9 Амортизація нематеріального активу нараховується із застосуванням прямолінійного методу.

11.10 Нарахування амортизації починається з місяця, наступного за місяцем, у якому нематеріальний актив став придатним для використання. Суму нарахованої амортизації підприємства відображають збільшенням суми витрат підприємства і накопиченої амортизації нематеріальних активів.

11.11 Нарахування амортизації припиняється, починаючи з місяця, наступного за місяцем вибуття нематеріального активу.

11.12 Термін корисного використання нематеріального активу та метод його амортизації переглядаються в кінці звітного року, якщо в наступному періоді очікуються зміни строку корисного використання активу або зміни умов отримання майбутніх економічних вигод.

12. Запаси

12.1 Одиницею бухгалтерського обліку запасів визнавати їх найменування.

- виробничі запаси(сировина,основні та допоміжні матеріали,комплектуючі вироби та інші);
- незавершене виробництво у вигляді не завершених обробкою виробів та незавершених технологічних процесів;
- готова продукція, яка виготовлена на підприємстві,призначена для продажу і відповідає технічним та якісним характеристикам;
- МБП;
- товари, придбані для продажу

12.2 Запаси визнавати активом, якщо існує імовірність того, що підприємство отримає в майбутньому економічні вигоди, пов'язані з їх використанням, та їх вартість може бути достовірно визначена.

12.3 Первісну вартість запасів, придбаних за плату визначати по собівартості запасів згідно з П(С)БО 9.

12.4 Первісну вартість запасів, виготовлених власними силами підприємства, визначати згідно з П(С)БО 16.

12.5 Запаси відображати в бухгалтерському обліку по первісній вартості.

12.6 При відпуску запасів у виробництво, продажу чи іншому вибутті їх оцінку здійснювати по методу собівартості перших за часом надходження запасів (ФІФО).

12.7 Запаси, які не приносять підприємству економічних вигод в майбутньому, визнавати неліквідними і списувати в бухобліку,

12.8 Вартість малоцінних та швидкозношуваних предметів, що передані в експлуатацію, виключається зі складу активів (списується з балансу із нарахуванням зносу в розмірі

Продовження додатка Ж

100% при передачі їх в експлуатацію) з подальшою організацією оперативного кількісного обліку таких предметів за місцями експлуатації і відповідними матеріально-відповідальними особами протягом строку їх фактичного використання (до моменту їх повної ліквідації, списання з балансу). Малоцінні і швидкозношувані предмети вартістю до 200,00 грн. за одиницю при передачі їх в експлуатацію за балансом не враховуються (окрім приладів обліку та спецодягу).

12.9 Запаси відображаються в бухгалтерському обліку і звітності за найменшою з двох оцінок: первісною вартістю або чистою вартістю реалізації.

12.10 Сума транспортно-заготівельних витрат розподіляється між сумою запасів на придбання яких були понесені ці витрати пропорційно сумі прибуткового документа у порядку, передбаченому П(С)БО 9.

12.11 В особливих випадках дозволяється відображення первісної вартості запасів без вартості транспортно-заготівельних витрат (при несвоєчасному наданні товарно-транспортних накладних або актів виконаних робіт) з віднесенням цих витрат на рах.91 в звітному періоді.

13. Виробництво продукції.

13.1. Облік виробництва продукції формувати по передільному методу, а саме як сукупність технологічних операцій, яка проходить послідовно через ряд дільниць виробництва. Об'єктом обліку та калькування є продукт чи група продуктів технологічного переділу.

13.2. Оцінку незавершеного виробництва на кожному переділі проводити за фактично понесеними витратами. Одиницею обліку прийняти кв.м або кілограми.

13.3. Прийняти як базу розподілу змінних і постійних розподілених загальновиробничих витрат – заробітну плату виробничих дільниць та відносити їх до собівартості виходячи з фактичної потужності звітного періоду.

13.4. Кваліфікацію затрат на виробництво проводити згідно П(С)БО 16. Витрати не пов'язані з операційною діяльністю, які не включаються в собівартість реалізованої продукції, є витратами звітного періоду.

13.5. До собівартості реалізованої продукції включаються:

- виробнича собівартість продукції, яка була реалізована у звітному періоді;
- нерозподілені постійні загальновиробничі витрати;
- наднормативні виробничі витрати.

13.6. Поворотні відходи враховувати в складі прямих матеріальних витрат у розмірі 2% від загальної виробничої собівартості випуску партії продукції на субрахунках рах.25»Напівфабрикати»

Продовження додатка Ж

13.7. 6% браку (без можливості подальшого використання у виробництві) враховувати у складі виробничої собівартості.

13.8. Суму залишкової бракованої продукції відносити на рах.949

14. Операції в іноземній валюті.

14.1. Інформація про господарські операції, здійснені підприємством в іноземних валютах, в бухгалтерському обліку відображається відповідно до П(С)БО 21 «Вплив змін валютних курсів».

14.2. Операції в іноземній валюті при первинному визнанні відображаються у валюті звітності шляхом перерахування суми в іноземній валюті із застосуванням валютного курсу НБУ на дату здійснення операції (дата визнання активів, зобов'язань, власного капіталу, доходів і витрат).

14.3. Сума авансу (попередньої оплати) в іноземній валюті, надана іншим особам у рахунок платежів для придбання немонетарних активів (запасів, основних засобів, нематеріальних активів тощо) і отримання робіт і послуг, при включенні до вартості цих активів (робіт, послуг) перераховується у національну валюту за курсом НБУ на дату сплати авансу. При реалізації (відвантаженні) готової продукції, товарів, виконанні роботи в рахунок отриманої попередньої оплати в іноземній валюті, дохід в бухгалтерському обліку визначається виходячи з валютного курсу, що діяв на дату одержання такого авансу.

14.4. Визначення курсової різниці по коштах на інших монетарних статтях балансу, виражених в іноземній валюті, провадиться на дату здійснення розрахунків і на дату балансу.

14.5. За немонетарними статтями розрахунку курсових різниць не проводять. Вони відображаються в балансі за історичною собівартістю за валютним курсом на дату здійснення операції або за справедливою вартістю за валютним курсом на дату визначення цієї справедливої вартості.

15. Дебіторська заборгованість

15.1. Дебіторську заборгованість визнавати активом, якщо існує ймовірність отримання підприємством майбутніх економічних вигод і її можливо достовірно визначити. В балансі

дебіторську заборгованість за товари, роботи, послуги, визнавати по чистій вартості, що дорівнює сумі дебіторської заборгованості за вирахуванням резерву сумнівних боргів.

15.2. Величина сумнівних боргів визначається, виходячи з платоспроможності окремих дебіторів, питомої ваги безнадійних боргів у чистому доході від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг на умовах наступної оплати або на основі класифікації дебіторської заборгованості.

Продовження додатка Ж

15.3. Визначена на основі класифікації дебіторської заборгованості величина сумнівних боргів на дату балансу становить залишок резерву сумнівних боргів на ту саму дату.

15.4. Залишок резерву сумнівних боргів на дату балансу не може бути більшим, ніж сума дебіторської заборгованості на ту саму дату.

15.5. Класифікація дебіторської заборгованості здійснюється групуванням дебіторської заборгованості за строками її непогашення із встановленням коефіцієнта сумнівності для кожної групи. Коефіцієнт сумнівності встановлюється підприємством, виходячи з фактичної суми безнадійної дебіторської заборгованості за попередні звітні періоди. Коефіцієнт сумнівності, як правило, зростає зі збільшенням строків непогашення дебіторської заборгованості. Величина резерву сумнівних боргів визначається як сума добутоків поточної дебіторської заборгованості відповідної групи та коефіцієнта сумнівності відповідної групи.

1.	до 7 місяців	-	3%
2.	від 7-10 місяців	-	30%
3.	від 10-12 місяців	-	67%
4.	більше 12 місяців	-	100%

15.6. Нарахування суми резерву сумнівних боргів за звітний період відображається у звіті про фінансові результати у складі інших операційних витрат.

15.7. Виключення безнадійної дебіторської заборгованості з активів здійснюється з одночасним зменшенням величини резерву сумнівних боргів. У разі недостатності суми нарахованого резерву сумнівних боргів безнадійна дебіторська заборгованість списується з активів на інші операційні витрати. Сума відшкодування раніше списаної безнадійної дебіторської заборгованості включається до складу інших операційних доходів.

15.8. Поточна дебіторська заборгованість, щодо якої створення резерву сумнівних боргів не передбачено, у разі визнання її безнадійною списується з балансу з відображенням у складі інших операційних витрат.

15.9. Частина довгострокової дебіторської заборгованості, яка підлягає погашенню протягом дванадцяти місяців з дати балансу, відображається на ту саму дату в складі поточної дебіторської заборгованості.

15.10. Довгострокова дебіторська заборгованість, на яку нараховуються проценти, відображається в балансі за їхньою теперішньою вартістю. Визначення теперішньої вартості залежить від виду заборгованості та умов її погашення.

15.11. Доходи від нарахування штрафів, пені, неустойка та інші санкції за невиконання або неналежне виконання умов договору визначаються доходами і відображаються в бухгалтерському обліку та звітності лише тоді, коли щодо них існує імовірність їх

Продовження додатка Ж

погашення : рішення суду про задоволення позову або рішення боржника про визнання санкції.

16. Зобов'язання

16.1. Зобов'язання (обов'язок чи відповідальність діяти певним чином) визнавати лише тоді, коли актив отриманий, або коли підприємство має безвідмовну угоду придбати актив.

16.2. Зобов'язання визнається, якщо його оцінка може бути достовірно визначена та існує ймовірність зменшення економічних вигод у майбутньому внаслідок його погашення. Якщо

на дату балансу раніше визнане зобов'язання не підлягає погашенню, то його сума включається до складу доходу звітного періоду.

16.3. Зобов'язання, на яке нараховуються відсотки та яке підлягає погашенню протягом дванадцяти місяців з дати балансу, слід розглядати як довгострокове зобов'язання, якщо первісний термін погашення був більше ніж дванадцять місяців та до затвердження фінансової звітності існує угода про переоформлення цього зобов'язання на довгострокове.

- Довгострокове зобов'язання за кредитною угодою (якщо угода передбачає погашення зобов'язання на вимогу кредитора (позикодавця) у разі порушення певних умов, пов'язаних з фінансовим станом позичальника), умови якої порушені, вважається довгостроковим, якщо:

- позикодавець до затвердження фінансової звітності погодився не вимагати погашення зобов'язання внаслідок порушення;

- не очікується виникнення подальших порушень кредитної угоди протягом дванадцяти місяців з дати балансу.

16.4. Довгострокові зобов'язання, на які нараховуються відсотки, відображаються в балансі за їх теперішньою вартістю. Визначення теперішньої вартості залежить від умов та виду зобов'язання.

16.5. Взявши до уваги, що кредитні кошти, залучені підприємством з ціллю проведення будівництва та реконструкції заводу, тому відповідно нараховані відсотки по даному кредиту мають відноситись до зобов'язань як вимагає П(С)БО 31.

16.6. Поточні зобов'язання відображаються в балансі за сумою погашення.

17. Оплата праці.

17.1. Виплата основної, додаткової заробітної плати та інших заохочувальних та компенсаційних виплат здійснюється відповідно штатного розпису оплати праці та «Положення про преміювання».

17.2. Нараховану заробітну плату розподіляти відповідно класифікації витрат, у розрізі відділів де фактично знаходиться працівник.

Продовження додатка Ж

17.3. Відображення в обліку та фінансовій звітності зобов'язань за виплатами працівникам здійснюється відповідно до П(С)БО 26 «Виплати працівникам».

18. Інші активи та зобов'язання

18.1. До «Витрат майбутніх періодів» відносити раніше сплачену орендну плату, суми за підписку періодичних видань, раніше сплачені рекламні послуги та суми страхових платежів, вартість торгових патентів, вартість строкових ліцензій та інших спеціальних дозволів, а також всі інші витрати, що стосуються наступного облікового періоду.

18.2. До складу «Доходів майбутніх періодів» включати суми доходів, нарахованих на протязі поточного чи попередніх звітних періодів, які будуть визначені в наступних звітних періодах.

18.3. Оцінку ступеня завершеності операції з надання послуг (виконання робіт) здійснювати шляхом вивчення виконаної роботи, при цьому в бухгалтерському обліку доходи відображати у звітному періоді підписання акта про надані послуги (виконані роботи).

18.4. Товари, передані на комісію, не вважати реалізованими при передачі комісіонеру, тому ці операції не вважати доходами.

18.5. Класифікацію затрат на виробництво проводити згідно з П(С)БО 16. Витрати не пов'язані з операційною діяльністю, які не включаються в собівартість реалізованої продукції, є витратами звітного періоду. Класифікацію адміністративних витрат і витрат на збут здійснювати згідно з П(С)БО 16.

18.6. По кожному контрагенту вести облік у розрізі договорів (замовлень).

18.7. Оцінку активів або зобов'язань в операціях з пов'язаними сторонами Підприємство проводить по методу балансової вартості.

18.12. Використовувати на Підприємстві передбачені діючими законодавчими актами граничні норми добових на службові відрядження, граничну величину розрахунків готівкою, терміни подачі звіту про використання коштів, тощо.

18.13. Встановити тривалість операційного циклу - до підписання актів виконаних робіт, але не більше одного календарного року.

20. Заключні положення

20.1. Загальний контроль за виконанням вимог Наказу залишаю за собою.

20.2. Безпосередній контроль за виконанням вимог Наказу покладається на головного бухгалтера Підприємства.

20.3. У випадку зміни норм чинного законодавства щодо питань, які передбачені Наказом, перевагу мають норми законодавства. У такому разі у Наказ повинні бути внесені відповідні зміни..

Закінчення додатка Ж

Даний Наказ є обов'язковим нормативним документом ТОВ «Бориспільське споживче товариство», дотримання якого має відповідати документообіг товариства та вступає в силу з моменту підписання Генеральним директором підприємства.

Керівник

Головний бухгалтер